

Polski Koncern Naftowy ORLEN
Spółka Akcyjna

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe

**Grupy Kapitałowej
Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN
Spółka Akcyjna**

za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku

**Przygotowane zgodnie
z Międzynarodowymi Standardami
Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię
Europejską
wraz z opinią audytora**

KOMISJA NADZORU FINANSOWEGO

Skonsolidowany raport roczny RS 2008

(rok)

(zgodnie z § 82 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 r. - Dz. U. Nr 33, poz. 259)
(dla emitentów papierów wartościowych prowadzących działalność wytwórczą, budowlaną, handlową lub usługową)

za rok obrotowy 2008 obejmujący okres od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2008 roku, zawierający skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej w walucie polskiej (PLN).

dnia 30 kwietnia 2009 roku
(data przekazania)

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA		
(pełna nazwa emitenta)		
PKN ORLEN	CHEMICZNY (che)	
(skrótowa nazwa emitenta)	(sektor wg klasyfikacji GPW w Warszawie)	
09-411	PŁOCK	
(kod pocztowy)	(miejscowość)	
CHEMIKÓW	7	
(ulica)	(numer)	
48 24 365 28 95	48 24 365 40 40	media@orlen.pl
(telefon)	(fax)	(e-mail)
774-00-01-454	610188201	www.orlen.pl
(NIP)	(REGON)	(www)

KPMG AUDYT Sp. z o.o.

(Podmiot uprawniony do badania)

=====

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
WYBRANE DANE FINANSOWE

WYBRANE DANE FINANSOWE	TYS. PLN		TYS. EUR	
	2008	2007	2008	2007
dane dotyczące skonsolidowanego sprawozdania finansowego				
I. Przychody ze sprzedaży ogółem	79 535 205	63 792 983	22 517 824	18 060 922
II. Zysk/(Strata) z działalności operacyjnej	(1 603 322)	2 603 882	(453 929)	737 205
III. Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(2 915 403)	3 011 065	(825 402)	852 486
IV. Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy jednostki dominującej	(2 505 242)	2 412 409	(709 278)	682 996
V. Zysk/(Strata) netto	(2 526 626)	2 480 426	(715 333)	702 252
VI. Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 616 760	1 965 066	1 023 969	556 345
VII. Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 384 957)	(2 845 108)	(1 241 459)	(805 500)
VIII. Środki pieniężne netto otrzymane/(wykorzystane) w działalności finansowej	612 573	27 039	173 430	7 655
IX. (Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych	(155 624)	(853 003)	(44 060)	(241 500)
X. Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy jednostki dominującej na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	(5,86)	5,64	(1,66)	1,60
	stan na 31 grudnia 2008	stan na 31 grudnia 2007	stan na 31 grudnia 2008	stan na 31 grudnia 2007
XI. Aktywa trwałe	29 280 856	26 736 337	7 017 749	6 407 904
XII. Aktywa obrotowe	17 694 894	19 366 488	4 240 939	4 641 570
XIII. Aktywa razem	46 975 750	46 102 825	11 258 688	11 049 474
XIV. Zobowiązania długoterminowe	4 634 178	11 091 402	1 110 674	2 658 279
XV. Zobowiązania krótkoterminowe	21 809 925	12 438 663	5 227 189	2 981 177
XVI. Kapitał własny	20 531 647	22 572 760	4 920 824	5 410 018
XVII. Kapitał zakładowy	1 057 635	1 057 635	253 484	253 484
XVIII. Kapitał własny (przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej)	17 813 091	19 935 335	4 269 267	4 777 906
XIX. Liczba akcji	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061
XX. Wartość księgowa i rozwodniona wartość księgowa przypadająca na akcję (w zł/EUR)	41,65	46,61	9,98	11,17

Powyższe dane finansowe za rok 2008 i 2007 roku zostały przeliczone na EUR według następujących zasad:

- poszczególne pozycje aktywów i pasywów – według średniego kursu ogłoszonego na dzień 31 grudnia 2008 roku – 4,1724 PLN / EUR;
- poszczególne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych – według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu obrotowego (od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku) – 3,5321 PLN / EUR.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
SKONSOLIDOWANY BILANS
(w tysiącach złotych)

	Nota	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
AKTYWA			
Aktywa trwałe			
Rzeczowe aktywa trwałe	7.1.	26 268 757	24 833 925
Wartości niematerialne	7.3.	557 048	530 970
Wartość firmy	7.4.	87 633	85 858
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	7.5.	62 174	62 322
Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności	7.6.	1 561 132	700 331
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	14	485 362	233 219
Inwestycje w nieruchomości	7.2.	71 757	69 076
Prawo wieczystego użytkowania gruntów		99 247	91 430
Długoterminowe pożyczki i należności własne	7.9.	87 746	129 206
Aktywa trwałe razem		29 280 856	26 736 337
Aktywa obrotowe			
Zapasy	7.10.	9 089 047	10 365 409
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	7.11.	6 356 174	6 884 455
Należności z tytułu podatku dochodowego		392 042	115 381
Krótkoterminowe aktywa finansowe	7.12.	257 832	167 957
Różnice międzyokresowe	7.13.	204 088	146 892
Środki pieniężne	7.14.	1 344 224	1 498 232
Aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	7.15.	51 487	188 162
Aktywa obrotowe razem		17 694 894	19 366 488
Aktywa razem		46 975 750	46 102 825
PASYWA			
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	7.22.	534 636	534 636
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego	7.22.	522 999	522 999
Kapitał zakładowy		1 057 635	1 057 635
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	7.22.	1 058 450	1 058 450
Korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	7.22.	168 803	168 803
Kapitał zapasowy z tytułu emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		1 227 253	1 227 253
Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	7.22.	(99 793)	83 302
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	7.22.	(76 792)	(1 327 936)
Zyski zatrzymane	7.22.	15 704 788	18 895 081
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom jednostki dominującej		17 813 091	19 935 335
Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	7.24.	2 718 556	2 637 425
Kapitał własny razem		20 531 647	22 572 760
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty i pożyczki	7.16.	2 610 651	8 602 721
Rezerwy	7.17.	747 287	799 266
Rezerwy na podatek odroczone	14	1 134 686	1 548 835
Pozostałe zobowiązania długoterminowe	7.18.	141 554	140 580
Zobowiązania długoterminowe razem		4 634 178	11 091 402
Zobowiązania krótkoterminowe			
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	7.19.	8 414 147	9 181 243
Rezerwy	7.17.	788 925	723 152
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		35 454	39 389
Kredyty i pożyczki	7.16.	11 282 114	1 719 223
Przychody przyszłych okresów	7.20.	76 676	60 683
Pozostałe zobowiązania finansowe	7.21.	1 212 609	714 973
Zobowiązania krótkoterminowe razem		21 809 925	12 438 663
Pasywa razem		46 975 750	46 102 825

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT
(w tysiącach złotych)

Nota	za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Przychody ze sprzedaży		
Sprzedaż produktów	79 884 662	60 524 829
Podatek akcyzowy i inne opłaty	(17 965 121)	(15 044 496)
Przychody ze sprzedaży produktów netto 10	61 919 541	45 480 333
Sprzedaż towarów i materiałów	19 730 227	21 041 337
Podatek akcyzowy i inne opłaty	(2 114 563)	(2 728 687)
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów netto	17 615 664	18 312 650
Przychody ze sprzedaży ogółem	79 535 205	63 792 983
Koszt wytworzenia sprzedanych produktów	(56 685 848)	(39 258 891)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(17 313 474)	(16 867 030)
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów 11	(73 999 322)	(56 125 921)
Zysk brutto ze sprzedaży	5 535 883	7 667 062
Koszty sprzedaży	(3 325 701)	(3 175 974)
Koszty ogólnego zarządu	(1 462 477)	(1 637 370)
Pozostałe przychody operacyjne 12	747 930	470 003
Pozostałe koszty operacyjne 12	(3 098 957)	(719 839)
Zysk/strata z działalności operacyjnej	(1 603 322)	2 603 882
Przychody finansowe 13	702 800	1 190 048
Koszty finansowe 13	(2 281 414)	(1 050 246)
Przychody i koszty finansowe netto	(1 578 614)	139 802
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności	266 533	267 381
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	(2 915 403)	3 011 065
Podatek dochodowy 14	388 777	(530 639)
Zysk/(Strata) netto	(2 526 626)	2 480 426
Z tego:		
Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy mniejszościowych	(21 384)	68 017
Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy jednostki dominującej	(2 505 242)	2 412 409
Zysk/(Strata) netto akcjonariuszy jednostki dominującej na jedną akcję zwykłą	(5,86)	5,64

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
(w tysiącach złotych)

Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Przepływy pieniężne z działalności operacyjnej		
(Strata)/Zysk netto	(2 526 626)	2 480 426
Korekty o pozycje:		
Udział w wyniku finansowym jednostek wycenianych metodą praw własności		
	(266 533)	(267 381)
Amortyzacja	2 491 383	2 431 423
Strata/(Zysk) z tytułu różnic kursowych, netto	731 385	(691 363)
Odsetki i dywidendy, netto	533 187	456 321
Strata na działalności inwestycyjnej	2 310 714	502 899
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu należności 7.25.	986 782	(535 585)
Zmniejszenie/(Zwiększenie) stanu zapasów 7.25.	1 778 832	(3 235 358)
(Zmniejszenie)/Zwiększenia stanu zobowiązań i pozostałych zobowiązań 7.25.	(1 407 417)	940 501
(Zmniejszenie) stanu rezerw 7.25.	(26 338)	(39 427)
Podatek dochodowy od zysku przed opodatkowaniem	(388 777)	530 639
Podatek dochodowy zapłacony	(594 971)	(601 040)
Pozostałe korekty	(4 861)	(6 989)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	3 616 760	1 965 066
Przepływy pieniężne z działalności inwestycyjnej		
Nabycie składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych	(3 969 409)	(3 693 736)
Wpływy z tytułu sprzedaży składników rzeczowego majątku trwałego oraz wartości niematerialnych	125 478	108 332
Wpływy z tytułu sprzedaży udziałów	199 654	783 750
Nabycie akcji i udziałów	(736 860)	(57 526)
Wypuk udziałowców mniejszościowych Możejki Nafta	-	(482 003)
Wpływy z tytułu sprzedaży krótkoterminowych papierów wartościowych	-	245 317
Odsetki i dywidendy otrzymane	199 269	302 808
Udzielone pożyczki	(2 732)	(1 928)
Splata pożyczek	5 072	7 536
Dywidendy wypłacone akcjonariuszom mniejszościowym	(185 858)	(31 597)
Pozostałe	(19 571)	(26 061)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(4 384 957)	(2 845 108)
Przepływy pieniężne z działalności finansowej		
Wpływy z długoterminowych i krótkoterminowych pożyczek i kredytów	10 962 933	9 512 798
Emisja dłużnych papierów wartościowych	479 172	1 096 325
Splata długoterminowych i krótkoterminowych pożyczek i kredytów	(8 714 481)	(9 852 372)
Wypuk dłużnych papierów wartościowych	(825 498)	(88 843)
Zapłacone odsetki	(563 576)	(609 184)
Wypłacone dywidendy	(692 888)	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego	(35 682)	(37 038)
Pozostałe	2 593	5 353
Środki pieniężne netto otrzymane w działalności finansowej	612 573	27 039
(Zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych	(155 624)	(853 003)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych	1 616	(85)
Środki pieniężne na początek okresu	1 498 232	2 351 320
Środki pieniężne na koniec okresu	1 344 224	1 498 232
w tym: o ograniczonej możliwości dysponowania	115 136	105 000

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
ZESTAWIENIE ZMIAN W SKONSOLIDOWANYM KAPITALE WŁASNYM
(w tysiącach złotych)

Kapitał przypadający na akcjonariuszy jednostki dominującej							
	Kapitał zakładowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny razem
1 stycznia 2008	2 284 888	83 302	(1 327 936)	18 895 081	19 935 335	2 637 425	22 572 760
Zysk/(Strata) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających (łącznie z podatkiem odroczonym)	-	(95 514)	(565 770)	-	(661 284)	-	(661 284)
Przeniesienia wyceny instrumentów zabezpieczających z kapitału własnego do zysku/(straty) okresu bieżącego z tytułu rozliczenia	-	(87 581)	-	-	(87 581)	-	(87 581)
Różnice kursowe z konsolidacji	-	-	1 816 914	17 445	1 834 359	303 964	2 138 323
Przychody/(koszty) netto rozpoznane bezpośrednio w kapitale własnym	-	(183 095)	1 251 144	17 445	1 085 494	303 964	1 389 458
(Strata) netto	-	-	-	(2 505 242)	(2 505 242)	(21 384)	(2 526 626)
Przychody/(koszty) ogółem za okres	-	(183 095)	1 251 144	(2 487 797)	(1 419 748)	282 580	(1 137 168)
Zmiana struktury udziału mniejszości w kapitale	-	-	-	(9 608)	(9 608)	(6 056)	(15 664)
Dywidendy	-	-	-	(692 888)	(692 888)	(195 393)	(888 281)
31 grudnia 2008	2 284 888	(99 793)	(76 792)	15 704 788	17 813 091	2 718 556	20 531 647

	Kapitał zakładowy oraz kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych	Zyski zatrzymane	Razem	Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	Kapitał własny razem
1 stycznia 2007	2 284 888	8 506	22 003	16 492 373	18 807 770	2 731 623	21 539 393
Zysk/(Strata) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających (łącznie z podatkiem odroczonym)	-	91 653	-	-	91 653	-	91 653
Przeniesienia wyceny instrumentów zabezpieczających z kapitału własnego do zysku/(straty) okresu bieżącego z tytułu rozliczenia (łącznie z podatkiem odroczonym)	-	(16 857)	-	-	(16 857)	-	(16 857)
Różnice kursowe z konsolidacji	-	-	(1 349 939)	(3 437)	(1 353 376)	(74 352)	(1 427 728)
Wycena niezrealizowanej opcji wykupu akcji spółki Spolana a.s. od udziałowców mniejszościowych	-	-	-	(12 062)	(12 062)	12 254	192
Przychody/(koszty) netto rozpoznane bezpośrednio w kapitale własnym	-	74 796	(1 349 939)	(15 499)	(1 290 642)	(62 098)	(1 352 740)
Zysk netto	-	-	-	2 412 409	2 412 409	68 017	2 480 426
Przychody/(koszty) ogółem za okres	-	74 796	(1 349 939)	2 396 910	1 121 767	5 919	1 127 686
Zmiana struktury udziału mniejszości w kapitale	-	-	-	5 798	5 798	(48 414)	(42 616)
Dywidendy	-	-	-	-	-	(51 703)	(51 703)
31 grudnia 2007	2 284 888	83 302	(1 327 936)	18 895 081	19 935 335	2 637 425	22 572 760

Spis treści not uzupełniających do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2008 rok

1.	Podstawowa działalność Grupy, skład Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej	8
2.	Oświadczenie Zarządu	10
3.	Zasady prezentacji	10
4.	Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady przyjęte do przeliczenia danych finansowych	13
5.	Przyjęte zasady rachunkowości	13
6.	Różnice pomiędzy danymi ujawnionymi w sprawozdaniu finansowym a uprzednio sporządzonymi i opublikowanymi sprawozdaniami finansowymi	31
7.	Wybrane noty objaśniające	33
7.1.	Rzeczowe aktywa trwałe	33
7.2.	Inwestycje w nieruchomości	34
7.3.	Wartości niematerialne	34
7.4.	Wartość firmy	37
7.5.	Długoterminowe aktywa finansowe	37
7.6.	Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności	38
7.7.	Spółki współkontrolowane konsolidowane metodą proporcjonalną	38
7.8.	Utrata wartości aktywów trwałych	39
7.9.	Długoterminowe pożyczki i należności własne	39
7.10.	Zapasy	40
7.11.	Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności	40
7.12.	Krótkoterminowe aktywa finansowe	41
7.13.	Rozliczenia międzyokresowe	41
7.14.	Środki pieniężne	41
7.15.	Aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	41
7.16.	Kredyty i pożyczki	41
7.17.	Rezerwy	43
7.18.	Pozostałe zobowiązania długoterminowe	45
7.19.	Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	45
7.20.	Przychody przyszłych okresów	45
7.21.	Pozostałe zobowiązania finansowe	45
7.22.	Wybrane dane w zakresie kapitałów własnych (przypisanych akcjonariuszom Jednostki Dominującej)	46
7.23.	Proponowane pokrycie straty Jednostki Dominującej za rok 2008 i podział zysku za rok 2007 (wartości podane w złotych)	46
7.24.	Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych	47
7.25.	Noty objaśniające do rachunku przepływów pieniężnych	47
8.	Dane segmentowe	49
9.	Instrumenty finansowe	55
10.	Przychody ze sprzedaży produktów netto	65
11.	Koszty według rodzaju	65
12.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	65
13.	Przychody i koszty finansowe	66
14.	Podatek dochodowy	66
15.	Leasing	68
16.	Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych	69
17.	Transakcje ze stronami powiązanymi	69
18.	Zobowiązania warunkowe i ryzyka	72
19.	Wynagrodzenie, łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24... 76	
20.	Wynagrodzenie, wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, należne lub wypłacone z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego.	79
21.	Struktura zatrudnienia	79
22.	Dodatkowe informacje	80
23.	Wydarzenia po dacie bilansowej	80

1. Podstawowa działalność Grupy, skład Zarządu i Rady Nadzorczej Jednostki Dominującej

Jednostką Dominującą Grupy Kapitałowej Polski Koncern Naftowy ORLEN („Grupa”, „Grupa Kapitałowa”) jest Polski Koncern Naftowy ORLEN S.A. („Spółka”, „PKN ORLEN”, „Jednostka Dominująca”, „Emitent”) z siedzibą w Płocku przy ul. Chemików 7.

Spółka została utworzona aktem notarialnym z dnia 29 czerwca 1993 roku w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną. Jednostka Dominująca została zarejestrowana pod nazwą Mazowieckie Zakłady Rafineryjne i Petrochemiczne „Petrochemia Płock” S.A. w Sądzie Rejonowym w Płocku. Z efektem od 20 maja 1999 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy Spółka Akcyjna.

7 września 1999 roku nastąpiła inkorporacja Centrali Produktów Naftowych „CPN” Spółka Akcyjna i tym samym nastąpiło wykreślenie CPN z rejestru handlowego. Z efektem od 12 kwietnia 2000 roku Spółka zmieniła nazwę na Polski Koncern Naftowy ORLEN Spółka Akcyjna.

Zgodnie z brzmieniem tekstu jednolitego Statutu z dnia 22 listopada 2006 roku przedmiotem działalności Jednostki Dominującej jest między innymi:

- Przerób ropy naftowej oraz wytwarzanie produktów i półproduktów ropopochodnych (rafineryjnych i petrochemicznych);
- Prowadzenie działalności handlowej w obrocie krajowym i zagranicznym na rachunek własny, na zlecenie i w komisie, a w szczególności: obrót ropą naftową, paliwami ropopochodnymi i innymi, sprzedaż pojazdów mechanicznych oraz części i akcesoriów do nich, sprzedaż artykułów przemysłowych i spożywczych;
- Prowadzenie działalności badawczej, projektowej, rozwojowej, budowlanej, produkcyjnej na własny rachunek i w komisie, w dziedzinach związanych z przetwarzaniem, magazynowaniem, konfekcjonowaniem i obrotem paliwami stałymi, ciekłymi i gazowymi oraz pochodnymi produktami chemicznymi i transportem drogowym, kolejowym, wodnym i rurociągowym;
- Magazynowanie, składowanie i przechowywanie ropy naftowej i paliw płynnych oraz tworzenie i utrzymywanie zapasów paliw, na zasadach określonych właściwymi przepisami;
- Świadczenie usług związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności: dokonywanie przeładunków morskich i lądowych oraz uszlachetnianie paliw i gazów, w tym etylizacja, barwienie, dodawanie komponentów;
- Skup, obrót i przerób olejów przepracowanych oraz innych odpadów chemicznych;
- Wytwarzanie, przesyłanie i obrót energią cieplną i elektryczną;
- Dokonywanie remontów urządzeń związanych z przedmiotem działalności, a w szczególności instalacji rafineryjnych i petrochemicznych, zbiorników paliwowych, stacji paliw oraz środków transportu;
- Prowadzenie stacji paliw, barów, restauracji i hoteli;
- Prowadzenie kapitałowej działalności inwestycyjnej, a w szczególności nabywanie i obrót akcjami i udziałami tak w obrocie krajowym jak i zagranicznym;
- Świadczenie usług polegających na rozliczaniu elektronicznych kart paliwowych;
- Wydobywanie i poszukiwanie ropy naftowej;
- Wydobywanie i poszukiwanie gazu ziemnego.

Ponadto w skład Grupy Kapitałowej wchodzi między innymi spółki zlokalizowane w różnych krajach, prowadzące działalność głównie w sektorze rafineryjnym, petrochemicznym i chemicznym.

Do czasu drugiej oferty publicznej akcji, która miała miejsce w lipcu 2000 roku, Grupa, pośrednio i bezpośrednio, pozostawała pod kontrolą Skarbu Państwa Rzeczypospolitej Polskiej z mniejszościowym udziałem pracowników i innych podmiotów. Skarb Państwa sprawował nadzór nad Grupą poprzez kontrolę nad podmiotem dominującym Grupy, Naftą Polską S.A.

Na dzień 10 kwietnia 2009 roku Nafta Polska S.A. posiadała 17,32% akcji Spółki, Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej 10,20%, ING OFE 5,17%, pozostali akcjonariusze 67,31 % akcji Spółki.

Informacja o zaangażowaniu ING OFE pochodzi z 20 lutego 2009 roku.

Skład Zarządu PKN ORLEN

W 2008 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Zarządu PKN ORLEN:

Rada Nadzorcza PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 28 lutego 2008 roku podjęła uchwałę w sprawie zawieszenia na czas nieokreślony Pana Piotra Kownackiego w czynnościach Prezesa i Członka Zarządu Spółki.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza Spółki podjęła uchwałę, że na czas zawieszenia Prezesa Zarządu Pana Piotra Kownackiego, uprawnienia Prezesa Zarządu PKN ORLEN przejmują Wiceprezes Zarządu Pan Wojciech Heydel.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. na posiedzeniu w dniu 29 kwietnia 2008 roku powołała Pana Wojciecha Heydla na stanowisko Prezesa Zarządu PKN ORLEN S.A., na wspólną 3-letnią kadencję Zarządu Spółki, rozpoczynającą się 7 czerwca 2008 roku.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. na posiedzeniu w dniu 15 maja 2008 roku powołała Pana Dariusza Jacka Krawca na stanowisko Wiceprezesa Zarządu PKN ORLEN S.A., na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu rozpoczynającą się w dniu następującym po dniu wygaśnięcia trwającej wówczas wspólnej kadencji Zarządu Spółki.

Rada Nadzorcza PKN ORLEN S.A. na posiedzeniu w dniu 28 maja 2008 roku powołała na Członków Zarządu PKN ORLEN S.A. następujące osoby: Pana Sławomira Roberta Jędrzejczyka, Pana Wojciecha Roberta Kotlarkę, Pana Krystiana Patera i Pana Marka Serafina na wspólną trzyletnią kadencję Zarządu rozpoczynającą się w dniu następującym po dniu wygaśnięcia obecnie trwającej wspólnej kadencji Zarządu Spółki.

W dniu 18 września 2008 roku na posiedzeniu Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A. Prezes Zarządu Pan Wojciech Heydel złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska, uzasadniając to nadrzędnym interesem Spółki wobec wyczerpania dotychczasowej formuły współpracy w ramach Zarządu.

Na tym samym posiedzeniu Rada Nadzorcza Spółki powołała Pana Dariusza Jacka Krawca na stanowisko Prezesa Zarządu Spółki, Dyrektora Generalnego na trzyletnią wspólną kadencję, która kończy się z dniem odbycia zwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy, zatwierdzającego sprawozdanie finansowe Spółki za rok 2010.

Skład Zarządu Spółki na dzień 31 grudnia 2008 roku był następujący:

Dariusz Krawiec - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny
Sławomir Jędrzejczyk - Wiceprezes Zarządu ds. Finansowych
Wojciech Kotlarek - Członek Zarządu ds. Sprzedaży
Krystian Pater - Członek Zarządu ds. Rafinerii
Marek Serafin - Członek Zarządu ds. Petrochemii

Skład Rady Nadzorczej

W 2008 roku miały miejsce następujące zmiany w składzie Rady Nadzorczej PKN ORLEN S.A.:

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2008 roku odwołało Panią Małgorzatę Izabelę Ślepowrońską z funkcji Przewodniczącego Rady Nadzorczej PKN ORLEN oraz ze składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Ponadto Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN odwołało ze składu Rady Nadzorczej PKN ORLEN następujących członków: Pana Roberta Czapłę, Pana Marka Drac-Tatonia, Pana Raimondo Eggink, Pana Zbigniewa Macioszka, Panią Agatę Janinę Mikołajczyk oraz Pana Krzysztofa Rajczewskiego.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN powołało w skład Rady Nadzorczej PKN ORLEN:

- Pana Macieja Mataczyńskiego na Przewodniczącego Rady Nadzorczej PKN ORLEN, niezależnego Członka Rady Nadzorczej;
- Pana Grzegorza Borowca na Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN;
- Pana Raimondo Eggink na niezależnego Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN;
- Pana Marka Karabulę na Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN;
- Pana Krzysztofa Kołacha na niezależnego Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN;
- Pana Ryszarda Stefańskiego na niezależnego Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN;
- Pana Piotra Jana Wielowieyskiego na niezależnego Członka Rady Nadzorczej PKN ORLEN.

Rada Nadzorcza na posiedzeniu w dniu 15 lutego 2008 roku dokonała wyboru Pana Marka Karabulę na Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, a Pana Ryszarda Stefańskiego na Sekretarza Rady Nadzorczej.

Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. w dniu 6 czerwca 2008 roku powołało w skład Rady Nadzorczej Spółki Pana Grzegorza Michniewicza.

Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. w dniu 13 czerwca 2008 roku odwołało ze składu Rady Nadzorczej następujących niezależnych Członków: Pana Raimondo Eggink i Pana Ryszarda Stefańskiego.

Jednocześnie Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy PKN ORLEN S.A. powołało w skład Rady Nadzorczej Pana Jarosława Ročlawskiego i Panią Angelinę Sarotę.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31 grudnia 2008 roku był następujący :

Maciej Mataczyński - Przewodniczący Rady Nadzorczej
Marek Karabula - Wiceprzewodniczący Rady Nadzorczej

Angelina Sarota – Sekretarz Rady Nadzorczej
Grzegorz Borowiec - Członek Rady Nadzorczej
Krzysztof Kołach - Członek Rady Nadzorczej
Grzegorz Michniewicz - Członek Rady Nadzorczej
Jarosław Roślowski – Członek Rady Nadzorczej
Piotr Wielowieyski- Członek Rady Nadzorczej
Janusz Zieliński - Członek Rady Nadzorczej

2. Oświadczenie Zarządu

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 19 lutego 2009 roku, w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że wedle swojej najlepszej wiedzy, niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe i dane porównywalne sporządzone zostały zgodnie z obowiązującymi Grupę Kapitałową zasadami rachunkowości oraz że odzwierciedlają w sposób prawdziwy, rzetelny i jasny sytuację majątkową i finansową Grupy i wynik finansowy oraz że sprawozdanie Zarządu zawiera prawdziwy obraz rozwoju i osiągnięć oraz sytuacji Grupy, w tym opis podstawowych ryzyk i zagrożeń.

Zarząd PKN ORLEN oświadcza, że podmiot uprawniony do badania sprawozdań finansowych, dokonujący badania skonsolidowanego sprawozdania finansowego został wybrany zgodnie z przepisami prawa oraz że podmiot ten oraz biegli rewidenci dokonujący tego badania spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii z badania, zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami zawodowymi.

Zgodnie z przyjętymi przez Zarząd PKN ORLEN zasadami ładu korporacyjnego, biegły rewident został wybrany przez Radę Nadzorczą Uchwałą nr 485/2005 z dnia 21 stycznia 2005 roku w sprawie wyboru biegłego rewidenta. Rada Nadzorcza dokonała powyższego wyboru mając na uwadze zagwarantowanie pełnej niezależności i obiektywizmu samego wyboru, jak i realizacji zadań przez biegłego rewidenta. W dniu 23 sierpnia 2007 roku Rada Nadzorcza przedłużyła umowę z KPMG Audyt Sp. z o.o. jako podmiotem uprawnionym do badania i przeglądu sprawozdań finansowych jednostkowych i skonsolidowanych PKN ORLEN oraz kluczowych spółek Grupy Kapitałowej PKN ORLEN za lata 2008-2009.

3. Zasady prezentacji

a) Informacje o zasadach przyjętych przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2008 rok

Z dniem 1 stycznia 2005 roku nowelizacja ustawy o rachunkowości nałożyła na Grupę obowiązek przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej ("MSSF") przyjętymi przez Unię Europejską („UE”).

Grupa z dniem 1 stycznia 2005 roku sporządziła po raz pierwszy skonsolidowane sprawozdanie finansowe zgodnie z MSSF 1, spełniając warunki określone w tym standardzie.

Począwszy od 1 stycznia 2005 roku PKN ORLEN, zgodnie z Uchwałą Nr 3 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. z dnia 30 grudnia 2004 roku (podjętej na podstawie art. 45 ust. 1c ustawy o rachunkowości – w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2005 roku), sporządza roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe do celów statutowych zgodnie z MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską.

Grupa zastosowała w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), zatwierdzone przez Unię Europejską, obowiązujące na dzień 31 grudnia 2008 roku.

Prezentowane skonsolidowane sprawozdanie finansowe odpowiada wszystkim wymaganiom MSSF przyjętym przez Unię Europejską i przedstawia rzetelnie sytuację finansową i majątkową Grupy na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku, wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony dnia 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień autoryzacji niniejszych sprawozdań finansowych nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez Grupę Kapitałową.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

b) Spółki objęte konsolidacją metodą pełną i proporcjonalną

Niniejsze skonsolidowane sprawozdania finansowe za okresy kończące się 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku obejmują następujące jednostki zlokalizowane głównie w Polsce, Niemczech, Litwie i Czechach, wchodzące w skład Grupy:

Nazwa Grupy Kapitałowej	Udział w liczbie głosów ¹⁾	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
	(w pełnych %)	
PKN ORLEN	jednostka dominująca	
ORLEN Deutschland AG	100%	100%
ORLEN Gaz Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN PetroCentrum Sp. z o.o. ⁶⁾	100%	100%
ORLEN Medica Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Budonaft Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Powiernik Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Koltrans Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Transport S.A. ²⁾	100%	-
ORLEN Transport Szczecin Sp. z o.o. ²⁾	-	100%
ORLEN Asfalt Sp. z o.o. (dawniej Bitrex Sp. z o.o.)	96%	96%
Grupa Kapitałowa ORLEN Petroprofit Sp. z o.o. ⁶⁾	-	100%
ORLEN Morena Sp. z o.o. ⁶⁾	-	100%
ORLEN Transport Kraków Sp. z o.o. ³⁾	-	98%
ORLEN Transport Płock Sp. z o.o. ²⁾	-	98%
ORLEN Transport Nowa Sól Sp. z o.o. ²⁾	-	99%
ORLEN Transport Słupsk Sp. z o.o. ²⁾	-	97%
ORLEN Laboratorium Sp. z o.o.	95%	95%
ORLEN Transport Olsztyn Sp. z o.o. ²⁾	-	95%
Grupa Kapitałowa ORLEN Oil Sp. z o.o.	89%	89%
w tym:		
Orlen Oil Cesko s.r.o.	100%	100%
Petro-Oil Pomorskie Centrum Sprzedaży Sp. z o.o.	100%	100%
Platinum Oil Sp. z o.o. (dawniej Petro-Oil Lubelskie Centrum Sprzedaży Sp. z o.o.)	100%	100%
ORLEN Petrotank Sp. z o.o.	100%	90%
ORLEN Transport Kędzierzyn-Koźle Sp. z o.o. ²⁾	-	94%
Petrotel Sp. z o.o. ⁸⁾	-	75%
Grupa Kapitałowa Anwil S.A.	85%	85%
w tym:		
Przedsiębiorstwo Inwestycyjno-Remontowe Remwil Sp. z o.o.	100%	100%
Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe Pro-Lab Sp. z o.o.	99%	99%
Przedsiębiorstwo Usług Specjalistycznych i Projektowych Chemeko Sp. z o.o.	56%	56%
Spolana a.s.	100%	83%
Grupa Kapitałowa Rafineria Trzebinia S.A.	77%	77%
w tym:		
Energomedia Sp. z o.o.	100%	100%
Euronaft Trzebinia Sp. z o.o.	100%	100%
Fabryka Parafin Naftowax Sp. z o.o.	100%	100%
EkoNaft Sp. z o.o.	99%	99%
Grupa Kapitałowa Rafineria Nafty Jedlicze S.A.	75%	75%
w tym:		
RAF-ENERGIA Sp. z o.o. ⁹⁾	-	100%
RAF-KOLTRANS Sp. z o.o.	100%	100%
RAF-EKOLOGIA Sp. z o.o. ⁸⁾	-	93%
Konsorcjum Olejów Przetworzonych - Organizacja Odzysku S.A.	81%	81%
Inowrocławskie Kopalnie Soli "Solino" S.A.	71%	71%
Grupa Kapitałowa Unipetrol a.s.	63%	63%
w tym:		
UNIPETROL TRADE a.s.	100%	100%
w tym:		

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

CHEMAPOL (SCHWEIZ) AG	100%	100%
UNIPETROL AUSTRIA HmbH w likwidacji	100%	100%
ALACHEM VERWALTUNGS GmbH ¹¹⁾	-	100%
UNIPETROL DEUTSCHLAND GmbH	100%	100%
ALIAPHARM GmbH FRANKFURT ¹¹⁾	-	100%
UNIPETROL CHEMICALS IBERICA a.s. ¹⁰⁾	-	100%
UNIPETROL RPA s.r.o. (dawniej Steen Estates s.r.o.)	100%	100%
w tym:		
UNIRAF SLOVENSKO s.r.o.	100%	100%
UNIPETROL DOPRAVA s.r.o.	100%	100%
BENZINA s.r.o.	100%	100%
w tym:		
BENZINA Trade a.s. w likwidacji ¹⁰⁾	-	100%
PETROTRANS s.r.o.	100%	100%
PARAMO a.s.	92%	59%
CESKA RAFINERSKA a.s. ⁴⁾	51%	51%
Ship-Service S.A. ¹⁾	56%	56%
ORLEN Automatyka Sp. z o.o.	52%	52%
ORLEN PetroZachód Sp. z o.o. ⁶⁾	-	100%
ORLEN Petrogaz Wrocław Sp. z o.o. w likwidacji ⁵⁾	-	100%
Petrolot Sp. z o.o.	51%	51%
ORLEN Projekt S.A.	51%	51%
ORLEN Wir Sp. z o.o.	51%	51%
Grupa Kapitałowa Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. ⁴⁾	50%	50%
w tym:		
Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Administracja Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Eko Sp. z o.o.	100%	100%
Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A. ⁴⁾	50%	50%
ORLEN Księgowość Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Prewencja Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Upstream Sp. z o.o.	100%	100%
Etylobenzen Płock Sp. z o.o. w likwidacji ⁵⁾	-	100%
Grupa Kapitałowa ORLEN Holding Malta Ltd.	100%	100%
w tym:		
Orlen Insurance Ltd.	100%	100%
Grupa Kapitałowa Możejki	90% / (100%) ⁷⁾	90% / (100%) ⁷⁾
w tym:		
UAB Mažeikių naftos sveikatos priežiūros centras	100%	100%
UAB Uotas w likwidacji	100%	100%
UAB PASLAUGOS TAU	100%	-
AB Ventus-Nafta	99%	99%
Grupa Kapitałowa UAB Mezeikiu naftos prekybos namai	100%	100%
w tym:		
SIA Mazeikiu Nafta Tirdzniecibas nams	100%	100%
OU Mazeikiu Nafta Trading House	100%	100%
Mazeikiu Nafta Trading House Sp. z o.o.	100%	100%
ORLEN Finance AB (dawniej Aktiebolaget Grundstenen 108770)	100%	100%
ORLEN International Exploration & Production Company BV	100%	-

¹¹⁾ Udział w ogólnej liczbie głosów jest zgodny z udziałem w kapitale zakładowym za wyjątkiem Grupy Kapitałowej Ship-Service S.A., gdzie udział w kapitale wynosi 61%

²⁾ Spółka ORLEN Transport S.A. została utworzona w wyniku połączenia sześciu spółek zależnych PKN ORLEN S.A.: ORLEN Transport Płock Sp. z o.o., ORLEN Transport Kędzierzyn-Koźle Sp. z o.o., ORLEN Transport Nowa Sól Sp. z o.o., ORLEN Transport Szczecin Sp. z o.o., ORLEN Transport Słupsk Sp. z o.o., ORLEN Transport Olsztyn Sp. z o.o.

³⁾ Spółka niekonsolidowana od I kwartału 2008 roku z powodu utraty kontroli

⁴⁾ Spółki konsolidowane metodą proporcjonalną

⁵⁾ Spółka zlikwidowana w III kwartale 2008 roku

⁶⁾ W III kwartale 2008 roku nastąpiła fuzja spółek ORLEN PetroCentrum Sp. z o.o., ORLEN Petroprofit Sp. z o.o., ORLEN Morena Sp. z o.o., ORLEN PetroZachód Sp. z o.o.

⁷⁾ (%) wpływu przyjęty na potrzeby sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy PKN ORLEN po uwzględnieniu opcji wykupu Możejek w wysokości 842 485 tysięcy złotych do udziału jednostki dominującej w kapitale własnym

⁸⁾ Spółka sprzedana w IV kwartale 2008 roku

⁹⁾ W IV kwartale 2008 roku spółka została włączona do Rafinerii Jedlicze S.A.

¹⁰⁾ Spółka zlikwidowana w IV kwartale 2008 roku

¹¹⁾ W IV kwartale 2008 roku spółki zostały włączone do Unipetrol Deutschland GmbH

4. Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji sprawozdań finansowych oraz zasady przyjęte do przeliczenia danych finansowych

a) Waluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej i walutą prezentacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych dla celów konsolidacji przeliczane są na walutę polską w następujący sposób:

- Aktywa i pasywa każdego prezentowanego bilansu po kursie zamknięcia na dany dzień bilansowy;
- odpowiednie pozycje rachunku zysków i strat po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez Narodowy Bank Polski na ostatni dzień każdego miesiąca okresu sprawozdawczego. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako różnice kursowe z konsolidacji.

b) Zasady przyjęte do przeliczenia danych finansowych

Dane finansowe w CZK zostały przeliczone według następujących zasad:

- poszczególne pozycje aktywów i pasywów – według kursu na dzień 31 grudnia 2008 roku – 0,1566 PLN / CZK i na dzień 31 grudnia 2007 roku – 0,1348 PLN / CZK;
- poszczególne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych - według średniego kursu wymiany w okresie od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 roku – 0,1411 PLN / CZK. Za okres od 1 stycznia 2007 do 31 grudnia 2007 roku kurs ten wynosił 0,1361 PLN / CZK.

Dane finansowe w EUR zostały przeliczone według następujących zasad:

- poszczególne pozycje aktywów i pasywów – według kursu na dzień 31 grudnia 2008 roku – 4,1724 PLN / EUR i na dzień 31 grudnia 2007 roku – 3,5820 PLN / EUR;
- poszczególne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych - według średniego kursu wymiany w okresie od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 roku – 3,5321 PLN / EUR. Za okres od 1 stycznia 2007 do 31 grudnia 2007 roku kurs ten wynosił 3,7768 PLN / EUR.

Dane finansowe w USD zostały przeliczone według następujących zasad:

- poszczególne pozycje aktywów i pasywów – według kursu na dzień 31 grudnia 2008 roku – 2,9618 PLN / USD i na dzień 31 grudnia 2007 roku – 2,4350 PLN / USD;
- poszczególne pozycje rachunku zysków i strat oraz rachunku przepływów pieniężnych - według średniego kursu wymiany w okresie od 1 stycznia 2008 do 31 grudnia 2008 roku – 2,4115 PLN / USD. Za okres od 1 stycznia 2007 do 31 grudnia 2007 roku kurs ten wynosił 2,7484 PLN / USD.

Różnice kursowe z przeliczenia sprawozdań finansowych jednostek zagranicznych ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym jako odrębny składnik.

5. Przyjęte zasady rachunkowości

Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe obejmują zarówno środki trwałe (aktywa, które są w stanie umożliwiającym ich funkcjonowanie zgodnie z zamierzeniem kierownictwa), jak też środki trwałe w budowie (aktywa, które są w trakcie budowy lub innego dostosowywania do funkcjonowania zgodnie z zamierzeniem kierownictwa).

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych ustalana jest w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Cena nabycia lub koszt wytworzenia obejmują cenę zakupu oraz inne koszty bezpośrednio związane z przystosowaniem składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania. Na koszt wytworzenia lub cenę nabycia składnika rzeczowych aktywów trwałych składają się także szacunkowe koszty jego demontażu i usunięcia oraz koszty przywrócenia lokalizacji/gruntu do stanu, w którym się znajdował, do których jednostka jest zobowiązana w związku z jego nabyciem lub wytworzeniem.

Rzeczowe aktywa trwałe wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na dzień bilansowy w wartości księgowej netto. Przez wartość księgową netto rozumie się wartość początkową, pomniejszoną o odpisy umorzeniowe i odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki trwałe amortyzuje się poczynawszy od chwili, gdy są one dostępne do użytkowania, tzn. od miesiąca dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności z uwzględnieniem wartości rezydualnej. Środki trwałe amortyzuje się metodą liniową, a w uzasadnionych przypadkach z zastosowaniem metody opartej na liczbie wytworzonych produktów.

Stosowane są następujące typowe ekonomiczne okresy użytkowania środków trwałych:

Budynki i budowle	10-70 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	3-25 lat
Środki transportu i pozostałe	4-17 lat

Poszczególne części składowe środków trwałych, których wartość jest istotna w stosunku do wartości całego środka trwałego, amortyzowane są oddzielnie zgodnie z ich ekonomicznym okresem użytkowania.

Poprawność stosowanych stawek amortyzacji jest okresowo (raz do roku) weryfikowana powodując korektę odpisów amortyzacyjnych w następnych latach.

Koszty istotnych remontów, napraw i okresowych przeglądów są zaliczane do rzeczowych aktywów trwałych i amortyzowane zgodnie z okresem ich ekonomicznego użytkowania. Z kolei koszty bieżącego utrzymania środków trwałych i ich konserwacji wpływają na wynik finansowy okresu, w którym zostały poniesione.

Wartości niematerialne

Do wartości niematerialnych zalicza się aktywa możliwe do zidentyfikowania, niepieniężne i nie posiadające postaci fizycznej.

Za wyjątkiem spełniających kryterium aktywowania kosztów prac rozwojowych pozostałe wartości niematerialne wytworzone przez Grupę we własnym zakresie nie podlegają aktywowaniu, lecz są ujmowane w rachunku zysków i strat okresu, w którym dotyczące ich koszty zostały poniesione.

Wartości niematerialne są ujmowane, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości spowodują one wpływ korzyści ekonomicznych, które mogą być powiązane z tymi aktywami oraz, gdy ich wartość można w sposób wiarygodny wycenić.

Początkowe ujęcie wartości niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Wartości niematerialne, które zostały rozpoznane w wyniku połączenia się jednostek gospodarczych, a także przyznane prawa majątkowe dotyczące odnawialnych źródeł energii, początkowo ujmuje się według wartości godziwej.

Wartości niematerialne wycenia się i wykazuje w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na dzień bilansowy w wartości księgowej netto. Przez wartość księgową netto rozumie się wartość początkową, pomniejszoną o odpisy umorzeniowe i odpisy z tytułu utraty wartości.

Wartości niematerialne o określonym okresie użytkowania amortyzuje się metodą liniową, poczynawszy od chwili, gdy są one dostępne do użytkowania, tzn. od miesiąca dostosowania składnika aktywów do miejsca i warunków potrzebnych do rozpoczęcia jego funkcjonowania zgodnie z zamierzeniami kierownictwa przez okres odpowiadający szacowanemu okresowi ich ekonomicznej użyteczności. Poprawność stosowanych okresów i stawek amortyzacji jest okresowo (nie rzadziej niż na koniec roku obrotowego) weryfikowana powodując korektę odpisów amortyzacyjnych w latach następnych (prospektywnie).

Podstawą naliczania odpisów amortyzacyjnych jest wartość początkowa pomniejszona o wartość rezydualną.

Stosowane są następujące typowe ekonomiczne okresy użytkowania wartości niematerialnych:

Nabyte koncesje, licencje, prawa do patentów i podobne wartości	2-15 lat
Nabyte oprogramowanie komputerowe	2-10 lat

Wartości niematerialne o nieokreślonym okresie użytkowania nie podlegają amortyzacji. Ich wartość pomniejszana jest o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu

Nakłady na nabycie prawa wieczystego użytkowania gruntu prezentowane są w odrębnej pozycji bilansu.

Prawa wieczystego użytkowania gruntu, otrzymane na mocy decyzji administracyjnej, ujmuje się wyłącznie w ewidencji pozabilansowej.

Utrata wartości

Jeżeli zaistniały zewnętrzne lub wewnętrzne przesłanki, które wskazują na to, że istnieje ryzyko braku możliwości odzyskania wartości bilansowej składnika aktywów, przeprowadza się testy sprawdzające pod kątem ewentualnej utraty wartości. Testy sprawdzające są przeprowadzane raz w roku także w odniesieniu do wartości niematerialnych o nieokreślonym okresie używania.

Jeżeli wartość bilansowa składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza szacowaną wartość odzyskiwalną, wówczas jego wartość księgową netto obniża się do poziomu wartości odzyskiwalnej poprzez odpowiedni odpis z tytułu utraty wartości powodując ujęcie kosztów w rachunku zysków i strat. Wartością odzyskiwalną jest wyższa z dwóch wartości, tzn. wartości użytkowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Wartość użytkowa jest to bieżąca, szacunkowa wartość przyszłych przepływów środków pieniężnych, których oczekuje się z tytułu dalszego użytkowania składnika aktywów oraz jego likwidacji.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest to kwota możliwa do uzyskania ze sprzedaży składnika aktywów na drodze przeprowadzonej na warunkach rynkowych transakcji, pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami, po potrąceniu kosztów likwidacji.

Aktywa, które samodzielnie nie generują przepływów pieniężnych grupuje się na najniższym poziomie, na jakim powstają przepływy pieniężne niezależne od przepływów z innych aktywów (tzw. ośrodki wypracowujące środki pieniężne). Do ośrodka wypracowującego środki pieniężne przypisuje się:

- wartość firmy, jeżeli można założyć, że ośrodek uzyskał korzyści z tytułu synergii powstałej w wyniku połączenia z inną jednostką,
- aktywa wspólne, jeżeli można znaleźć rozsądne i spójne zasady takiego przypisania.

W przypadku wystąpienia odpisu z tytułu utraty wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne, odpis ten rozlicza się w sposób następujący:

- w pierwszej kolejności obniża się wartości firmy, która została przypisana do ośrodka,
- następnie, obniża się wartość innych aktywów przypisanych do ośrodka, proporcjonalnie do udziału wartości księgowej netto każdego ze składników aktywów w wartości ośrodka.

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji, czy odpis z tytułu utraty wartości ujęty w okresach poprzednich nie powinien zostać częściowo lub w całości odwrócony. Przesłanki wskazujące na konieczność odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości są lustrzanym odbiciem przesłanek utworzenia odpisów z tytułu utraty wartości w okresach poprzednich.

Nie dokonuje się odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości dla wartości firmy.

Odwrócenie odpisu z tytułu utraty wartości ujmuje się w rachunku zysków i strat jako przychód.

Leasing

Przez umowę leasingu rozumie się umowę, na mocy której w zamian za opłatę lub serię opłat, leasingodawca przekazuje leasingobiorcy prawo do używania składnika aktywów przez uzgodniony okres. W szczególności umowami leasingu są umowy nazwane w kodeksie cywilnym oraz umowy najmu i dzierżawy zawarte na czas określony.

Aktywa używane na podstawie umowy leasingu finansowego, a więc umowy, która przenosi zasadniczo ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zalicza się do aktywów leasingobiorcy. Aktywa używane na podstawie umowy leasingu operacyjnego, a więc umowy, która nie przenosi zasadniczo ryzyka i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu na leasingobiorcę, zalicza się do aktywów leasingodawcy.

Jeżeli Grupa używa przedmiot leasingu na podstawie umowy leasingu finansowego, przedmiot ten ujmowany jest w aktywach bilansu odpowiednio jako środek trwały lub wartość niematerialna. Wycena przedmiotu leasingu odbywa się według niższej z dwóch wartości: wartości godziwej lub bieżącej (zdyskontowanej) sumy minimalnych opłat leasingowych, stanowiących bieżącą sumę opłat wnoszonych w trakcie okresu leasingu, do uiszczenia których leasingobiorca jest lub może być obowiązany.

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych ujmowana jest w pasywach bilansu jako zobowiązania finansowe, z podziałem na część krótkoterminową (płatną do jednego roku) i długoterminową (płatną w okresie dłuższym niż jeden rok). Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz ich podział na część odsetkową oraz część dotyczącą spłaty zobowiązania odbywa się przy wykorzystaniu stopy procentowej leasingu a w przypadku, gdy jej ustalenie nie jest możliwe, przy wykorzystaniu krańcowej stopy procentowej.

Zasady amortyzacji aktywów będących przedmiotem leasingu finansowego oraz zasady ustalania odpisów z tytułu utraty wartości przez aktywa w leasingu finansowym są spójne z zasadami stosowanymi dla aktywów będących własnością Grupy.

Jeżeli Grupa oddała do używania innej jednostce składnik aktywów na podstawie umowy leasingu finansowego, wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości rezydualnej jest prezentowana jako należności, z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową. Dyskontowanie minimalnych opłat leasingowych oraz niegwarantowanej wartości rezydualnej odbywa się poprzez zastosowanie stopy procentowej leasingu, tj. stopy, przy której wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, niegwarantowanej wartości rezydualnej oraz kosztów bezpośrednich zawarcia umowy jest równa wartości godziwej przedmiotu leasingu.

Jeżeli Grupa używa przedmiotu leasingu na podstawie umowy leasingu operacyjnego, przedmiot ten nie jest prezentowany w bilansie, a opłaty leasingowe ujmowane są jako koszty w rachunku zysków i strat.

Jeżeli Grupa oddała innej jednostce składnik aktywów do używania na podstawie umowy leasingu operacyjnego, składnik ten jest ujmowany według takich samych zasad jak składnik wykorzystywany na własne potrzeby, a więc jako środek trwały lub wartość niematerialna.

Przychody z leasingu operacyjnego ujmowane są jako przychody ze sprzedaży produktów.

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży są to aktywa spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- kierownictwo odpowiedniego poziomu złożyło deklarację sprzedaży,
- aktywa są dostępne do natychmiastowej sprzedaży w obecnym stanie,
- zainicjowano aktywne poszukiwanie potencjalnego nabywcy,
- transakcja sprzedaży jest wysoce prawdopodobna i można ją będzie rozliczyć w ciągu 12 miesięcy od podjęcia decyzji o zbyciu,
- cena sprzedaży jest racjonalna w stosunku do bieżącej wartości godziwej,
- prawdopodobieństwo wprowadzenia istotnych zmian do planu zbycia tych aktywów jest niewielkie.

W przypadku spełnienia kryteriów do uznawania aktywów trwałych jako przeznaczone do sprzedaży po dacie bilansowej, nie dokonuje się zmiany klasyfikacji składnika aktywów według stanu na koniec roku obrotowego poprzedzającego zdarzenie. Zmiana klasyfikacji zostaje odzwierciedlona w tym okresie sprawozdawczym, w którym kryteria kwalifikacji zostały spełnione.

Z chwilą przeznaczenia danego składnika aktywów do sprzedaży następuje zaprzestanie naliczania amortyzacji.

Aktywa przeznaczone do sprzedaży, z wyłączeniem m.in. aktywów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych, wycenia się według niższej z dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

W przypadku wzrostu w okresie późniejszym wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży ujmowany jest przychód, jednak w wysokości nie wyższej niż wcześniej ujęty odpis aktualizujący.

Nieruchomości inwestycyjne

Wartość początkowa nieruchomości inwestycyjnych ustalana jest w cenie nabycia lub w koszcie wytworzenia. Na cenę nabycia nieruchomości składa się cena zakupu powiększona o wszelkie koszty bezpośrednio związane z transakcją zakupu, takie jak: opłaty za obsługę prawną, podatek od zakupu nieruchomości i pozostałe koszty transakcji. Kosztem wytworzenia nieruchomości zbudowanej przez Grupę jest koszt ustalony na dzień zakończenia budowy i przystosowania do użytkowania, zgodnie z zasadami określonymi dla rzeczowych aktywów trwałych.

Po początkowym ujęciu, Grupa wycenia wszystkie nieruchomości inwestycyjne w wartości godziwej ustalonej na podstawie wyceny dokonanej przez niezależnego rzeczoznawcę. Zysk lub strata wynikająca ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej wpływa na zysk lub stratę netto w okresie, w którym nastąpiła zmiana. Ustalając wartość godziwą nie uwzględnia się kosztów transakcji, które Grupa może ponieść w przypadku sprzedaży lub innej formy zbycia.

Nieruchomości inwestycyjne wykazuje się w sprawozdaniu finansowym sporządzanym na dzień bilansowy w wartości godziwej. Przez wartość godziwą rozumie się kwotę, za jaką dany składnik aktywów mógłby zostać wymieniony pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji.

W przypadku braku możliwości wiarygodnego ustalenia wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnej Grupa wycenia nieruchomości inwestycyjne według ceny nabycia, zgodnie z zasadami wyceny dla rzeczowych aktywów trwałych.

Nieruchomość inwestycyjną wyksięguje się z ewidencji w momencie jej zbycia lub w przypadku trwałego wycofania z użytkowania, jeżeli nie oczekuje się uzyskania w przyszłości żadnych korzyści ekonomicznych.

Instrumenty finansowe

Instrument finansowy jest to każdy kontrakt, który skutkuje powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej jednostki i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej jednostki.

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim bilansie wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Grupa ujmuje lub wyłącza standaryzowaną transakcję kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych z bilansu na dzień zawarcia transakcji.

Grupa wyłącza składnik aktywów finansowych z bilansu wtedy i tylko wtedy, gdy:

- wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych albo
- przenosi składnik aktywów finansowych na inną jednostkę.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tzn. kiedy obowiązek określony w umowie został:

- wypełniony, lub
- umorzony, lub
- wygasł.

Wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, Grupa wycenia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

W przypadku zawarcia kontraktów opcyjnych może wystąpić, na dzień początkowego ujęcia, różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością instrumentu, jaka byłaby ustalona przy użyciu stosowanych w Grupie technik wyceny. W takim przypadku, Grupa, w momencie początkowego ujęcia, ujmuje składnik aktywów w cenie transakcji i na koniec okresu sprawozdawczego (miesiąca) ustala zysk lub stratę wynikającą jedynie ze zmiany czynników, które byłyby uwzględniane przy ustalaniu ceny transakcyjnej.

Dla potrzeb wyceny na dzień bilansowy, lub na inny moment po początkowym ujęciu, Grupa kwalifikuje aktywa finansowe do jednej z czterech kategorii:

- wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Niezależnie od cech i celu nabycia, Grupa, w momencie początkowego ujęcia, dokonuje klasyfikacji wybranych aktywów finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Składnikiem aktywów finansowych wycenianym w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik aktywów finansowych klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu, gdy:

- został nabyty lub zaciągnięty głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, lub
- jest częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków, lub
- jest instrumentem pochodnym (z wyjątkiem instrumentów pochodnych będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi),
- został wyznaczony przez Grupę przy początkowym ujęciu jako wyceniany według wartości godziwej przez wynik finansowy, ponieważ prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji.

Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać je w posiadaniu do upływu terminu wymagalności.

Pożyczki udzielone i należności z tytułu dostaw i usług są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe nie będące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone przez Grupę jako dostępne do sprzedaży lub nie będące pożyczkami i należnościami,

inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy. Skutki wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmowane są bezpośrednio w kapitale własnym.

Wycena aktywów finansowych według wartości godziwej

Grupa wycenia aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, w tym instrumenty pochodne będące aktywami oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów.

Wartość godziwą aktywów finansowych ustala się:

- dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku w oparciu o ostatnie notowania dostępne na dzień sprawozdawczy,
- dla instrumentów dłużnych nienotowanych na aktywnym rynku w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- dla terminowych instrumentów pochodnych (forward) i kontraktów swap w oparciu o analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Inwestycje w instrumenty kapitałowe (akcje i udziały) nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona, Grupa wycenia według kosztu, tj. w cenie nabycia pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa finansowe wyznaczone jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego jako wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, ujmuje się bezpośrednio w przychodach lub kosztach.

Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży ujmuje się bezpośrednio w kapitale własnym poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, z wyjątkiem odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz różnic kursowych, które ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat. W przypadku dłużnych instrumentów finansowych, odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Wycena aktywów finansowych według zamortyzowanego kosztu

Grupa wycenia pożyczki i należności, w tym należności z tytułu dostaw i usług, oraz inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Grupa stosuje uproszczone metody wyceny aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu jeżeli, nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym. Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie po początkowym ujęciu (w tym na dzień bilansowy) w kwocie wymagającej zapłaty.

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Jeśli istnieją obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności wycenianych w zamortyzowanym koszcie, to Grupa ujmuje odpis aktualizujący w kwocie różnicy pomiędzy wartością bilansową danego składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego.

Grupa stosuje uproszczone zasady ustalania utraty wartości w odniesieniu do należności handlowych – w szczególności dokonuje się odpisu z tytułu utraty wartości w kwocie równej wartości bilansowej, jeżeli termin płatności należności minął co najmniej 6 miesięcy przed dniem bilansowym. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się i ujmuje w rachunku zysków i strat jako przychody.

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu

bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

Jeśli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, to skumulowane straty powstałe na skutek ujemnej wyceny, ujęte dotychczas bezpośrednio w kapitale własnym, zgodnie z zasadami wyceny aktywów finansowych, wyksięguje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości inwestycji w instrument kapitałowy, kwalifikowany jako dostępny do sprzedaży, nie podlega odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Długoterminowe aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa finansowe zakwalifikowane do aktywów trwałych, których wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, kwalifikuje się jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży i wykazuje w odrębnej pozycji bilansu. Sytuacja taka ma miejsce, gdy składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna. Klasyfikacja ta nie powoduje zmiany zasad wyceny na szczególne zasady określone w MSSF 5 dla aktywów przeznaczonych do sprzedaży. Długoterminowe aktywa finansowe przeznaczone do sprzedaży wycenia się nadal według ogólnych zasad określonych dla aktywów finansowych.

Wycena zobowiązań finansowych

Grupa wycenia zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (obejmujące w szczególności instrumenty pochodne niestanowiące instrumentów zabezpieczających) na dzień bilansowy lub inny moment po początkowym ujęciu w wartości godziwej. Niezależnie od cech i celu nabycia Grupa, w momencie początkowego ujęcia, dokonuje klasyfikacji wybranych zobowiązań finansowych jako wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy prowadzi to do uzyskania bardziej przydatnych informacji. Wartość godziwa zaciągniętego zobowiązania ustalana jest na podstawie bieżącej ceny sprzedaży dla instrumentów notowanych na aktywnym rynku.

W przypadku braku aktywnego rynku wartość godziwą zobowiązań finansowych ustala się poprzez:

- wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych przeprowadzonych bezpośrednio pomiędzy dobrze poinformowanymi, zainteresowanymi stronami, lub
- odniesienie do bieżącej wartości godziwej innego instrumentu, który jest niemalże taki sam, lub
- analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych.

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz zobowiązania z tytułu dostaw i usług są zobowiązaniami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku.

Umowy gwarancji finansowych, tj. umowy zobowiązujące Grupę (wystawcę) do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego, niezakwalifikowane jako zobowiązania wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, wycenia się w wyższej wartości:

- ustalonej zgodnie z zasadami wyceny rezerw,
- wartości początkowej pomniejszonej w odpowiednich przypadkach o skumulowane odpisy amortyzacyjne.

Wbudowane instrumenty pochodne

Jeżeli Grupa zawarła kontrakt stanowiący instrument łączny, którego składnikiem jest wbudowany instrument pochodny, to oddziela go od umowy zasadniczej i ujmuje jako samodzielny instrument pochodny, zgodnie z zasadami określonymi dla inwestycji wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, gdy spełnia wszystkie poniższe warunki:

- cechy ekonomiczne wbudowanego instrumentu pochodnego oraz ryzyko z nim związane nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykiem właściwymi dla umowy zasadniczej,
- samodzielny instrument o takich samych warunkach umownych jak wbudowany instrument pochodny, spełniałby definicję instrumentu pochodnego oraz
- łączny instrument nie jest wyceniany w wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej nie są ujmowane w rachunku zysków i strat (tj. instrument pochodny, który jest wbudowany w składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wyceniane według wartości godziwej przez wynik finansowy, nie jest wydzielany).

Grupa dokonuje oceny konieczności oddzielenia wbudowanego instrumentu pochodnego od umowy zasadniczej i ujmowania go jako instrumentu pochodnego, gdy staje się po raz pierwszy stroną instrumentu łącznego. Ponowna

ocena dokonywana jest jedynie w przypadku, gdy do umowy (instrumentu łącznego) wprowadzane są w terminie późniejszym zmiany w znaczący sposób modyfikujące przepływy pieniężne wymagane umową.

Instrument pochodny jest to instrument finansowy spełniający poniższe warunki:

- jego wartość zmienia się wraz ze zmianą określonej stopy procentowej, ceny instrumentu finansowego, ceny towaru, kursu walutowego, indeksu ceny lub stóp, ratingu kredytowego lub indeksu kredytowego czy też innej zmiennej, przy założeniu, że w przypadku zmiennej niefinansowej, zmienna ta nie jest specyficzna dla strony kontraktu,
- nie wymaga żadnej początkowej inwestycji netto lub wymaga początkowej inwestycji netto mniejszej niż dla innych rodzajów kontraktów, dla których oczekuje się podobnych reakcji na zmiany czynników rynkowych oraz
- jego rozliczenie nastąpi w przyszłości.

Rachunkowość zabezpieczeń

Instrumenty pochodne, wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, od których oczekuje się, że ich wartość godziwa lub wynikające z nich przepływy pieniężne skompensują zmiany wartości godziwej lub przepływów pieniężnych pozycji zabezpieczanej, ujmują się zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej lub zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jeżeli spełnione są jednocześnie następujące warunki:

- w momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez Grupę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia,
- oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego,
- w przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat,
- efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić,
- zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Zabezpieczenie wartości godziwej to zabezpieczenie przed ryzykiem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązania, lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat. Za uprawdopodobnione przyszłe zobowiązanie Grupa przyjmuje wiążące porozumienie dotyczące wymiany ustalonej ilości zasobów, po ustalonej cenie, w ustalonym terminie lub terminach.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej, Grupa:

- ujmuje zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej pochodnego instrumentu zabezpieczającego w rachunku zysków i strat oraz
- koryguje wartość bilansową pozycji zabezpieczanej o zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka i ujmuje je w rachunku zysków i strat (również w odniesieniu do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, których skutki wyceny odnoszone są bezpośrednio na kapitał własny).

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej jeśli:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany (zastąpienie jednego instrumentu zabezpieczającego drugim lub przedłużenie terminu ważności danego instrumentu zabezpieczającego nie uważa się za wygaśnięcie lub rozwiązanie, jeśli takie zastąpienie lub przedłużenie terminu stanowi część udokumentowanej strategii zabezpieczania przyjętej przez Grupę),
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń lub
- Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją i które mogłyby wpływać na rachunek zysków i strat. Planowana transakcja jest to niewiążąca lecz przewidywana przyszła transakcja.

W przypadku stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych Grupa:

- część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje bezpośrednio w kapitale własnym poprzez zestawienie zmian w kapitale własnym, natomiast
- nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje w rachunku zysków i strat.

Jeśli zabezpieczana planowana transakcja skutkuje ujęciem składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, związane z nią zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym, przenosi się do

rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których nabyty składnik aktywów lub przyjęte zobowiązanie mają wpływ na rachunek zysków i strat. Jednakże, jeśli Grupa oczekuje, że całość lub część strat ujętych bezpośrednio w kapitale własnym nie będzie odzyskana w jednym lub więcej przyszłych okresów, ujmuje w rachunku zysków i strat kwotę, co do której oczekuje się, że nie będzie odzyskana.

Jeśli zabezpieczenie planowanej transakcji skutkuje ujęciem składnika aktywów niefinansowych lub zobowiązania niefinansowego albo planowana transakcja związana ze składnikiem aktywów niefinansowych lub zobowiązaniem niefinansowym staje się uprawdopodobnionym przyszłym zobowiązaniem, do którego stosuje się zabezpieczenie wartości godziwej, Grupa wyłącza związane z tym zyski lub straty, które były ujęte bezpośrednio w kapitale własnym i włącza je do początkowego kosztu nabycia lub do innej wartości bilansowej składnika aktywów lub zobowiązania.

Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jeżeli:

- instrument zabezpieczający wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany lub wykonany – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone bezpośrednio na kapitał własny, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zabezpieczenie przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń – w takim przypadku skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone bezpośrednio na kapitał własny, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji,
- zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji, wobec tego wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym, odnoszone bezpośrednio na kapitał własny, ujmuje się w rachunku zysków i strat.

W przypadku, gdy Grupa unieważnia powiązanie zabezpieczające, skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym odnoszone bezpośrednio na kapitał własny, ujmuje się dalej w odrębnej pozycji w kapitale własnym, aż do momentu wystąpienia planowanej transakcji lub do momentu, kiedy zaprzestanie się oczekiwać jej realizacji.

Zapasy

Zapasy są to aktywa:

- przeznaczone do sprzedaży w toku zwykłej działalności gospodarczej,
- będące w trakcie produkcji przeznaczonej na taką sprzedaż lub
- mające postać materiałów lub dostaw surowców zużywanych w procesie produkcyjnym lub w trakcie świadczenia usług.

Na moment początkowego ujęcia materiały i towary są wyceniane w cenie nabycia.

Na dzień bilansowy materiały i towary wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia lub też według wartości netto możliwej do uzyskania, w zależności od tego, która z kwot jest niższa, z uwzględnieniem odpisów z tytułu utraty przydatności ekonomicznej. Wartość netto możliwa do uzyskania jest to cena sprzedaży ustalona w toku zwykłej działalności gospodarczej pomniejszona o koszty wykończenia i szacowane koszty niezbędne do doprowadzenia sprzedaży do skutku.

Wartość materiałów przeznaczonych do wykorzystania w procesie produkcji zapasów nie odpisuje się do kwoty niższej od ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, jeżeli oczekuje się, że wyroby gotowe, do produkcji których będą wykorzystane, zostaną sprzedane w wysokości nie niższej niż cena nabycia lub koszt wytworzenia. Jeżeli jednak spadek cen materiałów wskazuje na to, że cena nabycia lub koszt zastąpienia wyrobów gotowych będą wyższe od wartości netto możliwej do uzyskania, wartość materiałów odpisuje się do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania.

Rozchód materiałów i towarów ustalany jest według cen średnioważonych, zakupu lub nabycia.

Wyroby gotowe i zapasy półfabrykatów wycenia się na moment początkowego ujęcia według rzeczywistego kosztu wytworzenia. Przez koszty wytworzenia należy rozumieć koszty wsadu i koszty przerobu produktów przypadających na okres ich wytworzenia.

Do kosztów wytworzenia nie zalicza się:

- kosztów będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych,
- kosztów ogólnego zarządu, które nie są związane z doprowadzeniem zapasów do postaci i miejsca, w jakich się znajdują w momencie wyceny,
- kosztów magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji,
- kosztów sprzedaży.

Dla produktów gotowych koszt wytworzenia obejmuje alokację stałych i zmiennych pośrednich kosztów produkcji ustalonych dla normalnego poziomu produkcji.

Zapasy wyrobów gotowych i półfabrykatów na dzień bilansowy wycenia się według kosztów rzeczywistych wytworzenia, jednak nie wyższych od cen sprzedaży netto produktów.

Rozchody wyrobów wycenia się wg średnioważonego kosztu wytworzenia zarejestrowanego w danym okresie sprawozdawczym.

Należności

Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności na dzień ich powstania są wykazywane w wartości bieżącej przewidywanej zapłaty i ujmowane w okresach późniejszych według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej oraz pomniejszane o odpisy aktualizujące należności wątpliwe.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny należności, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu spłaty należności nie jest długi. Należności, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, są wyceniane w momencie początkowego ujęcia w kwocie wymaganej zapłaty, a w okresie późniejszym, w tym na dzień bilansowy, w kwocie wymagającej zapłaty pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne obejmują gotówkę w kasie i na rachunkach bankowych. Ekwiwalenty środków pieniężnych są krótkoterminowymi inwestycjami o dużej płynności (o pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy), łatwo wymiernymi na określone kwoty środków pieniężnych oraz narażonymi na nieznaczne ryzyko zmiany wartości. Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, wykazane w rachunku przepływów pieniężnych, składa się z określonych powyżej środków pieniężnych i ich ekwiwalentów pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących, jeżeli stanowią integralną część zarządzania środkami pieniężnymi.

Wycenę i rozchód środków pieniężnych w walutach obcych ustala się przy zastosowaniu metody FIFO (ang. First In First Out, tzn. Pierwsze Weszło Pierwsze Wyszło).

Kapitał własny

Kapitał własny ujmuje się w księgach rachunkowych z podziałem na jego rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami statutu Spółki.

Kapitał zakładowy wykazywany jest według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego, za wyjątkiem emisji sprzed 1996 roku, która została skorygowana przy zastosowaniu ogólnego indeksu cen zgodnie z MSR 29.

Zadeklarowane lecz nie wniesione wkłady kapitałowe ujmuje się jako należne wkłady na poczet kapitału. Akcje własne oraz należne wpłaty na poczet kapitału zakładowego pomniejszają wartość kapitału własnego.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki ceny emisyjnej akcji powyżej ich wartości nominalnej pomniejszonej o koszty tej emisji.

Koszty emisji akcji poniesione przy powstaniu spółki akcyjnej lub podwyższeniu kapitału zakładowego zmniejszają kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej do wysokości nadwyżki wartości emisji nad wartością nominalną akcji, a pozostała ich część prezentowana jest w zyskach zatrzymanych.

Zmiany wyceny wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne w części uznanej za skuteczne zabezpieczenie ujmuje się w pozycji kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń.

Kapitał własny powstały z zamiany dłużnych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek na akcje wykazuje się w wartości nominalnej tych papierów wartościowych, zobowiązań i pożyczek, po uwzględnieniu niezamortyzowanego dyskonta lub premii, odsetek naliczonych i niezapłaconych do dnia zamiany, które nie będą wypłacone, niezrealizowanych różnic kursowych oraz skapitalizowanych kosztów emisji.

Zyski zatrzymane obejmują:

- kwoty powstałe z podziału zysku,
- przeniesienia kapitału z aktualizacji wyceny (na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnicę pomiędzy wartością godziwą a ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, aktywów dostępnych do sprzedaży, jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku regulowanym albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób),
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych,
- wynik finansowy roku bieżącego,
- wypłacone zaliczki na poczet dywidendy oraz
- skutki błędów poprzednich okresów.

Pożyczki i kredyty

Pożyczki i kredyty bankowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej otrzymanych wpływów, pomniejszonych o koszty transakcyjne. Następnie wyceniane są po zamortyzowanej cenie nabycia przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Różnica pomiędzy wpływami netto, a wartością wykupu jest wykazywana w kosztach lub przychodach finansowych w okresie wykorzystywania kredytu lub pożyczki.

Grupa stosuje uproszczone metody wyceny pożyczki lub kredytu, które zwykle wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania pożyczki lub kredytu nie jest długi. Pożyczki lub kredyty, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na dzień bilansowy, w kwocie wymagającej zapłaty.

Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty pożyczek i kredytów, w tym różnice kursowe powstałe w wyniku zaciągnięcia pożyczek i kredytów w walucie obcej, zgodnie z podejściem wzorcowym MSR 23, ujmowane są w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczą.

Rezerwy

Rezerwy są zobowiązaniami, których kwota lub termin zapłaty są niepewne.

Grupa tworzy rezerwy w przypadku, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność rozchodu zasobów stanowiących korzyści ekonomiczne oraz można wiarygodnie oszacować kwotę tego zobowiązania.

Rezerwy tworzy się w wysokości stanowiącej najbardziej właściwy szacunek nakładów niezbędnych do wypełnienia obecnego obowiązku na dzień bilansowy.

Wysokość utworzonych rezerw jest weryfikowana na dzień bilansowy w celu skorygowania ich do wysokości szacunków zgodnych ze stanem wiedzy na ten dzień. Rozwiązanie rezerw następuje w przypadku, gdy przestało być prawdopodobne, że do wypełnienia obowiązku będzie konieczne wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Wykorzystanie rezerw następuje tylko zgodnie z przeznaczeniem, na które zostały pierwotnie utworzone.

W przypadku, gdy wpływ zmian wartości pieniądza w czasie jest istotny, wysokość rezerwy ustalana jest na poziomie bieżącej wartości spodziewanych przyszłych wydatków koniecznych do uregulowania zobowiązania. Zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu ujmuje się w ciężar kosztów finansowych w przypadku zastosowania metody polegającej na dyskontowaniu.

Rezerwy tworzy się m.in. z następujących tytułów (jeżeli spełnione są wyżej wymienione warunki ujmowania rezerw):

- ryzyko środowiskowe,
- restrukturyzacja,
- toczące się postępowania sądowe.

Nie tworzy się rezerw na przyszłe straty operacyjne.

Rezerwa środowiskowa

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu kosztów rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego lub eliminacji szkodliwych substancji w przypadku występowania prawnego lub praktycznego obowiązku wykonania tych czynności. Wysokość rezerwy na rekultywację podlega okresowej weryfikacji na podstawie oceny zanieczyszczenia obiektów dokonanych przez niezależnych ekspertów. Grupa na bieżąco dokonuje rekultywacji skażonych gruntów, co skutkuje zmniejszeniem rezerwy na rekultywację poprzez jej wykorzystanie.

Rezerwa na restrukturyzację

Spółka tworzy rezerwę na koszty restrukturyzacji rozumianej jako zaplanowany i kontrolowany przez zarząd program, który zmienia w sposób istotny zakres działalności lub sposób, w jaki działalność jest prowadzona. Rezerwa z tytułu restrukturyzacji jest tworzona, gdy spółka zatwierdziła szczegółowy i formalny plan restrukturyzacji oraz proces restrukturyzacji został rozpoczęty lub został ogłoszony publicznie. Przy wycenie rezerwy na restrukturyzację uwzględnia się wyłącznie bezpośrednie koszty wynikające z restrukturyzacji, np. zwolnień pracowników (wyplacone odprawy i odszkodowania), rozwiązania umów dzierżawy, najmu, leasingu, demontażu posiadanego majątku. Nie uwzględnia się przyszłych kosztów związanych z prowadzeniem działalności po restrukturyzacji, np. przeszkolenie pracowników, marketing oraz zysków z oczekiwanej likwidacji aktywów.

Rezerwy na nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe

Zgodnie z obowiązującymi systemami wynagradzania pracownicy mają prawo do nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne (rentowe) są wypłacane jednorazowo w momencie przejścia na emeryturę (rentę). Wysokość odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika.

Nagrody jubileuszowe zalicza się do innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, natomiast odprawy emerytalne i rentowe zalicza się do programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Rezerwę na zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych, rentowych i nagród jubileuszowych tworzy się w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą.

Wartość bieżąca tych zobowiązań na koniec każdego roku obrotowego jest obliczana przez niezależnego aktuarusza i przeszacowywana, jeżeli wystąpią istotne przesłanki mające wpływ na wysokość tego zobowiązania. Naliczone zobowiązania są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem m.in. rotacji zatrudnienia, planowanego wzrostu poziomu wynagrodzeń i dotyczą okresu do dnia kończącego rok obrotowy.

Skutki zmian wycen aktuarialnych ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Grupa stosuje uproszczone metody wyceny zobowiązań, w tym również zobowiązań finansowych, które zwykle wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, jeżeli nie powoduje to zniekształcenia informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym, w szczególności w przypadku, gdy okres do momentu uregulowania zobowiązania nie jest długi. Zobowiązania, w tym zobowiązania finansowe, w odniesieniu do których Grupa stosuje uproszczenia, wyceniane są w momencie początkowego ujęcia i w okresie późniejszym, w tym na dzień bilansowy, w kwocie wymagającej zapłaty.

Zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednak ujawnia się je w sprawozdaniu finansowym. Tego typu zobowiązania nie są ujawniane w sprawozdaniu finansowym, jeżeli prawdopodobieństwo wpływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Zobowiązania warunkowe nabyte w drodze połączenia jednostek gospodarczych ujmowane są w bilansie jako rezerwy na zobowiązania.

Warunkowy składnik aktywów jest możliwym składnikiem aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych oraz którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Grupy.

Aktywa warunkowe nie są wykazywane w bilansie, jednakże ujawnia się je w sprawozdaniu finansowym, jeżeli wpływ korzyści ekonomicznych jest prawdopodobny.

Przychody

Przychody ze sprzedaży produktów, usług, towarów i materiałów ujmuje się, jeżeli kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób, istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z tytułu transakcji oraz wszystkie współmierne koszty można wycenić w wiarygodny sposób. Przychody ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów ujmuje się, gdy znaczące ryzyko i korzyści związane z ich własnością zostało przekazane nabywcy. Przychody obejmują kwoty otrzymane i należne z tytułu dostarczonych nabywcom produktów i towarów, pomniejszone o rabaty handlowe oraz podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłatę paliwową. Wysokość przychodów ustala się według wartości godziwej zapłaty otrzymanej bądź należnej. Przychody uzyskane z tytułu rozliczenia transakcji instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne korygują wartość przychodów ze sprzedaży.

Przychody i koszty dotyczące usług, których moment rozpoczęcia i zakończenia przypadają w różnych okresach sprawozdawczych, ujmuje się na podstawie stopnia zaawansowania usługi, jeżeli można w wiarygodny sposób wycenić wynik z transakcji, tj. wtedy, gdy można ustalić łączną kwotę przychodów z umowy dotyczącej usługi oraz koszty usługi, istnieje prawdopodobieństwo, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne z umowy i stopień realizacji umowy może być określony w wiarygodny sposób. W przypadku, gdy nie ma możliwości spełnienia tych warunków,

przychody ujmuje się tylko do wysokości kosztów poniesionych do danego dnia, nie wyższych jednak od kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Przychody z tytułu licencji i tantiem oraz znaku towarowego ujmuje się stopniowo, odpowiednio do treści umowy. Opłaty ponoszone z góry, dotyczące umów zawartych przez Grupę w okresie bieżącym, są ujmowane jako przychody przyszłych okresów.

Przychody z tytułu franchisingu ujmuje się odpowiednio do treści umowy, w sposób odzwierciedlający przyczynę obciążenia opłatami z tytułu franchisingu.

Przychody z tytułu dywidend ujmuje się w momencie ustalenia praw akcjonariuszy/udziałowców do ich otrzymania.

Koszty

Grupa ujmuje koszty zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów oraz zasadą ostrożności.

Koszt wytworzenia sprzedanych produktów obejmuje koszty wytworzenia sprzedanych wyrobów i usług, w tym usług działalności pomocniczej.

Koszty sprzedaży obejmują koszty pośrednictwa w sprzedaży, koszty handlowe, koszty reklamy i promocji oraz koszty dystrybucji.

Koszty ogólnego zarządu obejmują koszty związane z zarządzaniem i administrowaniem Grupą jako całością.

Segmenty działalności

Grupa przyjęła podstawowy układ sprawozdawczy według segmentów branżowych, co oznacza, że w przeważającym stopniu na ryzyko i stopy zwrotu Grupy wpływają różnice istniejące między towarami i produktami.

Grupa przyjęła jako uzupełniający układ sprawozdawczy segmenty geograficzne według kryterium rynków zbytu.

Działalność operacyjną Grupy podzielono na trzy główne segmenty branżowe:

- Segment Rafineryjny, który obejmuje przetwórstwo ropy naftowej oraz sprzedaż hurtową i detaliczną produktów rafineryjnych,
- Segment Petrochemiczny, który obejmuje produkcję i sprzedaż petrochemikaliów,
- Segment Chemiczny, który obejmuje produkcję i sprzedaż nawozów sztucznych i PCW.

W skład pozostałej działalności wchodzi m.in. działalność pomocnicza, transportowa oraz działalność serwisowo - konserwacyjna i budowlana.

Przychody segmentu są przychodami osiąganymi bądź to ze sprzedaży zewnętrznym klientom, bądź z transakcji z innymi segmentami, które są wykazywane w rachunku zysków i strat i dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu wraz z odpowiednią częścią przychodów, którą w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do tego segmentu.

Koszty segmentu są kosztami składającymi się z kosztów związanych ze sprzedażą zewnętrznym klientom oraz kosztów transakcji realizowanych z innymi segmentami, które wynikają z działalności operacyjnej danego segmentu i dają się bezpośrednio przyporządkować do tego segmentu wraz z odpowiednią częścią kosztów Grupy, które w oparciu o racjonalne przesłanki można przypisać do danego segmentu.

Do przychodów/kosztów segmentu nie zalicza się:

- podatku dochodowego,
- odsetek, łącznie z odsetkami z tytułu zaliczek lub pożyczek uzyskanych od innych segmentów,
- zysków i strat na sprzedaży inwestycji lub zysków i strat powstałych wskutek wygaśnięcia zadłużenia chyba, że działalność segmentu ma charakter przede wszystkim finansowy,
- ogólnych kosztów administracyjnych oraz innych przychodów/kosztów powstających na poziomie Grupy jako całości.

Aktywa (pasywa) segmentu są aktywami (pasywami) operacyjnymi wykorzystywanymi przez segment w działalności operacyjnej, które dają się bezpośrednio przyporządkować do danego segmentu lub w oparciu o racjonalne przesłanki przypisać do tego segmentu. W szczególności do aktywów i pasywów segmentu nie zalicza się aktywów (zobowiązań) związanych z podatkiem dochodowym.

Wynik segmentu jest ustalany na poziomie wyniku operacyjnego.

Przychody, wynik, aktywa i zobowiązania segmentów ustalane są przed dokonaniem wyłączeń transakcji pomiędzy segmentami, po eliminacji w ramach segmentu.

Ceny sprzedaży w transakcjach pomiędzy segmentami zbliżone są do cen rynkowych. Koszty operacyjne segmentu są odpowiednio alokowane do właściwego segmentu.

Pozostałe koszty, których nie można racjonalnie przyporządkować do segmentów, ujmowane są w pozycji nieprzypisanych kosztów Grupy, jako pozycja uzgodnieniowa pomiędzy sumarycznym zyskiem (stratą) w podziale na segmenty a wynikiem operacyjnym.

Dotacje rządowe

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje rządowe są wyceniane i ujmowane według wartości godziwej.

W przypadku gdy dotacja dotyczy danej pozycji przychodowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować.

Natomiast jeśli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychód przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów okresowych, odpisywana w przychody przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz odroczony podatek dochodowy.

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres.

Bieżący podatek dochodowy ujmuje się jako zobowiązanie w kwocie, w jakiej nie został zapłacony. Jeśli kwota dotychczas zapłacona z tytułu bieżącego podatku dochodowego przekracza kwotę do zapłaty, to nadwyżkę ujmuje się jako należność.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem ujemnych różnic przejściowych, nierozliczonych strat podatkowych oraz niewykorzystanych ulg podatkowych.

Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się w związku z występowaniem dodatnich różnic przejściowych.

Ujemne różnice przejściowe powodują powstanie kwot pomniejszających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Ujemne różnice przejściowe powstają, gdy wartość bilansowa składnika aktywów jest niższa niż jego wartość podatkowa albo wartość bilansowa składnika zobowiązań jest wyższa niż jego wartość podatkowa. Ujemne różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieuwjętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania. Wartość podatkową ustala się odpowiednio do przewidywanego sposobu wykorzystania aktywów lub rozliczenia zobowiązań.

Dodatnie różnice przejściowe powodują powstanie kwot zwiększających podstawę opodatkowania w przyszłych okresach, gdy wartość bilansowa składnika aktywów zostanie zrealizowana lub składnika pasywów rozliczona. Dodatnie różnice przejściowe powstają, gdy wartość bilansowa składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość podatkowa albo wartość bilansowa składnika zobowiązań jest niższa niż jego wartość podatkowa. Dodatnie różnice przejściowe mogą również powstawać w związku z pozycjami nieuwjętymi w księgach jako aktywa lub zobowiązania. Wartość podatkową ustala się odpowiednio do przewidywanego sposobu wykorzystania aktywów lub rozliczenia zobowiązań.

Nie ujmuje się aktywów ani rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego od różnic przejściowych wynikających z początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań wskutek transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych oraz nie wpływa w momencie przeprowadzania transakcji na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową). Nie ujmuje się rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego od wartości firmy, której amortyzacja nie stanowi kosztu uzyskania przychodu.

Wysokość aktywów i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się na każdy dzień sprawozdawczy przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego obowiązujących w roku powstania obowiązku podatkowego, posługując się w tym celu stawkami wynikającymi z ogłoszonych aktów prawnych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych (analiza pod kątem utraty wartości aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego na każdy dzień sprawozdawczy).

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku nie podlegają dyskontowaniu.

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące operacji rozliczanych bezpośrednio z kapitałem własnym odnosi się również na kapitał własny.

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego traktowane są w całości jako długoterminowe.

Aktywa i rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensacie w bilansie, jeżeli istnieje możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzania kompensat ujmowanych kwot. Zakłada się, że tytuł prawny istnieje, jeżeli ujmowane kwoty dotyczą tego samego podatnika (w tym podatkowej grupy kapitałowej), za wyjątkiem kwot dotyczących pozycji opodatkowanych ryczałtem lub w inny podobny sposób, jeżeli przepisy podatkowe nie przewidują możliwości ich potrącenia od podatku ustalonego na zasadach ogólnych.

Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przysługującego akcjonariuszom akcji zwykłych przez średnią ważoną ilość akcji występujących w danym okresie.

Rozwodniony zysk na jedną akcję dla każdego okresu jest obliczany poprzez podzielenie zysku netto za dany okres skorygowanego o zmiany zysku wynikające z zamiany potencjalnych akcji zwykłych na akcje zwykłe przez skorygowaną średnią ważoną liczbę akcji zwykłych.

Transakcje w walucie obcej

Transakcję w walucie obcej początkowo ujmuje się w walucie funkcjonalnej, stosując do przeliczenia kwoty wyrażonej w walucie obcej natychmiastowy kurs wymiany waluty funkcjonalnej na walutę obcą obowiązujący na dzień zawarcia transakcji.

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej jest złoty polski.

Na każdy dzień bilansowy:

- pozycje pieniężne w walucie obcej obejmujące posiadane przez Grupę waluty oraz należności i zobowiązania przypadające do otrzymania lub zapłaty, w ustalonej lub możliwej do ustalenia liczbie jednostek waluty, przelicza się przy zastosowaniu kursu zamknięcia, tj. natychmiastowego kursu wymiany na dzień bilansowy,
- pozycje niepieniężne wyceniane według historycznej ceny nabycia lub kosztu wytworzenia wyrażonych w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursu wymiany z dnia transakcji oraz
- pozycje niepieniężne wyceniane w wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej przelicza się przy zastosowaniu kursów wymiany, które obowiązywały w dniu, na który wartość godziwa została ustalona.

Różnice kursowe powstające z tytułu rozliczania pozycji pieniężnych lub z tytułu przeliczania pozycji pieniężnych po kursach innych niż te, po których zostały one przeliczone w momencie ich początkowego ujęcia w danym okresie lub w poprzednich sprawozdaniach finansowych, Grupa ujmuje w wyniku finansowym okresu, w którym powstają, z wyjątkiem pozycji pieniężnych stanowiących zabezpieczenie ryzyka walutowego, ujmowanych zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Różnice kursowe prezentowane są w rachunku zysków i strat w kwocie netto.

Szacunki i założenia Zarządu

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu dokonania profesjonalnych osądów, szacunków i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów oraz kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz różnych innych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach, a ich wyniki dają podstawę profesjonalnego osądu, co do wartości bilansowej aktywów i zobowiązań, która nie wynika bezpośrednio z innych źródeł.

W istotnych kwestiach Zarząd dokonując szacunku opiera się na opiniach niezależnych ekspertów. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujmowana w okresie, w którym zostały one dokonane, jeżeli dotyczy to wyłącznie tego okresu lub w okresie bieżącym i okresach przyszłych, jeżeli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i okresów przyszłych.

Zmiany zasad, błędy lat poprzednich

Zmiany zasad (polityki) rachunkowości dokonuje się w przypadku:

- zmiany przepisów prawnych dotyczących rachunkowości,
- gdy doprowadzi to do tego, iż zawarte w sprawozdaniu finansowym informacje o wpływie transakcji, innych zdarzeń i warunków na sytuację finansową, wynik finansowy czy też przepływy pieniężne, będą bardziej przydatne i wiarygodne.

W przypadku dokonania zmian zasad (polityki) rachunkowości zakłada się, że nowe zasady (polityka) rachunkowości były stosowane od zawsze. Korekty z tym związane wykazuje się jako korekty kapitału własnego - w pozycji zyski zatrzymane. Dla zapewnienia porównywalności danych należy dokonać odpowiednich zmian sprawozdań finansowych (danych porównywalnych) za lata poprzednie w taki sposób, aby sprawozdania te również uwzględniały dokonane zmiany zasad (polityki) rachunkowości.

Korekty spowodowane usunięciem istotnych błędów poprzednich okresów odnosi się na kapitał własny - w pozycji zyski zatrzymane. Przy sporządzaniu sprawozdania finansowego należy przyjąć założenie, że błąd został skorygowany już w okresie, w którym został popełniony. Oznacza to, że kwota korekty odnoszącej się do poprzedniego okresu sprawozdawczego powinna być uwzględniona w rachunku zysków i strat tego okresu.

Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych sporządzany jest metodą pośrednią.

Saldo środków pieniężnych i ich ekwiwalentów wykazane w rachunku przepływów pieniężnych składa się ze środków pieniężnych i ich ekwiwalentów pomniejszonych o niespłacone kredyty w rachunkach bieżących, jeżeli stanowią integralną część zarządzania środkami pieniężnymi.

Otrzymane dywidendy wykazuje się w przepływach pieniężnych z działalności inwestycyjnej.

Wypłacone dywidendy wykazuje się w przepływach pieniężnych z działalności finansowej.

Zapłacone odsetki z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek, wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych, leasingu finansowego oraz cashpoolingu wykazuje się w przepływach z działalności finansowej. Pozostałe zapłacone odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.

Otrzymane odsetki z tytułu leasingu finansowego i cashpoolingu, udzielonych pożyczek oraz krótkoterminowych papierów wartościowych wykazuje się w przepływach z działalności inwestycyjnej. Pozostałe otrzymane odsetki wykazuje się w przepływach z działalności operacyjnej.

Przypływy pieniężne z tytułu podatku dochodowego zalicza się do działalności operacyjnej.

Połączenia jednostek gospodarczych

Połączenia jednostek gospodarczych rozlicza się metodą nabycia. Zastosowanie tej metody polega na wykonaniu następujących czynności:

- identyfikacji jednostki przejmującej,
- wycenie kosztu połączenia jednostek,
- przypisaniu, na dzień przyjęcia, kosztu połączenia jednostek gospodarczych przejmowanym aktywom oraz brany na siebie zobowiązaniom i zobowiązaniom warunkowym.

Wartość godziwą aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych dla potrzeb przypisywania kosztu połączenia jednostek gospodarczych ustala się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku B do MSSF 3.

Nadwyżkę ceny nabycia nad wartością godziwą identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych ujmuje się jako wartość firmy.

Nadwyżkę wartości godziwej identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad ceną nabycia ujmuje się jako pozostały przychód operacyjny okresu.

Wartość firmy

Wartość firmy podlega przypisaniu do ośrodków (grup ośrodków) wypracowujących środki pieniężne na dzień połączenia jednostek gospodarczych.

Wartość firmy na dzień połączenia wycenia się według jej ceny nabycia, stanowiącej nadwyżkę kosztu połączenia jednostek gospodarczych nad udziałem jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych ustalonych na dzień przejęcia (wszystkie istotne dni wymiany w przypadku przejęć będących wynikiem kilku następujących po sobie transakcji).

Wartość firmy wycenia się na dzień sprawozdawczy według ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości oraz zmniejszenia z tytułu zbycia części udziałów, do których była ona uprzednio przypisana. Odpisy aktualizujące do wysokości przypisanej do danego ośrodka (grupy ośrodków) wypracowujące środki pieniężne wartości firmy nie podlegają odwróceniu.

Wartość firmy poddawana jest testowi na utratę wartości przed końcem okresu sprawozdawczego, w którym nastąpiło połączenie, a następnie w każdym kolejnym rocznym okresie sprawozdawczym. W przypadku wystąpienia przesłanek wskazujących na utratę wartości, test na utratę wartości przeprowadza się przed końcem każdego okresu sprawozdawczego, w którym wystąpiły takie przesłanki.

Nadwyżka wartości godziwej identyfikowalnych aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych nad ceną nabycia

Jeżeli udział jednostki przejmującej w wartości godziwej netto możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych przewyższa koszt połączenia jednostek gospodarczych, jednostka przejmująca ponownie ocenia identyfikację i wycenę możliwych do zidentyfikowania aktywów, zobowiązań i zobowiązań warunkowych jednostki przejmowanej oraz wycenę kosztu połączenia, a następnie ujmuje w rachunku zysków i strat okresu, w którym nastąpiło połączenie ewentualną nadwyżkę pozostałą po dokonaniu ponownej oceny.

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje dane PKN ORLEN S.A., dane kontrolowanych przezeń jednostek zależnych oraz jednostek współkontrolowanych (wspólnych przedsięwzięć), sporządzane na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe PKN ORLEN S.A. i przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach. Dane jednostek zależnych i jednostek współkontrolowanych (wspólnych przedsięwzięć), które łącznie nie wpływają istotnie na sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej mogą nie podlegać konsolidacji; w takim przypadku udziały w tych jednostkach wyceniane są metodą praw własności.

Jednostki zależne

Jednostki zależne są to jednostki, nad którymi Grupa sprawuje kontrolę. Przyjmuje się, że Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli posiada zdolność do kierowania polityką finansową i operacyjną jednostki w taki sposób, aby czerpać korzyści z jej działalności. W szczególności warunek ten jest spełniony, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 50% praw głosu w danej jednostce gospodarczej, które nie są w żaden istotny sposób umownie lub faktycznie ograniczone, a kierowanie polityką finansową i operacyjną jednostki jest faktycznie sprawowane.

Jednostki zależne (z wyłączeniem jednostek przeznaczonych do sprzedaży) podlegają konsolidacji metodą pełną. Metoda ta polega na sumowaniu wszystkich pozycji aktywów, pasywów, przychodów i kosztów sprawozdań jednostki dominującej i jednostek zależnych, a następnie zastosowaniu odpowiednich procedur konsolidacyjnych.

Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych

Udziały we wspólnych przedsięwzięciach to inwestycje gdzie Grupa sprawuje współkontrolę. Przyjmuje się, że Grupa sprawuje współkontrolę, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne wymagają jednomyślnej zgody stron współkontrolujących. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych konsolidowane są metodą proporcjonalną. Metoda ta polega na ujmowaniu proporcjonalnego udziału w aktywach, pasywach, przychodach i kosztach jednostki współkontrolowanej, które są indywidualnie sumowane z podobnymi pozycjami w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z zastosowaniem odpowiednich procedur konsolidacyjnych.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych (jednostkach, na które spółka wywiera znaczący wpływ, ale nie sprawuje nad nimi kontroli ani współkontroli) ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym metodą praw własności, na podstawie danych finansowych pochodzących ze sprawozdań finansowych tych jednostek, sporządzonych na ten sam dzień sprawozdawczy, co jednostkowe sprawozdanie finansowe Spółki dominującej i przy zastosowaniu tych samych zasad rachunkowości w odniesieniu do podobnych transakcji oraz innych zdarzeń następujących w zbliżonych okolicznościach. Po zastosowaniu metody praw własności inwestycja podlega ocenie pod kątem ewentualnej utraty wartości.

Przyjmuje się, że Grupa wywiera znaczący wpływ na jednostkę, jeżeli posiada zdolność do uczestniczenia w podejmowaniu decyzji w sprawach polityki finansowej i operacyjnej jednostki. W szczególności warunek ten jest spełniony, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio więcej niż 20%, a nie więcej niż 50% praw głosu w danej jednostce gospodarczej, a uczestniczenie w podejmowaniu decyzji w sprawach polityki finansowej i operacyjnej jednostki nie jest umownie ani faktycznie ograniczone oraz jest faktycznie sprawowane.

Procedury konsolidacyjne

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe sporządza się przy zastosowaniu metod konsolidacji pełnej i proporcjonalnej.

W celu sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosuje się następujące procedury konsolidacyjne:

- wyłączenie wartości bilansowej inwestycji jednostki dominującej w każdej z jednostek zależnych oraz tych części kapitałów własnych jednostek zależnych, które odpowiadają udziałowi jednostki dominującej,
- określenie udziału mniejszości w zysku lub stracie netto konsolidowanych jednostek zależnych za dany okres sprawozdawczy,
- określenie i zaprezentowanie oddzielnie od kapitału własnego jednostki dominującej udziału mniejszości w aktywach netto konsolidowanych jednostek zależnych,
- wyłączenie salda rozrachunków wewnętrznych pomiędzy jednostkami Grupy Kapitałowej,
- wyłączenie wszelkich niezrealizowanych zysków lub strat powstałych na transakcjach w obrębie Grupy Kapitałowej,
- wyłączenie przychodów oraz kosztów związanych z transakcjami wewnątrz Grupy.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest to sprawozdanie Grupy Kapitałowej sporządzone w taki sposób, jakby było ono sprawozdaniem pojedynczej jednostki.

Wpływ nowych Standardów i interpretacji na sprawozdanie finansowe Grupy

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego zostały opublikowane nowe standardy, zmiany i aktualizacje oraz interpretacje do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej:

- Udoskonalenia do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (Część I zawiera 24 zmiany do 15 standardów, które skutkują w zmianach zasad prezentacji, ujmowania i wyceny, Część II zawiera 11 zmian nazewnictwa i edycyjnych) – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku lub w przypadku zmian do MSSF 5 „Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana” – 1 lipca 2009 roku;
- KIMSF 12 – „Umowy na usługi koncesjonowane” – data wejścia w życie 1 stycznia 2008 roku;
- KIMSF 13 – „Programy lojalnościowe” – data wejścia w życie 1 lipca 2008 roku;
- KIMSF 15 – „Umowy o budowę nieruchomości” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- KIMSF 16 – „Zabezpieczenia udziałów w aktywach netto w podmiocie zagranicznym” – data wejścia w życie 1 października 2008 roku;
- KIMSF 17 – „Płatności na rzecz właścicieli w aktywach innych niż pieniężne” – data wejścia w życie 1 lipca 2009 roku;
- KIMSF 18 – „Transfer aktywów od klientów” – data wejścia w życie 1 lipca 2009 roku;
- MSSF 1 – „Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku oraz 1 lipca 2009 roku;
- MSSF 2 – „Płatności w formie akcji” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSSF 3 – „Połączenia jednostek gospodarczych” – data wejścia w życie 1 lipca 2009 roku;
- MSSF 7 – „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSSF 8 – „Segmenty operacyjne” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSR 1 – „Prezentacja sprawozdań finansowych” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSR 23 – „Koszty finansowania zewnętrznego” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSR 27 – „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku oraz 1 lipca 2009 roku;
- MSR 32 – „Instrumenty finansowe: prezentacja” – data wejścia w życie 1 stycznia 2009 roku;
- MSR 39 – „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – data wejścia w życie 1 lipca 2008 roku oraz 1 lipca 2009 roku.

Na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyżej wymienione standardy i interpretacje, z wyjątkiem KIMSF 12, KIMSF 13, MSSF 2, MSSF 8, MSR 1, MSR 23 i MSR 32, oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską.

Grupa dokonała oceny skutków zastosowania tych interpretacji i zmian standardów i zidentyfikowała, że zastosowanie od 1 stycznia 2009 roku zmian MSR 23 spowoduje aktywowanie jako części ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tych kosztów finansowania zewnętrznego, które można przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu składnika aktywów trwałych. Aktywowane koszty finansowania zewnętrznego będą następnie amortyzowane zgodnie z ekonomicznym okresem użytkowania składnika aktywów. W konsekwencji spadną koszty finansowe przy jednoczesnym wzroście amortyzacji.

W pierwszym kwartale 2009 roku szacowane koszty finansowania zewnętrznego aktywowane w środkach trwałych wyniosły 23 mln złotych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Według wstępnej oceny pozostałe zmiany w wymienionych standardach nie będą miały znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe Grupy

6. Różnice pomiędzy danymi ujawnionymi w sprawozdaniu finansowym a uprzednio sporządzonymi i opublikowanymi sprawozdaniami finansowymi

a) Korekta dotycząca danych porównywalnych w zakresie wartości firmy

	Dane ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2007 roku	Korekta wartości firmy	Dane ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2008 rok
Wartość firmy	132 465	(46 607)	85 858
Zyski zatrzymane	18 941 688	(46 607)	18 895 081

Korekta spisania wartości firmy rozpoznanych na dzień nabycia w aktywach Grupy Kapitałowej Unipetrol i Grupy Kapitałowej Możejki.

b) Istotne zmiany wprowadzone w stosunku do danych finansowych publikowanych w skróconym sprawozdaniu finansowym za IV kwartały 2008 roku, w dniu 26 lutego 2009 roku wpływające na sumę bilansową i wynik netto:

	Dane ujawnione w śródrocznym skróconym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za okres 3 i 12 miesięcy zakończony w dniu 31 grudnia 2008 roku	Korekta	Dane ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2008 rok
Aktywa, w tym:	49 286 111	(2 310 361)	46 975 750
Rzeczowe aktywa trwałe	28 610 480	(2 341 723)	26 268 757
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	433 050	52 312	485 362
Długoterminowe pożyczki i należności własne	75 689	12 057	87 746
Zapasy	9 105 039	(15 992)	9 089 047
Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe	6 380 646	(24 472)	6 356 174
Należności z tytułu podatku dochodowego	391 056	986	392 042
Krótkoterminowe aktywa finansowe	246 530	11 302	257 832
Pasywa, w tym:	49 286 111	(2 310 361)	46 975 750
Zyski zatrzymane	17 553 560	(1 848 772)	15 704 788
Rezerwa na podatek odroczonego	1 566 156	(431 470)	1 134 686
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania	8 417 782	(3 635)	8 414 147
Rezerwy krótkoterminowe	787 154	1 771	788 925
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 208 190	4 419	1 212 609
Rachunek zysków i strat, w tym:			
Zysk brutto ze sprzedaży	5 545 106	(9 223)	5 535 883
Zysk/ (strata) z działalności operacyjnej	758 480	(2 361 802)	(1 603 322)
Przychody i koszty finansowe netto	(1 558 213)	(20 401)	(1 578 614)
Strata przed opodatkowaniem	(533 200)	(2 382 203)	(2 915 403)
Podatek dochodowy	(99 026)	487 803	388 777
Strata netto:	(632 226)	(1 894 400)	(2 526 626)

Najistotniejszą zmianą wprowadzoną do sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej jest utworzenie i odwrócenie odpisu aktualizującego rzeczowe aktywa trwałe oraz wartości niematerialne na łączną kwotę 2 365 756 tysięcy złotych. (Nota 7.8).

Pozostałe wprowadzone zmiany wynikają głównie z aktualizacji szacowanych kosztów związanych z rokiem 2008, które to szacunki zostały zweryfikowane na bazie wiedzy do dnia zatwierdzenia niniejszego sprawozdania.

Dodatkowo dokonano przeklasyfikowania wyceny transakcji typu swap dotyczących emisji CO₂ z należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych do pozycji aktywa finansowe z podziałem na część krótkoterminową i długoterminową.

c) Zmiany prezentacji

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym dokonane zostały następujące zmiany prezentacyjne:

- włączenie do zestawienia zmian w kapitale własnym uprzednio oddzielnie prezentowanej noty „zestawienie zysków i strat rozpoznawanych bezpośrednio w kapitale własnym”,
- połączenie pozycji „pożyczki udzielone” i „pozostałe aktywa trwałe” w pozycję „długoterminowe pożyczki i należności własne”,
- reklasyfikacja zawiązania i rozwiązania odpisów aktualizujących zapasy z pozostałej działalności operacyjnej do kosztów sprzedanych produktów, towarów i materiałów,
- reklasyfikacja różnic kursowych powstałych w ramach eliminacji wzajemnych transakcji wykazywanych dotychczas w kosztach wytworzenia sprzedanych produktów na przychody ze sprzedaży produktów,
- zaprzestano prezentacji rozliczeń międzyokresowych biernych dotyczących świadczeń pracowniczych (rezerw na niewykorzystane urlopy i rezerw na wynagrodzenia) oraz zobowiązań z tytułu opłat środowiskowych i funduszy specjalnych oraz zobowiązań z tytułu rabatów i upustów dla klientów jako zobowiązań krótkoterminowych z tytułu instrumentów finansowych.

W opinii Zarządu powyższe zmiany zapewnią lepszą prezentację efektów prowadzonej działalności.

d) Zmiany kwalifikacji zobowiązań warunkowych

W niniejszym sprawozdaniu finansowym zaprzestano kwalifikacji jako zobowiązania warunkowe następujących pozycji:

- zabezpieczenia akcyzowe i akcyza od wyrobów i towarów znajdujących się w procedurze zawieszonego poboru w wartości na dzień 31 grudnia 2007 roku 1 442 632 tysiące złotych.

W bieżącej ocenie Zarządu prezentacja powyższych wartości jako zobowiązań warunkowych nie jest uzasadniona ze względu na fakt bieżącego wywiązywania się PKN ORLEN z płatności podatku akcyzowego oraz znikomego prawdopodobieństwa wykorzystania zabezpieczeń przez organy celne.

- akredytywy i gwarancje w wartości na dzień 31 grudnia 2007 roku 360 847 tysięcy złotych.

W bieżącej ocenie Zarządu prezentacja gwarancji i akredytów jako zobowiązań warunkowych nie jest uzasadniona ze względu na fakt, że istnieje znikome prawdopodobieństwo wypływu korzyści ekonomicznych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7. Wybrane noty objaśniające

7.1. Rzeczowe aktywa trwałe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Grunty	891 185	758 324
Budynki i budowle	9 200 217	8 905 383
Urządzenia techniczne i maszyny	11 934 523	11 829 724
Środki transportu i pozostałe	875 729	857 673
Środki trwałe w budowie	3 367 103	2 482 821
Razem	26 268 757	24 833 925

Zmiany rzeczowych aktywów trwałych według grup rodzajowych:

	Grunty	Budynki i budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu i pozostałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2008	821 923	12 924 187	21 108 183	1 665 764	2 525 125	39 045 182
Zwiększenia	1 062	26 202	69 286	163 641	3 714 927	3 975 118
Reklasyfikacje	21 787	799 325	2 020 748	89 078	(3 008 168)	(77 230)
Zmniejszenia	(6 326)	(163 231)	(309 156)	(113 329)	(29 890)	(621 932)
Różnice kursowe	88 705	599 770	2 420 987	130 507	209 199	3 449 168
31 grudnia 2008	927 151	14 186 253	25 310 048	1 935 661	3 411 193	45 770 306
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące						
1 stycznia 2008	63 599	4 018 804	9 278 459	808 091	42 304	14 211 257
Amortyzacja	-	584 060	1 603 836	207 313	-	2 395 209
Inne zwiększenia	2 179	3 459	17 101	5 648	-	28 387
Odpisy aktualizujące	(33 511)	309 212	2 002 361	67 995	1 221	2 347 278
zawiązanie	6 396	380 267	2 019 213	69 190	9 428	2 484 494
rozwiązanie	(39 907)	(71 055)	(16 852)	(1 195)	(8 207)	(137 216)
Zmniejszenia umorzenia z tytułu likwidacji i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i pozostałe zmniejszenia	(372)	(97 336)	(263 873)	(83 481)	-	(445 062)
Różnice kursowe	4 071	167 837	737 641	54 366	565	964 480
31 grudnia 2008	35 966	4 986 036	13 375 525	1 059 932	44 090	19 501 549
Wartość księgowa brutto						
1 stycznia 2007	837 976	12 408 079	21 625 445	1 585 247	1 131 323	37 588 070
Zwiększenia	13 244	80 611	128 240	188 490	3 423 019	3 833 604
Reklasyfikacje	32 305	809 957	817 987	110 080	(1 841 411)	(71 082)
Zmniejszenia	(35 079)	(154 449)	(214 454)	(168 595)	(16 029)	(588 606)
Różnice kursowe	(26 523)	(220 011)	(1 249 035)	(49 458)	(171 777)	(1 716 804)
31 grudnia 2007	821 923	12 924 187	21 108 183	1 665 764	2 525 125	39 045 182
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące						
1 stycznia 2007	64 526	3 568 464	7 996 188	710 182	49 029	12 388 389
Amortyzacja	618	565 108	1 595 653	184 317	-	2 345 696
Inne zwiększenia	1	9 356	4 501	37 941	-	51 799
Odpisy aktualizujące	(636)	3 090	4 445	8 880	(6 228)	9 551
zawiązanie	558	34 124	45 612	9 255	4 496	94 045
rozwiązanie	(1 194)	(31 034)	(41 167)	(375)	(10 724)	(84 494)
Zmniejszenia umorzenia z tytułu likwidacji i sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i pozostałe zmniejszenia	(55)	(91 177)	(168 786)	(121 536)	-	(381 554)
Różnice kursowe	(855)	(36 037)	(153 542)	(11 693)	(497)	(202 624)
31 grudnia 2007	63 599	4 018 804	9 278 459	808 091	42 304	14 211 257
Wartość księgowa netto						
1 stycznia 2008	758 324	8 905 383	11 829 724	857 673	2 482 821	24 833 925
31 grudnia 2008	891 185	9 200 217	11 934 523	875 729	3 367 103	26 268 757
1 stycznia 2007	773 450	8 839 615	13 629 257	875 065	1 082 294	25 199 681
31 grudnia 2007	758 324	8 905 383	11 829 724	857 673	2 482 821	24 833 925

Odpisy aktualizujące rzeczowe aktywa trwałe na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku wynosiły odpowiednio 2 972 643 tysiące złotych i 568 366 tysięcy złotych, z uwzględnieniem różnic kursowych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonała weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania rzeczowych aktywów trwałych. Gdyby w 2008 roku zastosowano ubiegłoroczne okresy użytkowania amortyzacja byłaby większa o 8 294 tysiące złotych.

Wartość brutto w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu wynosiła 1 967 344 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 1 927 622 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Odpisy aktualizujące wykazane w ruchu rzeczowego majątku trwałego stanowią różnicę między wartością księgową netto aktywów a ich wartością odzyskiwalną. Odpisy aktualizujące wartość majątku trwałego ujmowane są w pozostałej działalności operacyjnej.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Składniki rzeczowego majątku trwałego o wartości bilansowej 1 120 737 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 1 124 988 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku stanowiły zabezpieczenie zobowiązań Grupy z tytułu zaciągniętych kredytów.

7.2. Inwestycje w nieruchomości

W 2008 i 2007 roku wystąpiły następujące zmiany w inwestycjach w nieruchomości:

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Inwestycje w nieruchomości na początek okresu	69 076	34 925
Przeklasyfikowanie z rzeczowych aktywów trwałych	2 037	33 153
Zakup	57	1 244
Sprzedaż	(215)	-
Korekta wyceny do wartości godziwej	(6 937)	189
Różnice kursowe	8 157	(677)
Pozostałe	(418)	242
Inwestycje w nieruchomości na koniec okresu	71 757	69 076

Składnikami inwestycji w nieruchomości są budynki socjalno-biurowe, częściowo przeznaczone pod wynajem oraz grunty.

W 2008 roku i 2007 roku Grupa uzyskała przychody z czynszów dotyczących nieruchomości inwestycyjnych w wysokości odpowiednio 12 397 tysięcy złotych i 7 114 tysięcy złotych.

Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie przyniosły przychody z czynszów wyniosły odpowiednio 3 199 tysięcy złotych w 2008 roku i 2 831 tysięcy złotych w 2007 roku. Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnych, które w danym okresie nie przyniosły przychodów z czynszów wyniosły odpowiednio 371 tysięcy złotych w 2008 roku i 4 082 tysięcy złotych w 2007 roku.

W zależności od charakteru inwestycji w nieruchomości do oszacowania wartości godziwej niezależny rzeczoznawca majątkowy zastosował metody porównawczą i dochodową. Metodę porównawczą stosowano przy założeniu, że wartość wycenianej nieruchomości jest równa cenie, jaką uzyskamy na rynku za nieruchomość o podobnym charakterze. W metodzie dochodowej obliczenia przeprowadzono przy użyciu techniki dyskontowania strumieni pieniężnych, ze względu na zmienność dochodów w przewidywanej przyszłości. W analizie zastosowano 5-letni okres prognozy. Do dyskontowania zastosowano stopę dyskonta odzwierciedlającą wymaganą przez nabywców nieruchomości relację pomiędzy rocznym dochodem uzyskiwanym z nieruchomości a nakładami, jakie należy ponieść na ich zakup. Prognozy zdyskontowanych przepływów środków pieniężnych dla wycenianych obiektów uwzględniają warunki zawarte we wszystkich umowach najmu oraz dowody zewnętrzne, takie jak aktualne rynkowe stawki najmu podobnych obiektów, tak samo zlokalizowanych i będących w takim samym stanie technicznym i standardzie oraz służące podobnym celom.

7.3. Wartości niematerialne

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Oprogramowanie	42 808	31 423
Patenty, znaki towarowe i licencje	484 102	471 617
Pozostałe	30 138	27 930
Razem	557 048	530 970

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Zmiany stanu wartości niematerialnych przedstawiały się następująco:

	Oprogramowanie	Patenty, znaki towarowe i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2008	156 108	838 262	61 101	1 055 471
Nabycie	10 413	4 421	20 915	35 749
Inne zwiększenia	4 267	247	11 560	16 074
Reklasyfikacje	6 270	57 027	4 767	68 064
Zmniejszenia	(3 731)	(26 151)	(13 738)	(43 620)
Różnice kursowe	24 663	45 491	8 817	78 971
31 grudnia 2008	197 990	919 297	93 422	1 210 709
aktualizujące				
1 stycznia 2008	124 685	366 645	33 171	524 501
Amortyzacja	12 227	65 619	11 180	89 026
Inne zwiększenia	755	105	9 338	10 198
Odpisy aktualizujące	1 072	38	11 816	12 926
zawiązanie	1 337	1 032	11 826	14 195
rozwiązanie	(265)	(994)	(10)	(1 269)
Zmniejszenia umorzenia z tytułu likwidacji i sprzedaży wartości niematerialnych i pozostałe zmniejszenia	(2 681)	(11 510)	(6 808)	(20 999)
Różnice kursowe	19 124	14 298	4 587	38 009
31 grudnia 2008	155 182	435 195	63 284	653 661
Wartość księgowa brutto				
1 stycznia 2007	151 709	780 230	155 006	1 086 945
Nabycie	10 352	12 802	9 006	32 160
Inne zwiększenia	3 177	11 236	3 505	17 918
Reklasyfikacje	7 496	51 052	9 204	67 752
Zmniejszenia	(9 801)	(6 096)	(108 647)	(124 544)
Różnice kursowe	(6 825)	(10 962)	(6 973)	(24 760)
31 grudnia 2007	156 108	838 262	61 101	1 055 471
Skumulowane umorzenie i odpisy aktualizujące				
1 stycznia 2007	121 422	320 082	25 658	467 162
Amortyzacja	13 904	50 787	19 779	84 470
Inne zwiększenia	275	66	7 703	8 044
Odpisy aktualizujące	77	(29)	(22)	26
zawiązanie	77	-	63 019	63 096
rozwiązanie	-	(29)	(63 041)	(63 070)
Zmniejszenia umorzenia z tytułu likwidacji i sprzedaży wartości niematerialnych i pozostałe zmniejszenia	(6 687)	(1 781)	(19 343)	(27 811)
Różnice kursowe	(4 306)	(2 480)	(604)	(7 390)
31 grudnia 2007	124 685	366 645	33 171	524 501
Wartość księgowa netto				
1 stycznia 2008	31 423	471 617	27 930	530 970
31 grudnia 2008	42 808	484 102	30 138	557 048
1 stycznia 2007	30 287	460 148	129 348	619 783
31 grudnia 2007	31 423	471 617	27 930	530 970

Odpisy aktualizujące wartości niematerialne wynosiły na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku odpowiednio 15 005 tysięcy złotych i 1 793 tysiące złotych, z uwzględnieniem różnic kursowych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa, zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości, dokonała weryfikacji przyjętych wcześniej okresów użytkowania wartości niematerialnych. Zastosowanie w 2008 roku ubiegłorocznych okresów użytkowania nie spowodowało istotnej korekty amortyzacji.

Wartość brutto wszystkich w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych, będących nadal w użytkowaniu wynosi 220 221 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 217 856 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nie występowały wartości niematerialne stanowiące zabezpieczenie zobowiązań Grupy.

Prawa do emisji CO₂

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa posiadała przyznane nieodpłatnie prawa do emisji CO₂, które zostały ujęte w wartości netto równej zero. Prawa zostały przyznane na podstawie obowiązujących państwowych uregulowań prawnych wynikających z przyjętego przez Unię Europejską Protokołu z Kioto z 11 grudnia 1997 roku do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych.

Rozdział przyznanych dla kraju uprawnień na poszczególne instalacje, zgodnie z obowiązującym w Polsce prawem, nastąpił w drodze Rozporządzenia Rady Ministrów w formie Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień (KPRU II).

Informacja na temat przyznanych praw w Grupie Kapitałowej PKN ORLEN	Ilość (Mg)
Prawa do emisji na dzień bilansowy	52 310 047
Uprawnienia do emisji przyznane spółkom Grupy Kapitałowej w drodze krajowego rozdziału na 5-letni okres rozliczeniowy:	64 799 525
Zweryfikowana ilość praw zużytych w 2008 roku	(12 228 931)
Prawa nabyte na wolnym rynku w bieżącym okresie sprawozdawczym w celu pokrycia niedoborów	12 537
Sprzedaż praw do emisji CO ₂	(280 527)
Niedobór praw do emisji zużytych w roku 2008, pokryty z praw przyznanych na rok 2009	7 442

W dniu przyznania prawa 14 listopada 2008 wartość 1 prawa do emisji CO₂ wyniosła 17,50 EUR, natomiast w dniu 31 grudnia 2008 wartość rynkowa 1 prawa do emisji CO₂ wynosiła 15,90 EUR.

Prawo wieczystego użytkowania gruntu

Grupa rozpoznała w ewidencji pozabilansowej prawa wieczystego użytkowania gruntu, otrzymane na mocy decyzji administracyjnej, w wysokości 993 711 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 1 011 178 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku. Prawa te były wycenione wg wartości godziwej na dzień 1 stycznia 2004 roku.

Koncesje

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku Grupa posiadała koncesje z tytułu usług o charakterze świadczeń publicznych, z tytułu których wnoszone są coroczne opłaty obciążające wynik finansowy danego okresu.

Spółki Grupy Kapitałowej jako właściciele poszczególnych koncesji wydanych przez odpowiednie organy administracji publicznej dysponują koncesjami w szczególności na:

- Wytwarzanie paliw ciekłych;
- Obrót paliwami ciekłymi;
- Magazynowanie paliw ciekłych;
- Obrót paliwami gazowymi;
- Dystrybucja paliw gazowych;
- Krajowy transport paliw;
- Wykonywanie międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego;
- Wytwarzanie energii elektrycznej;
- Obrót energią elektryczną;
- Przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej;
- Wytwarzanie ciepła;
- Obrót ciepłem;
- Przesyłanie i dystrybucja ciepła;
- Magazynowanie węglowodorów płynnych;
- Eksploatacja złoża soli kamiennej;
- Rozpoznanie złoża soli kamiennej;
- Poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego.

Koncesje na obrót paliwami ciekłymi i gazowymi, wytwarzanie i magazynowanie paliw ciekłych, dystrybucję paliw gazowych, wytwarzanie, obrót oraz przesyłanie i dystrybucję ciepła, wytwarzanie, obrót, przesyłanie i dystrybucję energii elektrycznej wydane są w większości przypadków na okres 10 lat. Koncesje na krajowy transport paliw oraz wykonywanie międzynarodowego zarobkowego przewozu drogowego wydane są na okres od 5 do 45 lat. Koncesje na magazynowanie węglowodorów płynnych (do 1 września 2029 roku) i eksploatację złoża soli kamiennej (do 29 kwietnia 2033 roku) wydane są na okres 30 lat a koncesja na rozpoznanie złoża soli kamiennej (do 3 lutego 2012 roku) wydana została na okres 6 lat. Koncesje na poszukiwanie i rozpoznanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego wydawane są na okres 5 lat (do 30 października 2012 roku).

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7.4. Wartość firmy

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Wartość firmy z konsolidacji:		
ORLEN PetroTank	11 298	11 298
ORLEN PetroCentrum	5 897	-
ShipService	3 145	3 145
ORLEN PetroProfit	-	1 175
ORLEN Petrozachód	-	4 597
ORLEN Morena	-	125
Ceska Rafinerska	7 753	6 674
Pozostałe	492	-
Razem wartość firmy z konsolidacji	28 585	27 014
Wartość firmy z połączenia:		
Basell ORLEN Polyolefins	51 902	51 902
ORLEN Deutschland	7 052	6 942
Pozostałe	94	-
Razem wartość firmy z połączenia	59 048	58 844
Razem wartość firmy	87 633	85 858

W 2008 i 2007 roku wystąpiły następujące zmiany wartości firmy:

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Wartość firmy z konsolidacji na początek okresu	27 014	26 163
Zwiększenia	6 368	6 849
ORLEN Petrocentrum	5 897	-
Możejki	471	-
Etylobenzen	-	175
Ceska Rafinerska	-	6 674
Zmniejszenia	(5 897)	(5 293)
ORLEN Petrozachód	(4 597)	(5 293)
ORLEN Petroprofit	(1 175)	-
ORLEN Morena	(125)	-
Różnice kursowe	1 100	(705)
Wartości firmy z konsolidacji na koniec okresu	28 585	27 014

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Wartość firmy z połączenia na początek okresu	58 844	74 372
Zwiększenia	-	756
Basell ORLEN Polyolefins	-	756
Zmniejszenia	(1 569)	(9 017)
ORLEN Deutschland	(1 569)	(1 064)
Utrata wartości firmy Spolana	-	(7 953)
Różnice kursowe	1 773	(7 267)
Wartości firmy z połączenia na koniec okresu	59 048	58 844

7.5. Długoterminowe aktywa finansowe

Aktywa dostępne do sprzedaży

	Siedziba	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	Udział Grupy w kapitale zakładowym/w ogólnej liczbie głosów Na 31 grudnia 2008	Udział Grupy w kapitale zakładowym/w ogólnej liczbie głosów Na 31 grudnia 2007	Podstawowa działalność
SK Eurochem Sp. z o.o.	Polska - Włocławek	21 490	25 203	17,37%	17,37%	produkcja wyrobów chemicznych
Naftoport Sp. z o.o.	Polska - Gdańsk	31 026	31 026	14,10%	14,10%	budowa i eksploatacja stanowisk przeladunkowych paliw płynnych
Wodkan S.A.	Polska - Ostrów Wielkopolski	1 142	2 011	2,84%	2,84%	usługi wodno- kanalizacyjne
Pozostałe		8 516	4 082			
Wartość netto aktywów dostępnych do sprzedaży		62 174	62 322			

Odpisy aktualizujące aktywa dostępne do sprzedaży na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku wynosiły odpowiednio 81 059 tysięcy złotych i 39 236 tysięcy złotych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7.6. Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku Grupa posiadała udziały i akcje w następujących jednostkach wycenianych metodą praw własności:

Akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności	Wartość bilansowa na dzień		Udział Grupy w kapitale zakładowym/w ogólnej liczbie głosów na dzień		Podstawowa działalność
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	
Polkomtel SA	961 151	689 550	24,39%	19,61%	świadczenie usług w zakresie telefonii
Wartość firmy powstała na nabyciu Polkomtel SA	537 920	-	-	-	komórkowej
Inne	62 061	10 781	-	-	
Razem	1 561 132	700 331	24,39%	19,61%	

Zgodnie z MSR 28 "Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych" poniżej ujawniono skrócone informacje finansowe obejmujące łączne wartości aktywów i zobowiązań na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku, przychodów, kosztów finansowych i wysokości zysku za 2008 i 2007 rok w spółce Polkomtel S.A.:

Polkomtel S.A. (Wybrane dane finansowe)

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa obrotowe	1 565 579	1 393 444
Aktywa trwałe	7 348 301	7 059 929
Zobowiązania krótkoterminowe	3 684 792	3 776 386
Zobowiązania długoterminowe	1 293 456	1 170 048
	za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku	za rok zakończony 31 grudnia 2007 roku
Przychody ze sprzedaży	8 482 085	7 799 020
Zysk z działalności operacyjnej	1 889 180	1 771 713
Zysk przed opodatkowaniem	1 678 319	1 703 868
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego	(317 080)	(345 192)
Zysk netto	1 361 239	1 358 676

7.7. Spółki współkontrolowane konsolidowane metodą proporcjonalną

PKN ORLEN posiada 50%-owy udział w spółce joint-venture – Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o., zajmującej się produkcją, dystrybucją i sprzedażą poliolefin oraz w spółce Płocki Park Przemysłowo-Technologiczny S.A., która zajmuje się doradztwem, zarządzaniem i kierowaniem w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, zarządzaniem holdingami i zagospodarowaniem, kupnem i sprzedażą nieruchomości na własny rachunek.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku, udział Grupy w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach BOP przedstawiał się następująco:

	31 grudnia 2008
Aktywa obrotowe	489 856
Aktywa trwałe	780 708
Zobowiązania krótkoterminowe	799 154
Zobowiązania długoterminowe	1 526
	za rok zakończony 31 grudnia 2008
Przychody	1 384 139
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(1 337 059)
Zysk brutto na sprzedaży	47 080
Koszty sprzedaży	(67 473)
Koszty ogólnego zarządu	(12 254)
Przychody i koszty operacyjne netto	(556)
Strata z działalności operacyjnej	(33 204)
Przychody/koszty finansowe netto	(90 088)
Strata przed opodatkowaniem	(123 291)
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego	(12 928)
Strata netto	(110 363)

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i za rok zakończony 31 grudnia 2008 roku, udział Grupy w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach Płockiego Parku Przemysłowo-Technologicznego S.A. przedstawiał się następująco:

	31 grudnia 2008
Aktywa obrotowe	22 198
Aktywa trwałe	27 441
Zobowiązania krótkoterminowe	17 424
Zobowiązania długoterminowe	6

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

	za rok zakończony 31 grudnia 2008
Przychody	1 018
Koszt sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(698)
Zysk brutto na sprzedaży	320
Koszty ogólnego zarządu	(2 126)
Przychody i koszty operacyjne netto	1 083
Przychody/koszty finansowe netto	1 330
Zysk przed opodatkowaniem	607
Obciążenia z tytułu podatku dochodowego	114
Zysk netto	493

7.8. Utrata wartości aktywów trwałych

Pogorszenie sytuacji makroekonomicznej w 2008 roku wywołane globalnym kryzysem ekonomiczno-finansowym oraz poziom kapitalizacji giełdowej utrzymujący się przez kilkanaście miesięcy poniżej wartości aktywów netto Jednostki Dominującej stanowiły główne przesłanki do przeprowadzenia analizy utraty wartości aktywów trwałych zgodnie z wymogami MSR 36. W tym celu, aktywa trwałe Grupy Kapitałowej zostały pogrupowane w ośrodki generujące przepływy pieniężne (CGU – ang. Cash Generating Unit), jako najmniejsze dające się wydzielić zespoły aktywów, które wypracowują wpływy pieniężne w znacznym stopniu niezależne od wpływów pieniężnych pochodzących z innych aktywów. Ze względu na specyfikę działalności poszczególnych grup aktywów, ich wartość godziwa nie była możliwa do ustalenia w wiarygodny sposób. Wartości bilansowe aktywów trwałych poszczególnych CGU zostały porównane z wartościami użytkowymi ustalonymi jako wartości bieżące oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych przy zastosowaniu średnioważonego kosztu kapitału przed opodatkowaniem, uwzględniającego w szczególności ryzyko specyficzne kraju, w którym dane CGU jest zlokalizowane oraz jego waluty funkcjonalnej.

Przyjęte przez Grupę prognozy przyszłych wyników finansowych opierają się na szeregu założeń, których część dotycząca czynników makroekonomicznych, w tym: kursy walut, ceny surowców, stopy procentowe jest poza kontrolą Spółki. Zmiany tych założeń mogą wpłynąć na sytuację finansową Grupy, w tym na wyniki testów na utratę wartości aktywów trwałych i w konsekwencji mogą doprowadzić do zmian sytuacji majątkowej oraz wyników finansowych Spółki.

Informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisu aktualizującego w odniesieniu do każdej grupy aktywów zawarte są w tabelach zmian stanów wartości rzeczowych aktywów trwałych (nota 7.1) oraz wartości niematerialnych (nota 7.3).

Informacje o kwocie utworzenia oraz odwrócenia odpisu aktualizującego w odniesieniu do poszczególnych segmentów są zawarte w notce 8.

CGU Rafineria Możejki

Najistotniejszego odpisu aktualizującego wartość aktywów dokonano w kwocie netto (2 177 549) tysięcy złotych w odniesieniu do CGU Rafineria Możejki prezentowanej w segmencie rafineryjnym (nota 8). Zawiązanie i rozwiązanie odpisów dotyczy urządzeń technicznych i maszyn w wysokości (1 921 240) tysięcy złotych, budynków i budowli w wysokości (189 556) tysięcy złotych i pozostałych w wysokości (66 753) tysięcy złotych.

Wartość zastosowanej stopy dyskontowej przed opodatkowaniem dla Rafinerii Możejki wynosi 10,80%. Ze względu na walutę funkcjonalną, którą dla Rafinerii Możejki jest USD, stopa wolna od ryzyka została ustalona na podstawie oprocentowania amerykańskich obligacji rządowych.

Pozostałe CGU

Łączne zawiązanie i rozwiązanie odpisu aktualizującego wartość aktywów trwałych pozostałych CGU wynosi (182 655) tysięcy złotych, z czego łączny odpis aktualizujący wartość gruntów 35 905 tysięcy złotych, budynków i budowli (119 656) tysięcy złotych, urządzeń technicznych i maszyn (81 121) tysięcy złotych, środków transportu i pozostałych aktywów (17 783) tysięcy złotych, wartości niematerialnych 14 195 tysiące złotych. Odpisy te dotyczyły przede wszystkim Rafinerii Trzebinia, Spolany i Rafinerii Jedlicze.

7.9. Długoterminowe pożyczki i należności własne

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Zaliczki na środki trwałe w budowie	39 937	98 239
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych	919	1 762
Dopłaty do kapitału	-	45
Pożyczki udzielone	18 009	22 934
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	12 057	-
Pozostałe należności	16 824	6 226
Razem	87 746	129 206

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7.10. Zapasy

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Materialy	4 920 803	5 695 785
Półprodukty i produkty w toku	753 667	932 056
Produkty gotowe	3 033 643	3 389 941
Towary	380 934	347 627
Razem	9 089 047	10 365 409

Przedsiębiorcy operujący na polskim rynku paliw, zobowiązani byli do końca 2008 roku utworzyć zapasy obowiązkowe w ilości pozwalającej zaspokoić zapotrzebowanie na ropę naftową i produkty naftowe odpowiadającej co najmniej 76-dniowemu średniemu przywozowi ropy naftowej lub paliw lub produkcji paliw, z wyłączeniem gazu płynnego LPG.

Szczegółowy sposób tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w Polsce określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 24 kwietnia 2007 roku (Dz. U. 81 poz. 546, 547).

Szczegółowy sposób tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych w Republice Litewskiej określa Rozporządzenie nr 1901 z dnia 5 grudnia 2002 roku dotyczące zatwierdzenia procedury budowy, gromadzenia i utrzymywania magazynów produktów ropopochodnych i olejów oraz minimalnych ilości produktów ropopochodnych.

Powyższe rozporządzenie zostało zmienione w dniu 28 grudnia 2008 roku poprawką do ustawy o numerze X-115, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2009 roku. Zmiana ta ustanawia, że 90-dniowe zapasy obowiązkowe powinny być zgromadzone do 31 grudnia 2009 roku. Zmianie uległy także proporcje zapasów obowiązkowych. Zamiast proporcji 50/50 podmioty gospodarcze powinny akumulować 60-dniową wartość zapasów, a Państwo – 30-dniową.

W Republice Czeskiej sposób tworzenia i ustalania ilości zapasów obowiązkowych paliw ciekłych reguluje Ustawa nr 189/1999 „Zapasy obowiązkowe ropy naftowej” wydana przez Parlament Republiki Czech z dnia 29 lipca 1999 znowelizowana Rozporządzeniem nr 560/2004 z dnia 24 września 2004. Zapasy obowiązkowe utrzymywane są przez Państwową Agencję na poziomie 90 dni importu netto ropy i finansowane są z budżetu.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku wartość brutto zapasów obowiązkowych w Grupie wyniosła odpowiednio 5 261 019 tysięcy złotych i odpowiednio 4 802 805 tysięcy złotych.

Odpisy aktualizujące wartość zapasów wynosiły 511 930 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 54 152 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku na zapasach o wartości bilansowej odpowiednio 180 558 tysięcy złotych i 223 550 tysięcy złotych był ustanowiony zastaw jako zabezpieczenie zobowiązań Grupy z tytułu zaciągniętych kredytów.

7.11. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Z tytułu dostaw i usług	4 706 398	5 227 759
Z tytułu podatku akcyzowego i opłaty paliwowej	189 690	185 353
Z tytułu innych podatków, dotacji, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych świadczeń	617 365	546 961
Z tytułu sprzedaży składników rzeczowych aktywów trwałych	14 353	828
Zaliczki na środki trwałe w budowie	487 637	434 073
Z tytułu odszkodowań dotyczących ubezpieczeń Grupy Możejki	207 326	284 895
Zaliczki na dostawy	2 848	-
Pozostałe należności	130 557	204 586
Należności netto	6 356 174	6 884 455
Odpis aktualizujący wartość należności	564 262	562 558
Należności brutto	6 920 436	7 447 013

Należności w walutach obcych wynoszą na dzień 31 grudnia 2008 roku 3 368 401 tysięcy złotych i na dzień 31 grudnia 2007 roku 1 079 961 tysięcy złotych.

Należności z tytułu dostaw i usług wynikają głównie ze sprzedaży wyrobów gotowych i towarów handlowych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7.12. Krótkoterminowe aktywa finansowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	123 698	85 208
Instrumenty pochodne rozpoznane w aktywach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń	132 550	82 335
Dostępne do sprzedaży	178	368
Pożyczki udzielone i należności	1 406	46
Razem	257 832	167 957

7.13. Rozliczenia międzyokresowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Opłaty za dzierżawę majątku	22 237	18 663
Ubezpieczenia majątkowe	123 205	75 154
Prace badawcze	6 330	6 723
Opłata za prawo wieczystego użytkowania gruntów	3 135	649
Rezerwa na przychód ze sprzedaży komisowej	4 036	2 976
Rozliczenie kontraktów długoterminowych	1 676	1 946
Prowizje i opłaty finansowe	5 591	7 826
Pozostałe	37 878	32 955
Razem	204 088	146 892

7.14. Środki pieniężne

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Środki pieniężne w kasie i na rachunkach bankowych	1 228 664	1 444 788
Pozostałe środki pieniężne (w tym środki pieniężne w drodze)	31 288	39 142
Pozostałe aktywa pieniężne	84 272	14 302
Razem	1 344 224	1 498 232
w tym środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania	115 136	105 000

7.15. Aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

W Grupie PKN ORLEN do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zakwalifikowano następujące pozycje aktywów:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Udziały w Agrobchemie i Synthesia	-	159 469
Udziały w Celio	12 267	10 559
Udziały w Konsorcjum Olejów Przetworzonych	84	-
Inne składniki aktywów trwałych	39 136	18 134
Razem	51 487	188 162

Udziały Grupy UNIPETROL w spółkach AGROBOHEMIE a.s. i Synthesia a.s. stanowią odpowiednio 50% i 38,79% udziałów w kapitale zakładowym spółek zostały na dzień 31 grudnia 2007 roku zaklasyfikowane jako aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży. Ich wartość bilansowa na dzień 31 grudnia 2007 roku wynosiła 159 469 tysięcy złotych (1 183 000 tysięcy CZK) po odliczeniu odpisu aktualizującego w wysokości 333 084 tysiące złotych (2 470 951 tysięcy CZK) i była tożsama z ceną sprzedaży. Sprzedaż udziałów spółek AGROBOHEMIE a.s. i Synthesia a.s. nastąpiła w dniu 18 stycznia 2008 roku.

Udział Grupy UNIPETROL w spółce CELIO a.s. stanowią 51,06 % udziałów w kapitale zakładowym spółki został zaklasyfikowany jako aktywo trwałe przeznaczone do sprzedaży, ponieważ jego wartość bilansowa zostanie odzyskana w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez jego dalsze wykorzystanie. Zarząd UNIPETROL zaakceptował plan sprzedaży aktywa. Z oferty otrzymanej od potencjalnego kupca wynika, iż wartość godziwa udziału przekroczy wartość bilansową powiększoną o koszty związane ze sprzedażą. Sprzedaż spodziewana jest w 2009 roku. Różnice w wartości wynikają z różnic kursowych.

Pozycja innych składników aktywów trwałych obejmuje bazy magazynowe, budynki i budowle, grunty, urządzenia techniczne i maszyny oraz środki transportu.

7.16. Kredyty i pożyczki

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Kredyty bankowe (a)	11 241 698	1 336 565
Pożyczki (b)	627	1 224
Dłużne papiery wartościowe (c)	39 789	381 434
Razem krótkoterminowe	11 282 114	1 719 223
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Kredyty bankowe (a)	1 411 029	7 472 701
Pożyczki (b)	34 023	3 061
Dłużne papiery wartościowe (c)	1 165 599	1 126 959
Razem długoterminowe	2 610 651	8 602 721

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Wartość kredytów, pożyczek oraz wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych wzrosła o 3 570 821 tysięcy złotych netto w stosunku do stanu na koniec roku poprzedniego.

Zmiana zadłużenia wynika z tytułu:

- Wzrost kredytów walutowych przeliczonych na PLN w wysokości 8 989 611 tysięcy złotych.
- Wzrost kredytów i pożyczek w PLN w wysokości 1 761 553 tysiące złotych.
- Zwiększenie zadłużenia w Grupie PKN ORLEN z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych w kwocie 479 172 tysiące złotych;
- Zwiększenie zadłużenia z tytułu różnic kursowych i odsetek w kwocie 1 720 866 tysięcy złotych.
- Spadek kredytów walutowych przeliczonych na PLN w wysokości 7 105 516 tysięcy złotych.
- Spadek kredytów i pożyczek w PLN w wysokości 1 430 629 tysięcy złotych.
- Zmniejszenia z tytułu wykupu dłużnych papierów wartościowych w Grupie PKN ORLEN w kwocie 825 498 tysięcy złotych;
- Zmniejszenie zadłużenia w Grupie PKN ORLEN z tytułu wyceny dłużnych papierów wartościowych w kwocie 18 738 tysięcy złotych;

a) Kredyty bankowe

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na tysiące złotych)

	stan na 31 grudnia 2008	stan na 31 grudnia 2007
Złoty polski	780 277	536 896
Dolar amerykański	5 166 249	1 598 638
Euro	6 331 979	6 303 069
Korona czeska	350 249	370 663
Lit litewski	23 973	-
Razem	12 652 727	8 809 266

- według rodzaju stopy procentowej

	stan na 31 grudnia 2008	stan na 31 grudnia 2007
WIBOR	780 277	536 896
LIBOR	5 166 249	1 598 638
stała stopa procentowa	885 501	728 923
zmienna stopa	4 280 748	869 715
EURIBOR	6 331 979	6 303 069
stała stopa procentowa	-	160 527
zmienna stopa	6 331 979	6 142 542
PRIBOR	350 249	370 663
VLIBOR	23 973	-
zmienna stopa	23 973	-
Razem	12 652 727	8 809 266

Grupa Kapitałowa ORLEN S.A. opiera swoje finansowanie o stopę zmienną. W zależności od waluty finansowania są to O/N, T/N, jedno- do sześciomiesięcznego WIBOR, LIBOR, EURIBOR, PRIBOR oraz VLIBOR powiększone o marżę. Marża ta odzwierciedla ryzyko związane z finansowaniem Grupy Kapitałowej oraz zależna jest od poziomu wskaźnika zadłużenia netto (Net DEBT) do EBITDA (wynik operacyjny powiększony o amortyzację) i na dzień 31 grudnia 2008 nie przekraczała 1 punkta procentowego dla większości (92%) kredytów. Marża dla reszty zobowiązań z tytułu kredytów kształtowała się na poziomie od 1 do 2,8 punkta procentowego.

b) Pożyczki

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku pożyczki obejmują pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Na aktywach grupy zabezpieczone były pożyczki i kredyty w wysokości 776 495 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 916 500 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku.

c) Dłużne Papiery wartościowe

- według terminu wykupu

	Obligacje długoterminowe o stałym oprocentowaniu	Obligacje długoterminowe o zmiennym oprocentowaniu
Wartość nominalna	313 200	750 000
Wartość księgowa	437 665	767 723
Termin wykupu	2013-12-28	2012-02-27
Rodzaj zabezpieczenia	bez zabezpieczeń	bez zabezpieczeń

- w podziale na waluty (w przeliczeniu na tysiące złotych)

	stan na 31 grudnia 2008	stan na 31 grudnia 2007
Złoty polski	767 723	1 112 517
Korona czeska	437 665	395 876
Razem	1 205 388	1 508 393

Na dzień 31 grudnia 2008 roku w Grupie występowały zobowiązania z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych w kwocie 1 205 388 tysięcy złotych.

Grupa korzysta z kredytów i pożyczek zarówno w złotych polskich jak i w walutach obcych, oprocentowanych głównie według zmiennych stóp procentowych.

W niniejszym sprawozdaniu finansowym 9 475 449 tysiące złotych zobowiązań długoterminowych z tytułu kredytów zostało wykazanych w zobowiązaniach krótkoterminowych. Są to zobowiązania wynikające z umów kredytowych zawierających zapisy odnośnie wymaganego poziomu relacji zadłużenia netto do wskaźnika EBITDA (wynik z działalności operacyjnej powiększony o amortyzację), które na dzień 31 grudnia 2008 roku zostały przekroczone.

Przekroczenie wymaganego w umowach poziomu relacji zadłużenia netto do EBITDA nastąpiło przede wszystkim wskutek wpływu efektów księgowych związanych z wyceną zapasów w następstwie spadku cen ropy i produktów rafineryjnych, jak również z tytułu przeszacowania kredytów walutowych spowodowanego spadkiem kursu złotego.

Zgodnie z wymogami międzynarodowego standardu rachunkowości MSR 1 naruszenie warunków umów kredytowych, które może spowodować ograniczenie bezwarunkowej dostępności kredytów w okresie najbliższych 12 miesięcy, powoduje konieczność zakwalifikowania związanych z takimi umowami zobowiązań jako krótkoterminowe. Jednocześnie, na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania żadna z umów kredytowych zawierających zapisy odnośnie wymaganego poziomu skonsolidowanego zadłużenia nie została postawiona w stan wymagalności.

Na dzień sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania, dla kredytów o wartości 9 066 166 tysięcy złotych, PKN ORLEN S.A. zakończył rozmowy z kredytodawcami będącymi stronami ww. umów odnośnie warunków kontynuowania finansowania i uzyskał zgody banków na okresowe przekroczenie maksymalnego wskaźnika zadłużenia oraz na kontynuowanie współpracy w ramach wcześniej przyznanych limitów i terminów spłaty kredytów, co spowoduje wykazanie tych zobowiązań kredytowych jako zobowiązania długoterminowe w sprawozdaniach finansowych za drugi kwartał 2009 roku. Dla kredytów o wartości 409 283 tysięcy złotych trwają rozmowy odnośnie warunków kontynuowania finansowania.

Tym samym, PKN ORLEN na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania miał dostęp do niewykorzystanych środków z ww. umów.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem ani po dniu bilansowym nie wystąpiły przypadki naruszenia spłat kapitału bądź odsetek z tytułu kredytów lub pożyczek.

7.17. Rezerwy

Rezerwy długoterminowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Środowiskowa	341 378	369 827
Na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	246 229	229 124
Na ryzyko gospodarcze	83 400	104 189
Na koszty programów osłonowych	49 266	58 021
Pozostałe	27 014	38 105
Razem	747 287	799 266

Rezerwy krótkoterminowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Środowiskowa	50 331	57 782
Na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	37 759	31 147
Na ryzyko gospodarcze	555 512	455 526
Na koszty programów osłonowych	40 762	69 856
Pozostałe	104 561	108 841
Razem	788 925	723 152

Grupa jest prawnie zobowiązana do rekultywacji skażonego środowiska gruntowo-wodnego w obrębie zakładów produkcyjnych, stacji paliw oraz baz magazynowych. W roku 2007 i 2008 wybrani niezależni eksperci dokonali oceny zanieczyszczonych obiektów oraz oszacowali przyszłe wydatki na ryzyka środowiskowe w tym zakresie. Zarząd dokonał szacunku rezerwy na ryzyka środowiskowe związane z usunięciem zanieczyszczeń na podstawie analiz przygotowanych przez niezależnych ekspertów. Kwota rezerwy odpowiada najlepszemu szacunkowi Zarządu co do przyszłych wydatków biorąc pod uwagę średni poziom kosztów ponoszonych na rekultywację, w podziale na obiekty będące podstawą utworzenia rezerwy.

Potencjalne przyszłe zmiany regulacji i praktyki dotyczące ochrony środowiska mogą wpłynąć na wielkość tej rezerwy w przyszłych okresach.

W związku z przeprowadzanymi w Grupie procesami restrukturyzacji, uruchomiono programy osłonowe dla pracowników. W ramach tych programów pracownicy, z którymi w wyniku prowadzonych działań restrukturyzacyjnych rozwiązano bądź rozwiąże się stosunek pracy za porozumieniem stron z przyczyn nie dotyczących pracownika, otrzymują dodatkowe odprawy oraz możliwość skorzystania z pakietu szkoleń.

Dla pracowników, którzy zmieniają miejsce świadczenia pracy, z inicjatywy pracodawcy przygotowano pakiet relokacyjny obejmujący środki na zagospodarowanie oraz zwrot kosztów związanych ze zmianą miejsca zamieszkania.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

W 2008 roku w Grupie uległy zmianie założenia przyjęte do ustalenia wartości rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne. Zmiana założeń polegała głównie na zmianie wskaźnika planowanego wzrostu wynagrodzeń. Gdyby przyjęto ubiegłoroczne założenia rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne byłaby mniejsza o 3 779 tysięcy złotych.

W poszczególnych okresach wystąpiły następujące zmiany stanu rezerw:

Zmiana stanu rezerw długoterminowych

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwy na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2008	369 827	229 124	104 189	58 021	38 105	799 266
Zawiązanie	5 434	35 651	556	-	3 068	44 709
Wykorzystanie	(488)	(11 394)	-	-	(791)	(12 673)
Rozwiązanie	(43 928)	(12 376)	(32 221)	(8 755)	(19 297)	(116 577)
Różnice kursowe	10 533	5 224	10 876	-	5 929	32 562
31 grudnia 2008	341 378	246 229	83 400	49 266	27 014	747 287

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwy na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2007	345 957	190 264	120 385	99 428	58 158	814 192
Zawiązanie	33 213	72 389	10 660	-	8 104	124 366
Wykorzystanie	(653)	(3 696)	-	-	(535)	(4 884)
Rozwiązanie	(6 136)	(24 525)	(19 968)	(41 407)	(25 891)	(117 927)
Różnice kursowe	(2 554)	(5 308)	(6 888)	-	(1 731)	(16 481)
31 grudnia 2007	369 827	229 124	104 189	58 021	38 105	799 266

Zmiana stanu rezerw krótkoterminowych

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwy na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2008	57 782	31 147	455 526	69 856	108 841	723 152
Zawiązanie	23 061	29 020	163 754	14 537	62 593	292 965
Wykorzystanie	(30 185)	(20 214)	(60 295)	(43 410)	(25 713)	(179 817)
Rozwiązanie	(1 501)	(2 163)	(6 678)	(2 742)	(50 810)	(63 894)
Różnice kursowe	1 174	(31)	3 205	2 521	9 650	16 519
31 grudnia 2008	50 331	37 759	555 512	40 762	104 561	788 925

	Rezerwa środowiskowa	Rezerwa na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne	Rezerwy na ryzyko gospodarcze	Rezerwa na koszty programów osłonowych	Pozostałe rezerwy	Razem
1 stycznia 2007	108 790	25 550	458 079	24 492	117 116	734 027
Zawiązanie	3 714	23 211	33 053	60 260	60 914	181 152
Wykorzystanie	(29 668)	(14 845)	(1 288)	(8 696)	(33 069)	(87 566)
Rozwiązanie	(24 183)	(1 145)	(32 123)	(6 200)	(34 270)	(97 921)
Różnice kursowe	(871)	(1 624)	(2 195)	-	(1 850)	(6 540)
31 grudnia 2007	57 782	31 147	455 526	69 856	108 841	723 152

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

7.18. Pozostałe zobowiązania długoterminowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Z tytułu umów leasingu finansowego	70 413	69 842
Otrzymane dotacje pozostające do rozliczenia	40 820	44 164
Z tytułu udzielonych gwarancji	5 348	10 784
Z tytułu transakcji zabezpieczających (hedging)	-	983
Pozostałe	24 973	14 807
Razem	141 554	140 580

7.19. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Z tytułu dostaw i usług	4 464 176	5 527 911
Z tytułu podatku akcyzowego i opłaty paliwowej	1 356 514	866 135
Z tytułu podatku od towarów i usług	703 443	449 862
Z tytułu innych podatków, cel, ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń	323 240	535 652
Z tytułu zwrotu kosztu akcyzy dla kontrahentów przechowujących produkty w swoich składach podatkowych	174 776	345 292
Z tytułu nabytych rzeczowych aktywów trwałych	741 447	803 498
Z tytułu niezafakturowanych usług	38 269	128 578
Z tytułu rabatów i upustów dla klientów	77 690	73 369
Z tytułu dywidend	1 085	1 449
Z tytułu zaliczek na dostawy	65 842	25 838
Z tytułu wynagrodzeń	180 814	156 565
Z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych	53 179	43 908
Z tytułu niezrealizowanych punktów w programie lojalnościowym VITAY	36 980	35 309
Fundusze specjalne	16 444	17 430
Z tytułu opłat środowiskowych	9 249	9 507
Z tytułu leasingu finansowego	63 827	33 914
Pozostałe zobowiązania	107 172	127 026
Razem	8 414 147	9 181 243

Program VITAY jest programem lojalnościowym stworzonym dla klientów indywidualnych. Program VITAY funkcjonuje na rynku polskim od 14 lutego 2001 roku. Klienci dokonując zakupów w ramach programu otrzymują punkty VITAY, które następnie mogą wymienić na nagrody.

Od czerwca 2006 roku nagroda paliwowa jest dostępna dla klientów w formie udzielanego rabatu na zakup paliwa, który nie jest bieżącym kosztem Programu VITAY lecz pomniejsza przychody ze sprzedaży paliw.

Na niezrealizowaną i zapisaną na kontach klientów ilość punktów tworzona jest rezerwa ujmowana w koszty okresu, w którym punkty zostały wydane. Ze względu na zmianę formy wydawania nagrody paliwowej tworzone są odrębne rezerwy dla nagród paliwowych oraz dla nagród pozapaliwowych.

Rezerwy szacowane są na podstawie wskaźników udziału punktów, na które wydano nagrody paliwowe i pozapaliwowe, ilości punktów do realizacji w przyszłym okresie oraz bieżącego kosztu punktu w programie VITAY.

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania denominowane w walutach obcych wynoszą 5 062 909 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 7 439 386 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku. Wartość bilansowa krótkoterminowych zobowiązań z tytułu dostaw i usług odpowiada ich wartości godziwej ze względu na ich krótkoterminowy charakter.

7.20. Przychody przyszłych okresów

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Subwencje pozyskane z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	59 200	46 339
Pozostałe	17 476	14 344
Razem	76 676	60 683

7.21. Pozostałe zobowiązania finansowe

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Wykup udziałowców mniejszościowych Grupy Możejki	842 485	692 636
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	91 357	19 522
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe z tytułu instrumentów pochodnych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające	278 704	2 815
Pozostałe	63	-
Razem	1 212 609	714 973

7.22. Wybrane dane w zakresie kapitałów własnych (przypisanych akcjonariuszom Jednostki Dominującej)

Kapitał zakładowy Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 534 636 tysięcy złotych, zgodnie z Krajowym Rejestrem Sądowym. Podzielony jest na 427 709 061 akcji o wartości nominalnej 1,25 złotych każda.

Kapitał zakładowy na 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku składał się z następujących serii akcji:

Seria	Ilość wyemitowanych akcji na 31 grudnia 2008	Ilość wyemitowanych akcji na 31 grudnia 2007	Ilość akcji zatwierdzonych do emisji na 31 grudnia 2008	Ilość akcji zatwierdzonych do emisji na 31 grudnia 2007
Seria A	336 000 000	336 000 000	336 000 000	336 000 000
Seria B	6 971 496	6 971 496	6 971 496	6 971 496
Seria C	77 205 641	77 205 641	77 205 641	77 205 641
Seria D	7 531 924	7 531 924	7 531 924	7 531 924
	427 709 061	427 709 061	427 709 061	427 709 061

Każda nowa emisja akcji w Polsce jest oznaczana jako nowa seria akcji. Wszystkie powyższe serie mają dokładnie takie same prawa.

Struktura akcjonariatu na dzień 31 grudnia 2008 roku kształtowała się następująco:

	Liczba akcji	Liczba głosów	Wartość nominalna akcji(w złotych)	Udział w kapitale podstawowym
Nafta Polska S.A.	74 076 299	74 076 299	92 595 374	17,32%
Skarb Państwa	43 633 897	43 633 897	54 542 371	10,20%
Pozostali	309 998 865	309 998 865	387 498 581	72,48%
Razem	427 709 061	427 709 061	534 636 326	100,00%

Kapitał zakładowy na moment zmiany zasad rachunkowości, tj. stosowania MSR/MSSF, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych o kwotę 522 999 tysięcy złotych i zaprezentowany w pozycjach bilansu: korekta z tytułu przeszacowania kapitału zakładowego.

Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej wynika z nadwyżki ceny emisyjnej akcji nad ich wartością nominalną przy emisji akcji serii B, C i D. Kapitał ten na moment zmiany zasad rachunkowości, tj. stosowania MSR/MSSF, na podstawie MSR 29 § 24 i 25, został przeszacowany w oparciu o miesięczne wskaźniki wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych o kwotę 168 803 tysiące złotych i zaprezentowany w pozycji bilansu: korekta z tytułu przeszacowania kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

Saldo kapitału z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń wynika z wyceny instrumentów pochodnych spełniających wymogi rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Saldo kapitału z tytułu różnic kursowych z przeliczeń jednostek podporządkowanych jest korygowane o różnice wynikające z przeliczenia sprawozdania finansowego głównie spółek: ORLEN Deutschland z EUR na PLN, Grupy UNIPETROL z CZK na PLN i Grupy Możejki z USD na PLN. W ramach tej pozycji prezentowane są również różnice kursowe z tytułu wyceny zobowiązań kredytowych w USD ujmowane jako zabezpieczenia inwestycji netto w podmiocie zagranicznym.

7.23. Proponowane pokrycie straty Jednostki Dominującej za rok 2008 i podział zysku za rok 2007 (wartości podane w złotych)

a) Proponowane pokrycie straty za 2008 rok

Polityka Dywidend PKN ORLEN S.A. przewiduje określanie rekomendowanego poziomu dywidend w relacji do wolnych przepływów pieniężnych dla akcjonariuszy po realizacji budżetu inwestycyjnego i optymalizacji struktury kapitałowej („Free Cash Flow to Equity” – FCFE).

Według przyjętej metodologii, w zależności od wyniku operacyjnego, nakładów inwestycyjnych, oraz oczekiwań co do zmian w poziomie zadłużenia w nadchodzącym okresie, Zarząd rozważa propozycję poziomu wypłaty dywidendy od 50% FCFE (określonego jako minimum w Polityce Dywidend) wzwyż.

Uwzględniając wyniki Spółki za rok 2008, oraz wysoki poziom zadłużenia Koncernu, który na 31 grudnia 2008 przekroczył warunki dopuszczalne w umowach kredytowych, wyliczenie FCFE daje wynik ujemny, co oznacza brak środków do podziału w formie dywidendy. W związku z powyższym, Zarząd proponuje brak wypłaty dywidendy w roku 2009, oraz by stratę netto za 2008 rok w wysokości (1 570 947 088,55) złotych, pokryć z kapitału zapasowego Spółki.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

b) Zgodnie z Uchwałą Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN zysk za rok 2007 podzielono w następujący sposób

Dywidenda (1 złoty 62 grosze na 1 akcję)	692 888 678,82 zł
Kapitał zapasowy	2 062 969 988,28 zł
Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	4 000 000,00 zł
Razem	2 759 858 667,10 zł

Podział zysku wynika z zapisu § 1 Uchwały nr 6 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PKN ORLEN z dnia 6 czerwca 2008 roku.

Sposób obliczania wartości księgowej i rozwodnionej wartości księgowej na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku

		2008	2007
Wartość księgowa (w złotych)	(A)	17 813 090 972	19 935 333 903
Liczba akcji w sztukach	(B)	427 709 061	427 709 061
Wartość księgowa przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej na jedną akcję (w złotych)	(A/B)	41,65	46,61
Przewidywana liczba akcji	(C)	427 709 061	427 709 061
Rozwodniona wartość księgowa przypadająca akcjonariuszom jednostki dominującej na jedną akcję (w złotych)	(A/C)	41,65	46,61

Spółka obliczyła wartość księgową i rozwodnioną wartość księgową na jedną akcję zgodnie z zasadami MSSF.

Zyski zatrzymane zawierają wynik roku bieżącego i pozostające w Grupie wyniki z lat ubiegłych.

7.24. Kapitał własny akcjonariuszy mniejszościowych

Kapitał akcjonariuszy mniejszościowych obejmuje część aktywów netto podmiotów zależnych, która nie jest w sposób bezpośredni lub pośredni własnością akcjonariuszy Jednostki Dominującej.

Kapitał akcjonariuszy mniejszościowych w podziale na spółki:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Grupa Kapitałowa Unipetrol	2 138 492	2 030 020
Grupa Kapitałowa Anwil	327 534	326 940
Grupa Kapitałowa Rafineria Trzebinia	73 804	103 196
Grupa Kapitałowa Rafineria Nafty Jedlicze	32 403	46 722
Inowrocławskie Kopalnie Soli "Solino" S.A.	35 176	30 802
Petrolot Sp. z o.o.	36 021	29 587
Orlen Oil Sp. z o.o.	17 876	15 064
Pozostałe	57 250	55 094
Razem	2 718 556	2 637 425

7.25. Noty objaśniające do rachunku przepływów pieniężnych

a) Przyczyny występowania różnic pomiędzy bilansowymi zmianami niektórych pozycji oraz zmianami wynikającymi z rachunku przepływów pieniężnych

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Bilansowa zmiana stanu długoterminowych należności oraz należności z tytułu dostaw i usług i pozostałych należności	564 816	(585 247)
różnica:		
Zmiana stanu należności inwestycyjnych z tytułu:	7 944	318 536
- zaliczek na środki trwałe w budowie	(4 738)	342 372
- należności z tytułu sprzedaży środków trwałych	12 682	(23 836)
Zmiana z tytułu zmiany składu Grupy Kapitałowej	(1 841)	(7 345)
Zmiana stanu należności przeklasyfikowanych do aktywów sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	(32 038)
Różnice kursowe z przeliczenia podmiotów zagranicznych	393 076	(218 567)
Pozostałe	22 787	(10 925)
Zmiana stanu należności w rachunku przepływów pieniężnych	986 782	(535 585)
	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Bilansowa zmiana stanu zapasów	1 276 362	(2 966 553)
Zmiana z tytułu zmiany składu Grupy Kapitałowej	(6)	(2 390)
Różnice kursowe z przeliczenia podmiotów zagranicznych	500 049	(262 030)
Przeklasyfikowanych do aktywów sklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży	-	(7 959)
Pozostałe	2 427	3 574
Zmiana stanu zapasów w rachunku przepływów pieniężnych	1 778 832	(3 235 358)

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Bilansowa zmiana stanu pozostałych zobowiązań długoterminowych i zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań	(766 122)	933 431
różnica:		
Zmiana stanu zobowiązań inwestycyjnych z tytułu:	62 051	(376 076)
- nabycia rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	62 051	(376 076)
Zmiana stanu zobowiązań finansowych z tytułu:	(30 120)	-
- dywidendy	364	-
- leasingu finansowego	(30 484)	-
Zmiana z tytułu zmiany składu Grupy Kapitałowej	(9 985)	37 010
Zmiana stanu zobowiązań przeklasyfikowanych do zobowiązań bezpośrednio związanych z aktywami sklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	(2 087)
Różnice kursowe z przeliczenia podmiotów zagranicznych	(593 050)	309 162
Pozostałe	(70 191)	39 061
Zmiana stanu zobowiązań i rozliczeń międzyokresowych biernych w rachunku przepływów pieniężnych	(1 407 417)	940 501
	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Bilansowa zmiana stanu rezerw	13 794	(25 801)
Zmiana z tytułu zmiany składu Grupy Kapitałowej	492	281
Z tytułu podatku odroczonego dotyczącego instrumentów finansowych	(6 354)	(18 528)
Różnice kursowe z przeliczenia podmiotów zagranicznych	(34 270)	-
Pozostałe	-	4 620
Zmiana stanu rezerw w rachunku przepływów pieniężnych	(26 338)	(39 427)

b) Wpływ środków pieniężnych netto ze sprzedaży udziałów i akcji w jednostkach powiązanych

Zrealizowana cena sprzedaży akcji i udziałów wyniosła w 2008 roku 214 219 tysięcy złotych i odpowiednio w 2007 roku 761 369 tysięcy złotych.

Środki pieniężne usunięte z bilansu w związku ze sprzedażą akcji i udziałów w jednostkach powiązanych wyniosły w 2008 roku 14 738 tysiące złotych i 161 720 tysiące złotych w 2007 roku.

Zgodnie z MSR 7 poniżej ujawniono skrócone informacje finansowe obejmujące łączne wartości (na dzień sprzedaży) aktywów i zobowiązań spółek zależnych sprzedanych w 2008 roku i w 2007 roku:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa obrotowe z wyłączeniem środków pieniężnych	5 104	512 492
Aktywa trwałe	43 041	660 357
Zobowiązania krótkoterminowe	8 616	235 197
Zobowiązania długoterminowe	9 635	67 136

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

8. Dane segmentowe

Przychody, koszty i wynik finansowy w podziale na segmenty branżowe

	Segment Rafinerny		Segment Petrochemiczny		Segment Chemiczny		Pozostała działalność		Wyłączenia		Razem	
	za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Sprzedaż zewnętrzna	68 055 736	51 267 453	8 338 330	9 252 174	2 575 855	2 491 816	492 847	695 662			79 462 768	63 707 105
Sprzedaż między segmentami	8 815 180	13 262 188	3 904 535	4 399 931	195 042	310 659	1 377 813	1 365 873	(14 292 570)	(19 338 651)	-	-
Wartość rozliczenia transakcji zabezpieczających	17 225	37 587	55 212	48 291	-	-	-	-			72 437	85 878
Przychody ogółem	76 888 141	64 567 228	12 298 077	13 700 396	2 770 897	2 802 475	1 870 660	2 061 535	(14 292 570)	(19 338 651)	79 535 205	63 792 983
Koszty operacyjne ogółem	(76 120 236)	(62 387 153)	(12 053 583)	(12 515 191)	(2 504 646)	(2 552 417)	(1 810 798)	(2 189 481)	14 288 665	19 336 556	(78 200 598)	(60 307 686)
Pozostałe przychody operacyjne	380 911	278 759	68 278	97 341	28 145	14 830	150 162	39 458	(391)	(239)	627 105	430 149
Pozostałe koszty operacyjne	(2 775 564)	(363 867)	(37 813)	(214 538)	(80 806)	(19 284)	(69 163)	(66 487)			(2 963 346)	(664 176)
Wynik segmentu	(1 626 748)	2 094 967	274 959	1 068 008	213 590	245 604	140 861	(154 975)	(4 296)	(2 334)	(1 001 634)	3 251 270
Nieprzypisane przychody całej Grupy											120 825	39 854
Nieprzypisane koszty całej Grupy											(722 513)	(687 242)
Zysk/strata z działalności operacyjnej											(1 603 322)	2 603 882
Przychody finansowe											702 800	1 190 048
Koszty finansowe											(2 281 414)	(1 050 246)
Udział w wyniku finansowym jednostek konsolidowanych metodą praw własności	(1 025)	114	-	-	1 040	1 191	266 518	266 076			266 533	267 381
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem											(2 915 403)	3 011 065
Podatek dochodowy											388 777	(530 639)
Zysk/(Strata) netto											(2 526 626)	2 480 426

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Aktywa i zobowiązania segmentowe w podziale na segmenty branżowe:

	Segment Rafineryjny		Segment Petrochemiczny		Segment Chemiczny		Pozostała działalność		Wylaczenia		Razem	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa segmentu	29 064 979	30 536 170	8 086 019	7 306 146	2 515 807	2 399 195	4 582 768	5 125 979	(1 027 653)	(1 594 822)	43 221 920	43 772 668
Akcje i udziały w jednostkach konsolidowanych metodą praw własności	4 525	10 902	6	-	11 036	9 996	1 545 565	712 351	-	(32 918)	1 561 132	700 331
Aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży*	27 290	12 780	12 096	-	-	3 662	1 008	1 185	-	-	40 394	17 627
Nieprzypisane aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży*											11 093	170 535
Nieprzypisane aktywa całej Grupy											2 141 211	1 441 664
Skonsolidowane aktywa ogółem											46 975 750	46 102 825
Zobowiązania segmentu	6 949 485	8 647 834	2 239 431	998 275	395 550	405 351	788 490	738 585	(1 095 505)	(1 585 024)	9 277 451	9 205 021
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami sklasyfikowanymi jako przeznaczone do sprzedaży	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nieprzypisane zobowiązania całej Grupy											17 166 652	14 325 044
Skonsolidowane zobowiązania ogółem											26 444 103	23 530 065

* Szczegółowe informacje w nocie 7.15

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i amortyzacja w podziale na segmenty branżowe:

	Segment Rafineryjny		Segment Petrochemiczny		Segment Chemiczny		Pozostała działalność		Wylaczenia		Razem	
	za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne	2 088 810	2 680 577	1 235 821	521 864	255 563	118 357	311 259	311 708	-	-	3 891 453	3 632 506
Nakłady na nieprzypisane do segmentów rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne									-	-	56 301	87 999
Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne ogółem											3 947 754	3 720 505
Amortyzacja segmentu	1 411 221	1 346 356	629 643	624 217	147 657	166 867	255 128	255 898	-	-	2 443 649	2 393 338
Amortyzacja nieprzypisanych aktywów grupy											47 734	38 085
Amortyzacja ogółem											2 491 383	2 431 423
Niepieniężne koszty inne niż amortyzacja	3 077 237	266 730	104 872	210 235	117 557	17 797	43 634	37 702	-	-	3 343 300	532 464

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Zawiązanie i rozwiązanie odpisów aktualizujących w podziale na segmenty branżowe

	Segment Rafinerijny		Segment Petrochemiczny		Segment Chemiczny		Pozostała działalność		Razem	
	za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych	(2 436 105)	(102 602)	(4 520)	(154 426)	(65 198)	(7 711)	(6 579)	(14 728)	(2 512 402)	(279 467)
Zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów obrotowych	(537 393)	(98 948)	(82 153)	(31 226)	(47 438)	(5 224)	(17 273)	(7 866)	(684 257)	(143 264)
Nieprzypisane zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych									(533)	(527)
Nieprzypisane zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów obrotowych									(33 625)	(2 624)
Zawiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów ogółem									(3 230 817)	(425 882)
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych	87 538	61 251	7 669	19 014	6 495	597	34 694	7 995	136 396	88 857
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów obrotowych	240 587	109 469	20 110	46 115	4 081	2 781	10 942	4 970	275 720	163 335
Nieprzypisane rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów trwałych									437	4
Nieprzypisane rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów obrotowych									33 093	10 610
Rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość aktywów ogółem									445 646	262 806

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości aktywów w podziale segmentowym ujawnione w rachunku zysków i strat obejmują:

- odpisy aktualizujące wartość należności;
- odpisy aktualizujące wartość zapasów;
- odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych, zgodnie z MSR 36 i MSSF 5.
- odpisy aktualizujące wartość firmy.

Odpisy i rozwiązanie odpisów aktualizujących dokonywane były w związku z wystąpieniem lub wygaśnięciem przesłanek związanych z przeterminowaniem należności, wystąpieniem należności nieściągalnych bądź dochodzeniem ich na drodze sądowej, jak również z utratą wartości rzeczowych aktywów trwałych.

Odpisy dokonane w segmencie rafinerijnym dotyczyły przede wszystkim utraty wartości aktywów trwałych Rafinerii Możejki, stacji paliw, baz magazynowych i zapasów. W segmencie chemicznym wartość wynika głównie z utraty wartości aktywów spółki Spolana. W segmencie dotyczącym pozostałej działalności ujęto odpisy na majątek odrębny i materiały zbędne.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Rachunek przepływów pieniężnych w podziale na segmenty branżowe

	Segment Rafineryjny		Segment Petrochemiczny		Segment Chemiczny		Pozostała działalność		Nieprzypisane		Razem	
	za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony		za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Wynik segmentu	(1 627 775)	2 094 966	274 960	1 068 009	214 629	245 606	407 380	(154 974)	(1 795 820)	(773 179)	(2 526 626)	2 480 428
Korekty	3 579 778	(1 721 539)	2 937 546	1 287 806	195 800	75 965	351 562	(658 507)	(921 300)	500 913	6 143 386	(515 362)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 952 003	373 427	3 212 506	2 355 815	410 429	321 571	758 942	(813 481)	(2 717 120)	(272 266)	3 616 760	1 965 066
Przepływy netto z działalności inwestycyjnej												
Wpływy z działalności inwestycyjnej	27 651	566 316	16 686	118 032	15 240	186 159	103 530	1 087 674	376 655	(512 884)	539 762	1 445 297
Wydatki z działalności inwestycyjnej	(2 050 803)	(3 076 067)	(1 466 433)	(386 217)	(237 933)	(115 365)	(219 132)	(662 213)	(950 418)	(50 569)	(4 924 719)	(4 290 405)
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(2 023 152)	(2 509 751)	(1 449 747)	(268 185)	(222 693)	70 794	(115 602)	425 461	(573 763)	(563 453)	(4 384 957)	(2 845 108)
Środki pieniężne netto otrzymane / (wykorzystane) w działalności finansowej									612 573	27 039	612 573	27 039
Zmniejszenie netto stanu środków pieniężnych	(71 149)	(2 136 324)	1 762 759	2 087 630	187 736	392 365	643 340	(387 993)	(2 678 310)	(808 681)	(155 624)	(853 003)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych											1 616	(85)
Środki pieniężne na początek okresu											1 498 232	2 351 320
Środki pieniężne na koniec okresu											1 344 224	1 498 232

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Segmenty geograficzne

Tabela prezentuje skonsolidowaną sprzedaż Grupy Kapitałowej w podziale geograficznym rynku za 2008 i 2007 rok

	Przychody zgodne z kryterium rynków geograficznych	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Polska w tym:	35 537 431	29 893 959
- przychody z działalności podstawowej	35 206 126	29 654 884
- pozostałe przychody operacyjne	331 305	239 075
Niemcy w tym:	12 744 774	11 076 532
- przychody z działalności podstawowej	12 630 390	11 048 040
- pozostałe przychody operacyjne	114 384	28 492
Republika Czeska w tym:	9 954 083	8 330 684
- przychody z działalności podstawowej	9 817 894	8 210 301
- pozostałe przychody operacyjne	136 189	120 383
Kraje bałtyckie (Litwa, Łotwa, Estonia) w tym:	7 965 590	6 238 805
- przychody z działalności podstawowej	7 920 363	6 196 606
- pozostałe przychody operacyjne	45 227	42 199
Inne kraje	13 960 432	8 683 152
- Finlandia	1 812 680	243 226
- Szwajcaria	3 013 288	60 231
- Dania	772 371	97 614
Nieprzypisane przychody całej Grupy	120 825	39 854
Przychody zgodne z kryterium rynków geograficznych razem	80 283 135	64 262 986

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Segmenty geograficzne (cd.)

Tabela prezentuje informacje o aktywach poszczególnych segmentów w rozbiciu na lokalizacje geograficzne.

	Aktywa segmentu zgodnie z kryterium rynków geograficznych		Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne zgodnie z kryterium rynków geograficznych	
	za rok zakończony		za rok zakończony	
	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Polska	24 053 598	23 391 805	2 459 400	1 722 480
Niemcy	1 257 458	1 212 619	95 510	105 515
Republika Czeska	9 529 245	9 567 492	678 775	726 425
Kraje Bałtyckie (Litwa, Łotwa, Estonia)	8 038 525	9 421 865	657 266	1 078 086
Inne kraje (nie przekraczające 5% wartości bilansowej ogółem)	343 094	178 887	502	-
Akcje i udziały konsolidowane metodą praw własności	1 561 132	700 331	-	-
Aktywa sklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	51 487	188 162	-	-
Nieprzypisane aktywa całej grupy	2 141 211	1 441 664	56 301	87 999
Razem	46 975 750	46 102 825	3 947 754	3 720 505

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

9. Instrumenty finansowe

a) Kategorie i klasy instrumentów finansowych

Instrumenty finansowe w podziale na kategorie

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (przeznaczone do obrotu)	135 755	85 208
Instrumenty pochodne rozpoznane w aktywach finansowych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń	132 550	82 335
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	62 352	62 690
Pożyczki udzielone i należności własne, z tego:	5 095 792	5 749 081
Należności długoterminowe	17 743	12 773
Pożyczki udzielone	19 415	18 240
Należności krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 058 634	5 718 068
Środki pieniężne	1 344 224	1 498 232
Razem aktywa według kategorii zgodnie z MSR 39	6 770 673	7 477 546
Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (przeznaczone do obrotu)	91 357	19 522
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające - rachunkowość zabezpieczeń	278 704	3 798
Pozostałe zobowiązania, z tego:	20 117 783	17 625 765
Krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 352 149	6 585 594
Kredyty, pożyczki i emisja dłużnych papierów wartościowych	13 892 765	10 321 944
Inne	872 869	718 227
Razem zobowiązania według kategorii zgodnie z MSR 39	20 487 844	17 649 085
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	134 240	103 756
Razem zobowiązania finansowe	20 622 084	17 752 841

Instrumenty finansowe w podziale na klasy

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Udziały i akcje w Spółkach	62 352	62 690
Należności krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 058 634	5 718 068
Udzielone pożyczki	19 415	18 240
Aktywa z wyceny instrumentów pochodnych i wbudowanych	268 305	167 543
Środki pieniężne	1 344 224	1 498 232
Należności długoterminowe	17 743	12 773
Razem aktywa finansowe	6 770 673	7 477 546
Emisja dłużnych papierów wartościowych	1 205 388	1 508 393
Kredyty i pożyczki	12 687 377	8 813 551
Zobowiązania krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 352 149	6 585 594
Wycena instrumentów pochodnych i wbudowanych	370 061	23 320
Leasing finansowy	134 240	103 756
Inne	872 869	718 227
Razem zobowiązania finansowe	20 622 084	17 752 841

b) Ujawnienia dotyczące pozycji bilansowych

Przeklasyfikowanie aktywów

W 2008 roku i 2007 roku Grupa nie dokonywała przeklasyfikowania składników aktywów finansowych wycenianych według kosztu lub zamortyzowanego kosztu na składniki wyceniane według wartości godziwej, jak również nie dokonywała przeklasyfikowania składników aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej na składniki wyceniane według kosztu lub zamortyzowanego kosztu.

Wyłączenie aktywów

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym Grupa nie przekazała aktywów finansowych powodujących powstanie w przyszłości jakichkolwiek ryzyk lub korzyści skutkujących powstaniem zobowiązania lub kosztu.

c) Zabezpieczenia zobowiązań i zobowiązań warunkowych na aktywach finansowych

Aktywa finansowe ustanowione jako zabezpieczenia zobowiązań lub zobowiązań warunkowych

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Cesja należności	272 971	465 280
Środki pieniężne zabezpieczone na rachunkach bankowych	154 826	190 293

Ponadto aktywa, eliminowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej PKN Orlen, prezentowane w jednostkowych sprawozdaniach spółek, stanowią zabezpieczenie zobowiązań spółek w ramach Grupy Kapitałowej.

Jest to zastaw w wysokości 43 553 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku oraz 31 grudnia 2007 roku, ustanowiony na udziałach w spółce ORLEN Oil i ORLEN Asfalt, będący zabezpieczeniem kredytu Rafinerii Trzebinia. Dodatkowo ustanowiona jest cesja wierzytelności od PKN ORLEN z tytułu dzierżawy magazynu ropy i paliw w wysokości odpowiednio 3 460 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 121 824 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku, jako zabezpieczenie kredytu inwestycyjnego w IKS Solino.

Powyższe zabezpieczenia dotyczą w większości kredytów bankowych spółek Grupy i mogą zostać przejęte przez kredytodawcę w przypadku braku terminowej spłaty zobowiązań kapitałowych i odsetkowych. Dotychczas, sytuacja taka nie miała miejsca, nie stwierdzono ryzyka zaistnienia takiej sytuacji w przewidywalnej przyszłości.

Zabezpieczenia aktywów finansowych lub aktywów niefinansowych ustanowione na rzecz Grupy

Na rzecz Grupy nie ustanowiono zabezpieczeń składnika aktywów finansowych lub aktywów niefinansowych, dla których Grupa była uprawniona do sprzedaży lub obciążenia innym zastawem w przypadku realizacji wszelkich obowiązków przez właściciela przedmiotu zabezpieczenia.

d) Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Grupa zabezpiecza przepływy pieniężne wynikające z przychodów operacyjnych z tytułu sprzedaży produktów petrochemicznych i rafineryjnych oraz kosztów operacyjnych z tytułu zakupu ropy przed ryzykiem zmiany kursu walutowego (EUR/PLN dla sprzedaży, USD/PLN dla zakupów oraz sprzedaży). Grupa zabezpiecza przepływy pieniężne związane z realizacją projektów inwestycyjnych przed ryzykiem zmiany kursów walutowych (EUR/PLN, USD/PLN, JPY/PLN).

Dla wyżej wymienionych transakcji stosuje się rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych (cash flow hedge). Jako instrumenty zabezpieczające stosowane są instrumenty pochodne (kontrakty forward i swapy).

Grupa zabezpiecza również przepływy pieniężne z tytułu płatności odsetkowych związanych z emisją obligacji w PLN oraz przepływy pieniężne związane z płatnościami odsetkowymi dotyczącymi zewnętrznego finansowania wykorzystując w tym celu IRS (swap procentowy).

Wartość godziwa instrumentów pochodnych wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające w rozumieniu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowany termin realizacji i planowany termin wpływu na wynik zabezpieczanego przepływu:

- wartość godziwa, która w momencie realizacji zostanie ujęta w rachunku zysków i strat:

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Ekspozycja walutowa operacyjna		
2008 rok	-	74 943
2009 rok	(242 545)	-
Ekspozycja na stopę procentową		
2008 – 2012	-	3 594
2009 – 2012	(29 919)	-
Razem	(272 464)	78 537

- wartość godziwa, która w momencie realizacji zostanie zaliczona do wartości początkowej rzeczowych aktywów trwałych, a w okresach następnych ujęta w rachunku zysków i strat poprzez odpisy amortyzacyjne:

Planowana data realizacji zabezpieczanego przepływu pieniężnego	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
2009 rok (ekspozycja walutowa inwestycyjna)	105 494	-
2010 rok i następne (ekspozycja walutowa inwestycyjna)	20 816	-
Razem	126 310	-

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym wystąpił pojedynczy przypadek planowanej transakcji, w odniesieniu do której rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych została uprzednio zastosowana, ale zaprzestano oczekiwania jej realizacji. Transakcje zabezpieczające sprzedaż produktów petrochemicznych denominowanych w EUR, wobec których zastosowano rachunkowość zabezpieczeń, nie zostały zrealizowane w wyniku postępu remontowej instalacji.

W 2008 roku z kapitału własnego usunięto 62 645 tysięcy złotych i ujęto:

- w rachunku zysków i strat w sprzedaży produktów – 72 438 tysięcy złotych, w nadwyżce różnic kursowych (6 557) tysięcy złotych i w odsetkach 48 tysięcy złotych, w kosztach finansowych z tytułu rozliczenia instrumentów (3 131) tysięcy złotych,
- w wartości bilansowej środków trwałych (156) tysięcy złotych.

Grupa posiada kontrakty zarówno na zakup i sprzedaż waluty, wskutek czego zmiany rynkowe w znacznym stopniu kompensowane są w wycenie.

Niestosowanie rachunkowości zabezpieczeń

Dla transakcji zawieranych i rozliczanych w tym samym kwartale nie stosujemy rachunkowości zabezpieczeń, dlatego wynik z rozliczenia ujmowany jest w wynikach okresu.

Wartość godziwa transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne związane z realizacją projektów inwestycyjnych przed ryzykiem zmiany kursów walutowych (USD/PLN, EUR/PLN), dla których nie stosujemy rachunkowości zabezpieczeń, w związku z wyodrębnieniem wbudowanych instrumentów pochodnych dla tych kontraktów, wynosi 111 553 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku. Na dzień 31 grudnia 2007 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpił przypadek niestosowania rachunkowości zabezpieczeń dla transakcji zabezpieczających przepływy pieniężne związane z realizacją projektów inwestycyjnych przed ryzykiem zmiany kursów walutowych.

Rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w podmiocie zagranicznym

Począwszy od drugiego kwartału 2008 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń inwestycji netto w podmiocie zagranicznym (net investment hedge). Zabezpieczenie inwestycji netto polega na zabezpieczeniu ryzyka walutowego od części inwestycji netto w podmiocie zagranicznym, którego walutą funkcjonalną jest USD.

Za instrument zabezpieczający udziały w aktywach netto Grupy Możejek zostały uznane zobowiązania finansowe w tej walucie. Ujemne różnice kursowe, z tytułu przeliczenia tych zobowiązań na PLN w wysokości 565 770 tysięcy złotych (z uwzględnieniem wpływu podatku dochodowego) zostały ujęte w kapitałach własnych w pozycji Różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych.

e) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Porównanie wartości godziwej do wartości bilansowej instrumentów wycenianych według zamortyzowanego kosztu:

	31 grudnia 2008		31 grudnia 2007	
	Wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa
Aktywa finansowe				
Udzielone pożyczki	19 220	19 415	14 532	18 240
Inne	17 794	17 743	11 893	12 773
Razem	37 014	37 158	26 425	31 013
Zobowiązania finansowe				
Emisja dłużnych papierów w wartościowych	1 197 112	1 205 388	1 502 129	1 508 393
Kredyty i pożyczki	12 814 463	12 687 377	8 780 287	8 813 551
Leasing finansowy	126 823	134 240	114 862	103 756
Inne	853 404	872 806	657 663	718 227
Razem	14 991 802	14 899 811	11 054 941	11 143 927

Powyższe porównanie wartości bilansowych i wartości godziwych instrumentów finansowych nie obejmuje klas instrumentów finansowych, które mają charakter krótkoterminowych należności i zobowiązań, których wartość bilansowa odpowiada ich wartości godziwej.

Metody i założenia przyjęte na potrzeby wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych prezentowanych w bilansie wg zamortyzowanego kosztu

Nabyte obligacje, udzielone pożyczki, zobowiązania finansowe z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania z tytułu kredytów, pożyczek i inne wyceniono do wartości godziwej przy zastosowaniu metody zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Przyszłe przepływy pieniężne zdyskontowano przy zastosowaniu czynników dyskontowych obliczonych na podstawie rynkowych stóp procentowych (wg stanu na dni bilansowe na podstawie kwotowań 3-miesięcznych stóp procentowych dostępnych w systemie Reuters) powiększonych o marże właściwe dla poszczególnych instrumentów finansowych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
WIBOR 3M	5,880%	5,575%
EURIBOR 3M	2,892%	4,540%
LIBOR 3M	1,425%	4,755%
PRIBOR 3M	3,630%	4,160%
VILIBOR 3M	9,890%	6,650%

Metody wyceny do wartości godziwej instrumentów finansowych prezentowanych w bilansie w wartości godziwej

Zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej Grupa wykazuje w sprawozdaniu finansowym wycenę wszystkich instrumentów pochodnych wyliczoną w wartości godziwej.

Grupa wycenia instrumenty pochodne do wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe, stopy procentowe, krzywe forward i zmienności dla walut i towarów pochodzące z aktywnych rynków. W stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego Grupa nie dokonywała zmian metod wyceny instrumentów pochodnych.

Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia oraz jako zobowiązania, gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone w wynik finansowy roku obrotowego.

Wartość godziwa udziałów i akcji notowanych na aktywnych rynkach jest ustalana na podstawie notowań rynkowych.

Zysk/ strata pierwszego dnia

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiadała instrumentów finansowych, których wycena w dniu nabycia przy zastosowaniu techniki wyceny różniłaby się od wartości początkowej ujętej w księgach. Jedynymi instrumentami finansowymi wycenianymi przy zastosowaniu technik wyceny są takie instrumenty pochodne, dla których nie występuje opisana wyżej różnica (tzw. zysk/strata pierwszego dnia).

Instrumenty finansowe, dla których nie można wiarygodnie ustalić wartości godziwej

Na dzień 31 grudnia 2008 i 31 grudnia 2007 roku Grupa posiada udziały i akcje w spółkach, dla których nie jest możliwe sporządzenie wiarygodnej wyceny wartości godziwej. Dla spółek tych nie istnieją aktywne rynki ani nie odnotowano porównywalnych transakcji na tego typu walorach. Wartości akcji i udziałów ujęte zostały w bilansie Grupy w kwocie 61 032 tysięcy złotych według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości. Na dzień bilansowy nie ma wiążących decyzji w zakresie sposobu i terminu zbycia tych aktywów.

f) Charakter i zakresy ryzyk związanych z instrumentami finansowymi

Działalność Grupy wiąże się przede wszystkim z narażeniem na następujące ryzyka finansowe:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko płynności;
- ryzyka rynkowe (w tym ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej).

Ryzyko kredytowe

Grupa narażona jest w dużym stopniu na ryzyko kredytowe związane przede wszystkim z należnościami handlowymi. Grupa prowadząc działalność handlową realizuje sprzedaż produktów i usług dla podmiotów gospodarczych z odroczonym terminem płatności, w wyniku czego może powstać ryzyko nieotrzymania należności od kontrahentów za dostarczone produkty i usługi. Grupa, w celu zminimalizowania ryzyka kredytowego, a także w celu utrzymywania możliwie najniższego kapitału obrotowego zarządza ryzykiem poprzez obowiązującą procedurę przyznawania kontrahentom limitu kredytu kupieckiego i określenie formy jego zabezpieczenia.

Przyjęty okres spłaty należności związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 14-30 dni.

Kontrahent kupujący z odroczonym terminem płatności jest indywidualnie oceniany pod kątem ryzyka kredytowego. Część należności jest ubezpieczana w ramach zorganizowanych programów ubezpieczenia kredytu kupieckiego. Dodatkowo należności kontrahentów są regularnie monitorowane przez służby finansowe. W przypadku wystąpienia należności przeterminowanych zgodnie z obowiązującymi procedurami następuje wstrzymanie sprzedaży i uruchamiana jest windykacja należności.

W oparciu o analizę należności dokonano podziału kontrahentów na dwie grupy:

- I grupa – kontrahenci z dobrą lub bardzo dobrą historią współpracy w danym roku;

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

– II grupa – pozostali kontrahenci.

Podział należności nieprzeterminowanych według opisanego powyżej kryterium:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Grupa I	3 144 952	4 475 692
Grupa II	966 915	786 166
Razem	4 111 867	5 261 858

Analiza wiekowa aktywów finansowych, które są zaległe na dzień bilansowy, lecz w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości:

	Należności krótkoterminowe jako instrumenty finansowe na 31 grudnia 2008 roku	Pożyczki udzielone na 31 grudnia 2008 roku	Należności krótkoterminowe jako instrumenty finansowe na 31 grudnia 2007 roku	Pożyczki udzielone na 31 grudnia 2007 roku
Do 1 miesiąca	762 429	-	404 638	-
1-3 miesięcy	52 866	-	23 246	-
3-6 miesięcy	22 241	-	4 684	-
6-12 miesięcy	7 290	78	9 341	-
Powżej roku	101 941	78	14 301	45
Razem	946 767	156	456 210	45

Koncentracja ryzyka związanego z należnościami handlowymi jest ograniczona ze względu na dużą liczbę kontrahentów z kredytem kupieckim rozproszonych w różnych sektorach gospodarki polskiej, niemieckiej, czeskiej i litewskiej.

Ryzyko kredytowe, wynikające z aktywów stanowiących dodatnią wycenę instrumentów pochodnych, jest uważane przez Grupę za niskie z uwagi na fakt, iż wszystkie transakcje zawierane są z bankami o wysokim ratingu kredytowym. Jednym z istotnych parametrów wyboru banku jest posiadanie ratingu na poziomie nie mniejszym niż A.

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko kredytowe dla poszczególnych klas.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Udziały i akcje w Spółkach	62 352	62 690
Należności krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 058 634	5 718 068
Udzielone pożyczki	19 415	18 240
Aktywa z wyceny kontraktów terminowych	268 305	167 543
Środki pieniężne	1 344 224	1 498 232
Inne	17 743	12 773
Razem	6 770 673	7 477 546

Ze względu na współpracę Grupy głównie z polskimi i międzynarodowymi bankami o wysokim ratingu kredytowym ryzyko związane z lokowaniem środków pieniężnych jest znacząco ograniczone.

W ocenie Zarządu ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisu aktualizującego. Informacje dotyczące utraty wartości poszczególnych klas aktywów ujęte są w notach opisujących te aktywa.

Grupa na dzień 31 grudnia 2008 i 31 grudnia 2007 roku nie rozpoznała aktywów stanowiących zabezpieczenia na rzecz Spółki.

W następstwie zmiany warunków płatności w odniesieniu do należności od odbiorców produktów Grupy w wysokości 32 523 tysiące złotych na dzień 31 grudnia 2008 roku i odpowiednio 14 376 tysięcy złotych na dzień 31 grudnia 2007 roku nie wystąpiła konieczność rozpoznania w rachunku zysków i strat utraty wartości tych należności.

Ryzyko płynności

Grupa narażona jest na ryzyko płynności wynikające z relacji zobowiązań krótkoterminowych do aktywów obrotowych.

Na dzień 31 grudnia 2008, wskaźnik relacji aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (wskaźnik płynności bieżącej) wynosił 0,81, natomiast wartość tego wskaźnika na 31 grudnia 2007 wynosiła 1,56. Spadek wskaźnika w porównaniu do roku ubiegłego spowodowany jest przekwalifikowaniem 9 475 449 tysięcy złotych zobowiązań długoterminowych na krótkoterminowe ze względu na zaistniałe na 31 grudnia 2008 naruszenie warunków części umów kredytowych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Wskaźnik płynności bieżącej przed korektą wartości zobowiązań krótkoterminowych o zobowiązania z tytułu kredytów długoterminowych wykazanych jako krótkoterminowe wynosi 1,43.

Szczegółowe informacje w zakresie kredytów zawiera nota nr 7.16.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku maksymalne możliwe zadłużenie z tytułu kredytów wynosiło 16 931 082 tysięcy złotych, z tego pozostało do wykorzystania 5 770 166 tysięcy złotych, a na dzień 31 grudnia 2007 odpowiednio 11 415 274 tysięcy złotych i 4 309 255 tysięcy złotych.

Na dzień bilansowy niewykorzystane otwarte linie kredytowe przewyższają zobowiązania krótkoterminowe pomniejszone o należności krótkoterminowe.

W celu zapewnienia dodatkowego źródła środków potrzebnych do zabezpieczenia swojej płynności finansowej Jednostka Dominująca podpisała w 2006 roku Program Emisji Obligacji. Emisje obligacji umożliwiają Spółce wyjście poza tradycyjny rynek bankowy i pozyskanie środków od innych instytucji finansowych, korporacji czy osób fizycznych. Koszt pozyskania środków dla Jednostki Dominującej jest konkurencyjny w stosunku do kredytów bankowych. Program emisji obligacji jest również wykorzystywany do zarządzania płynnością w ramach krajowej i zagranicznej Grupy Kapitałowej.

Na potrzeby zarządzania płynnością w Grupie Kapitałowej funkcjonuje system cash pooling. Na dzień 31 grudnia 2008 roku systemem tym objęto 25 spółek Grupy Kapitałowej. W związku z zastosowaniem tego systemu Grupa optymalizuje koszty finansowe.

Analiza wymagalności zobowiązań finansowych:

31 grudnia 2008	do 1 roku	1-3 lata	3-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Wyemitowane obligacje – wartość niezdyktowana	52 262	-	750 000	397 875	1 200 137
Otrzymane kredyty i pożyczki - wartość niezdyktowana	11 698 643	1 197 797	244 901	14 219	13 155 560
Zobowiązania krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	5 352 149	-	-	-	5 352 149
Płatności netto z tyt. Instrumentów pochodnych - kwoty rozliczane brutto	279 459	69 364	-	-	348 823
Płatności netto z tyt. Instrumentów pochodnych - kwoty rozliczane netto	7 376	-	13 862	-	21 238
Pozostałe zobowiązania finansowe	842 783	24 722	2 650	2 714	872 869
Razem	18 232 672	1 291 883	1 011 413	414 808	20 950 776

W pozycji otrzymane kredyty i pożyczki – wartość niezdyktowana, kwota 9 475 449 tysięcy złotych dotyczy zobowiązań długoterminowych przekwalifikowanych na zobowiązania krótkoterminowe ze względu na zaistniałe na 31 grudnia 2008 roku przekroczenie warunków części umów kredytowych.

31 grudnia 2007	do 1 roku	1-3 lata	3-5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Wyemitowane obligacje – wartość niezdyktowana	389 083	62 432	807 930	242 486	1 501 931
Otrzymane kredyty i pożyczki – wartość niezdyktowana	1 819 564	916 948	5 608 885	694 084	9 039 481
Zobowiązania krótkoterminowe jako instrumenty finansowe	6 585 594	-	-	-	6 585 594
Płatności netto z tyt. Instrumentów pochodnych - kwoty rozliczane brutto	22 337	983	-	-	23 320
Pozostałe zobowiązania finansowe	692 636	-	-	-	692 636
Razem	9 509 214	980 363	6 416 815	936 570	17 842 962

Ryzyka rynkowe

Grupa narażona jest na ryzyka rynkowe związane z kursami walutowymi, stopami procentowymi, cenami towarów i cenami uprawnień do emisji CO₂.

Zarządzanie ryzykami rynkowymi w ramach Grupy PKN ORLEN prowadzone jest poprzez jednostki, które w największym stopniu narażone są na te ryzyka, tj. PKN ORLEN, Basell ORLEN Polyolefins, ORLEN Asphalt, Anwil, a także UNIPETROL oraz Rafineria Możejki.

PKN ORLEN zarządza ryzykami rynkowymi wynikającymi z powyższych czynników w oparciu o Politykę zarządzania ryzykiem rynkowym. Polityka określa zasady zarządzania każdą z tych ekspozycji poprzez zdefiniowanie procesu pomiaru ekspozycji, parametrów zabezpieczania danego ryzyka, instrumentów stosowanych dla celów zabezpieczeń, jak również obowiązującego dla zabezpieczeń danego źródła ryzyka horyzontu czasowego. Zasady zarządzania ryzykiem rynkowym są realizowane poprzez wskazane do tego komórki organizacyjne pod nadzorem Komitetu Ryzyka Finansowego, Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

- Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe wynikające z należności i zobowiązań krótkoterminowych, środków pieniężnych, wydatków inwestycyjnych oraz zobowiązań z tytułu kredytów, pożyczek i obligacji własnych denominowanych w walutach obcych. Ekspozycja walutowa jest zabezpieczana instrumentami typu forward lub swap.

Dla kursu USD/PLN występuje częściowo naturalny hedging, gdyż przychody ze sprzedaży produktów uzależnionych od kursu USD są równoważone przez koszty zakupu ropy w tej samej walucie. W przypadku kursu EUR/PLN, w walucie tej denominowane są przychody ze sprzedaży produktów petrochemicznych. Dla tej grupy pozycji hedging naturalny występuje w ograniczonym zakresie (np. odsetki od kredytów denominowane w EUR, część zakupów inwestycyjnych).

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości bilansowych pozycji aktywów i pasywów (stan na 31 grudnia 2008 roku) na wynik finansowy brutto i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń oraz na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych w związku z hipotetyczną zmianą kursów istotnych walut w stosunku do PLN:

2008				
Wpływ instrumentów finansowych na wynik finansowy				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	(575 829)	-15%	575 829
EUR/PLN	+10%	(582 187)	-10%	582 187
CZK/PLN	+10%	152 575	-10%	(152 575)
JPY/PLN	+20%	(3 771)	-20%	3 771
LTL/PLN	+10%	65 056	-10%	(65 056)
Razem		(944 156)		944 156

Wpływ instrumentów finansowych na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	(29 669)	-15%	29 669
EUR/PLN	+10%	(114 619)	-10%	114 619
JPY/PLN	+20%	75 405	-20%	(75 405)
Razem		(68 883)		68 883

Wpływ instrumentów finansowych jednostek zagranicznych na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	66 337	-15%	(66 337)
EUR/PLN	+10%	108 527	-10%	(108 527)
CZK/PLN	+10%	308 781	-10%	(308 781)
JPY/PLN	+20%	1	-20%	(1)
LTL/PLN	+10%	4 136	-10%	(4 136)
Razem		487 782		(487 782)

Łączny wpływ instrumentów finansowych na kapitał własny				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	(539 161)	-15%	539 161
EUR/PLN	+10%	(588 279)	-10%	588 279
CZK/PLN	+10%	461 356	-10%	(461 356)
JPY/PLN	+20%	71 635	-20%	(71 635)
LTL/PLN	+10%	69 192	-10%	(69 192)
Razem		(525 257)		525 257

Wpływ zmian kursów istotnych walut w stosunku do PLN na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia inwestycji netto w podmioty zagraniczne według stanu na 31 grudnia 2008 roku:

2008				
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	987 322	-15%	(987 322)
EUR/PLN	+10%	44 703	-10%	(44 703)
CZK/PLN	+10%	604 430	-10%	(604 430)
Razem		1 636 455		(1 636 455)

Powyższa analiza dotyczy wrażliwości całkowitych aktywów netto jednostek zagranicznych (w tym wrażliwości instrumentów finansowych jednostek zagranicznych na różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych) według stanu na 31 grudnia 2008 roku.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Łączny wpływ zmian kursów istotnych walut w stosunku do PLN na kapitały własne z uwzględnieniem różnic kursowych z przeliczenia inwestycji netto w podmioty zagraniczne według stanu na 31 grudnia 2008 roku:

2008				
Łączny wpływ na kapitały własne				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+15%	381 824	-15%	(381 824)
EUR/PLN	+10%	(652 103)	-10%	652 103
CZK/PLN	+10%	757 005	-10%	(757 005)
JPY/PLN	+20%	71 634	-20%	(71 634)
LTL/PLN	+10%	65 056	-10%	(65 056)
Razem		623 416		(623 416)

Analiza wpływu potencjalnej zmiany wartości bilansowych pozycji aktywów i pasywów (stan na 31 grudnia 2007 roku) na wynik finansowy brutto i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń oraz na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych w związku z hipotetyczną zmianą kursów istotnych walut w stosunku do PLN:

2007				
Wpływ instrumentów finansowych na wynik finansowy				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	(108 365)	-4,2 %	108 365
EUR/PLN	+3,6 %	(210 617)	-3,6 %	210 617
CZK/PLN	+3,6 %	(10 216)	-3,6 %	10 216
Razem		(329 198)		329 198

Wpływ instrumentów finansowych na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	13 079	-4,2 %	(13 079)
EUR/PLN	+3,6 %	44 576	-3,6 %	(44 576)
Razem		57 655		(57 655)

Wpływ instrumentów finansowych jednostek zagranicznych na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia jednostek podporządkowanych				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	(87 747)	-4,2 %	87 747
EUR/PLN	+3,6 %	(7 841)	-3,6 %	7 841
CZK/PLN	+3,6 %	18 051	-3,6 %	(18 051)
LTL/PLN	+3,6 %	(1 511)	-3,6 %	1 511
Razem		(79 048)		79 048

Łączny wpływ instrumentów finansowych na kapitał własny				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	(183 033)	-4,2 %	183 033
EUR/PLN	+3,6 %	(173 882)	-3,6 %	173 882
CZK/PLN	+3,6 %	7 835	-3,6 %	(7 835)
LTL/PLN	+3,6 %	(1 511)	-3,6 %	1 511
Razem		(350 591)		350 591

Wpływ zmian kursów istotnych walut w stosunku do PLN na kapitał z tytułu różnic kursowych z przeliczenia inwestycji netto w podmioty zagraniczne według stanu na 31 grudnia 2007 roku:

2007				
Wrażliwość inwestycji netto w podmioty zagraniczne				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	253 629	-4,2 %	(253 629)
EUR/PLN	+3,6 %	12 797	-3,6 %	(12 797)
CZK/PLN	+3,6 %	207 323	-3,6 %	(207 323)
Razem		473 749		(473 749)

Powyższa analiza dotyczy wrażliwości całkowitych aktywów netto jednostek zagranicznych (w tym wrażliwości instrumentów finansowych jednostek zagranicznych na różnice kursowe z przeliczenia jednostek podporządkowanych) według stanu na 31 grudnia 2007 roku.

Łączny wpływ zmian kursów istotnych walut w stosunku do PLN na kapitały własne z uwzględnieniem różnic kursowych z przeliczenia inwestycji netto w podmioty zagraniczne według stanu na 31 grudnia 2007 roku:

2007				
Łączny wpływ na kapitały własne				
	Wzrost kursu	Wpływ łączny	Spadek kursu	Wpływ łączny
USD/PLN	+4,2 %	158 343	-4,2 %	(158 343)
EUR/PLN	+3,6 %	(153 244)	-3,6 %	153 244
CZK/PLN	+3,6 %	197 107	-3,6 %	(197 107)
Razem		202 206		(202 206)

Powyższe odchylenia kursów skalkulowano na podstawie zmienności historycznej dla poszczególnych kursów walut oraz prognoz analityków.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko walutowe obliczono jako różnicę pomiędzy pierwotną wartością bilansową instrumentów finansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) a ich potencjalną wartością bilansową przy założonych wzrostach/ spadkach kursów walut. W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ odchylenia kursów walut na wartość godziwą przy niezmiennych poziomach stóp procentowych.

Dla pozostałych walut wrażliwość instrumentów finansowych jest nieistotna z punktu widzenia Grupy.

– **Ryzyko stopy procentowej**

Grupa narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu stopy procentowej wynikające z udzielonych pożyczek, posiadanych lokat bankowych oraz zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek opartych o zmienne stopy procentowe. Grupa posiada transakcje pochodne zabezpieczające (swapy procentowe IRS) część ryzyka przepływów pieniężnych z tytułu stopy procentowej, dla których stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Analiza wrażliwości na stopę procentową

Wpływ instrumentów finansowych na wynik finansowy brutto i kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń z tytułu zmian istotnych stóp procentowych:

Stopa procentowa	Założone Odchylenia 2008	Założone Odchylenia 2007	Wpływ na wynik finansowy		Wpływ na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń		Wpływ na kapitał własny	
			31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
WIBOR	+100	+50	(16 723)	(12 353)	10 271	356	(6 452)	(17 063)
LIBOR	+25	+50	(10 700)	(68)	-	-	(10 700)	(68)
EURIBOR	+150	+25	(94 999)	(37 024)	(9 473)	(842)	(104 472)	(37 866)
PRIBOR	+100	+25	10 870	(277)	-	-	10 870	(277)
VILIBOR	+100	+75	(237)	-	-	-	(237)	-
			(111 789)	(49 722)	798	(486)	(110 991)	(55 274)
WIBOR	-100	-50	16 723	12 353	(10 589)	(356)	6 134	17 063
LIBOR	-25	-50	10 700	68	-	-	10 700	68
EURIBOR	-150	-25	94 999	37 024	9 990	849	104 989	37 873
PRIBOR	-100	-25	(10 870)	277	-	-	(10 870)	277
VILIBOR	-100	-75	237	-	-	-	237	-
Razem			111 789	49 722	(599)	493	111 190	55 281

Wyżej określone stopy procentowe obrazują ich zmianę na dzień 31 grudnia 2008 w stosunku do 31 grudnia 2007 roku.

Powyższe odchylenia stóp procentowych skalkulowano na podstawie wahań stóp procentowych w okresie.

Grupa nie posiada instrumentów finansowych o stałym oprocentowaniu wycenianych w bilansie według wartości godziwej. W wartości godziwej Grupa wycenia instrumenty pochodne.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku, wpływ zmian stóp procentowych zaprezentowano w ujęciu rocznym.

Wrażliwość instrumentów finansowych na ryzyko stóp procentowych obliczono jako iloczyn salda pozycji bilansowych wrażliwych na stopy procentowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz adekwatnego odchylenia stopy procentowej. W przypadku instrumentów pochodnych zbadano wpływ odchyleń stóp procentowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut.

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

– **Ryzyko zmian cen towarów**

Grupa narażona jest na ryzyko zmian cen towarów z tytułu:

- wydatków na zakup ropy naftowej do przerobu, które są uzależnione od wolumenu przerobu, poziomu zapasów, kształtowania się ceny ropy na rynkach światowych oraz dyferencjału;
- przychodów ze sprzedaży produktów rafineryjnych i petrochemicznych, które są uzależnione od wolumenu sprzedaży, kształtowania się cen produktów na rynkach światowych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku nie występowały instrumenty zabezpieczające ryzyko zmian cen towarów.

– **Ryzyko cen uprawnień do emisji CO₂**

Na podstawie obowiązujących uregulowań prawnych wynikających z przyjętego przez Unię Europejską Protokołu z Kioto do Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatycznych, PKN ORLEN decyzją Rady Ministrów otrzymał przydział uprawnień praw do emisji CO₂.

Na okres 2008-2012 dokonana została weryfikacja liczby uprawnień w spółkach Grupy wraz z określeniem sposobów ich systematycznego bilansowania w zależności od stwierdzonych niedoborów/nadwyżek na zasadach transakcji wewnętrzgrupowych, bądź w zależności od sytuacji, transakcji na rynku terminowym i spot.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa posiada instrumenty finansowe o wartości bilansowej 23 359 tysięcy złotych, których wycena zależy od zmian cen uprawnień do emisji CO₂. Na dzień 31 grudnia 2007 roku Grupa nie posiadała instrumentów narażonych na ryzyka zmian cen uprawnień do emisji CO₂.

10. Przychody ze sprzedaży produktów netto

Przychody ze sprzedaży produktów netto w kwocie 61 919 541 tysięcy złotych za 2008 rok i 45 480 333 tysięcy złotych za 2007 rok zawierają sprzedaż usług netto odpowiednio w kwocie 1 350 275 tysięcy złotych za 2008 rok oraz 1 172 322 tysiące złotych za 2007 rok.

11. Koszty według rodzaju

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Zużycie materiałów i energii	(52 235 467)	(36 604 832)
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	(17 313 474)	(16 867 030)
Usługi obce	(3 944 060)	(3 571 369)
Wynagrodzenia i świadczenia na rzecz pracowników	(1 945 989)	(1 880 771)
Amortyzacja	(2 491 383)	(2 431 423)
Podatki i opłaty	(439 153)	(348 871)
Pozostałe	(3 474 950)	(1 067 406)
Razem	(81 844 476)	(62 771 702)
Zmiana stanu zapasów i rozliczeń międzyokresowych	106 542	(1 041 221)
Świadczenia na własne potrzeby	(64 561)	(71 377)
Koszty operacyjne	(81 886 457)	(61 659 104)
Koszty sprzedaży	(3 325 701)	(3 175 974)
Koszty ogólnego zarządu	(1 462 477)	(1 637 370)
Pozostałe koszty operacyjne	(3 098 957)	(719 839)
Koszty sprzedanych produktów, towarów i materiałów	(73 999 322)	(56 125 921)

W kosztach usług obcych rozpoznano koszty nakładów badawczych w wysokości 20 394 tysiące złotych w 2008 roku i 17 340 tysięcy złotych w 2007 roku.

12. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	90 368	40 629
Rozwiązanie rezerw	125 562	118 516
Odpisy aktualizujące wartość należności	149 027	127 972
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości	136 833	88 861
Przychody z tytułu prawa wieczystego użytkowania gruntów	5 629	385
Uzyskane kary, grzywny i odszkodowania	142 174	6 804
Różnice inwentaryzacyjne	12 458	7 303
Z tytułu odszkodowań związanych z likwidacją szkód	8 026	8 476
Dotacje	7 004	-
Pozostałe	70 849	71 057
Razem	747 930	470 003

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Pozostałe koszty operacyjne

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych	(49 655)	(55 543)
Zawiązanie rezerw	(196 745)	(115 058)
Odpisy aktualizujące wartość należności	(137 455)	(107 662)
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(2 512 935)	(159 093)
Darowizny	(8 567)	(9 794)
Niezawinione niedobory składników majątku obrotowego	(21 796)	(13 857)
Odpisane należności przedawnione, umorzone i nieściągalne	(68 500)	(43 574)
Wycena do wartości godziwej Kaucuk	-	(120 901)
Koszty i straty z tytułu usuwania szkód	(20 369)	(17 332)
Wartość inwestycji przekazanych nieodpłatnie	(7 182)	(6 263)
Koszty i straty z tytułu zagospodarowania materiałów i towarów	(5 379)	(4 660)
Pozostałe	(70 374)	(66 102)
Razem	(3 098 957)	(719 839)

13. Przychody i koszty finansowe

Przychody finansowe

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Z tytułu odsetek	127 630	120 531
Nadwyżka dodatnich różnic kursowych	139 837	903 424
Dywidendy	6 174	9 629
Zysk ze zbycia akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	934	3 179
Zmniejszenie odpisu aktualizującego wartość należności	11 507	11 150
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	359 083	110 534
Pozostałe	57 635	31 601
Razem	702 800	1 190 048

Koszty finansowe

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Z tytułu odsetek	(541 765)	(503 088)
Nadwyżka ujemnych różnic kursowych	(1 240 529)	(63 106)
Straty ze zbycia akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	(1 104)	(9 416)
Aktualizacja wartości inwestycji	-	(333 084)
Zwiększenie odpisu aktualizującego wartość należności	(14 837)	(23 042)
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	(451 927)	(65 645)
Pozostałe	(31 252)	(52 865)
Razem	(2 281 414)	(1 050 246)

Zyski/straty netto z tytułu instrumentów finansowych rozpoznane w przychodach i kosztach finansowych według kategorii

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (przeznaczone do obrotu)	(65 708)	35 730
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (ujęte w rachunku wyników)	31 317	(337 951)
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	22 467	15 351
Pożyczki (udzielone)	18 501	3 935
Zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	(1 339 858)	(20 923)
Należności krótkoterminowe	358 957	(83 599)
Zobowiązań krótkoterminowe	(631 892)	492 578
Środki pieniężne	56 043	9 792
Część nieskuteczna odniesiona na wynik finansowy w okresie	(25 395)	340
Pozostałe	(3 046)	24 549
Razem	(1 578 614)	139 802

Koszty finansowe z tytułu utraty wartości aktywów finansowych w podziale na klasy instrumentów finansowych

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Odpisy aktualizujące udziały i akcje w Spółkach	-	(338 059)
Odpisy aktualizujące odsetki od należności (jako instrumenty finansowe)	(14 837)	(12 651)
Razem	(14 837)	(350 710)

14. Podatek dochodowy

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Podatek dochodowy bieżący	(290 650)	(705 610)
Podatek odroczony	679 427	174 971
Razem	388 777	(530 639)

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Podatek odroczony na 31 grudnia 2008 roku zawiera wartość (150 941) tysięcy złotych z tytułu zmiany stosowanej na Litwie stawki podatkowej z 15% do 20%. W danych porównywalnych w tej samej pozycji ujęta jest kwota w wysokości 90 041 tysięcy złotych dotycząca zmiany stawek podatkowych w Czechach.

Różnica pomiędzy kwotą podatku wykazanego w rachunku zysków i strat a kwotą obliczoną według stawki od zysku przed opodatkowaniem wynika z następujących pozycji:

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Podstawa opodatkowania	(2 915 403)	3 011 065
Podatek dochodowy obliczony odpowiednio w 2008 i 2007 roku według obowiązującej stopy (19 % w Polsce)	553 927	(572 103)
Różnice stóp pomiędzy Polską a Niemcami (24%)	(2 667)	(6 895)
Różnice stóp pomiędzy Polską a Czechami (20%)	1 139	(3 126)
Różnice stóp pomiędzy Polską a Litwą (15%)	368	28 610
Aktualizacja wartości inwestycji przeznaczonych do sprzedaży	-	(80 711)
Strata podatkowa	(19 386)	-
Rezerwa na ryzyko gospodarcze	(23 081)	-
Rezerwa na roszczenia sporne	(11 383)	-
Utrata wartości "wartości firmy"	-	(1 005)
Wycena do wartości godziwej spółki KAUCUK a.s.	-	(23 442)
Wycena spółek metodą praw własności	50 638	50 802
Otrzymane i zapłacone kary, grzywny i odszkodowania	(27 646)	(1 593)
Przeszacowanie podatku dochodowego odroczonego w związku ze zmianą stawek podatkowych	(150 941)	90 041
Pozostałe	17 809	(11 217)
Podatek dochodowy	388 777	(530 639)
Efektywna stawka podatku	13%	18%

Grupa PKN ORLEN nie stanowi podatkowej Grupy Kapitałowej. W skład Grupy wchodzi Grupa Kapitałowa Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o., która stanowi kapitałową grupę podatkową składającą się z Basell ORLEN Polyolefins Sp. z o.o. i Basell ORLEN Polyolefins Sprzedaż Sp. z o.o.

Ze względu na to, że spółki Grupy są odrębnymi podatnikami, podatek odroczony – aktywa oraz rezerwa na podatek odroczony muszą być obliczone indywidualnie w poszczególnych spółkach. W rezultacie, w skonsolidowanym bilansie podatek odroczony – aktywo wynosi 485 362 tysięcy złotych na 31 grudnia 2008 roku i 233 219 tysięcy złotych na 31 grudnia 2007 roku oraz rezerwa na podatek odroczony wynosi 1 134 686 tysięcy złotych na 31 grudnia 2008 roku i 1 548 835 tysięcy złotych na 31 grudnia 2007 roku.

W 2008 roku nastąpiło zwiększenie kapitału własnego wskutek odniesienia podatku odroczonego na kapitał z tytułu stosowania rachunkowości zabezpieczeń w wysokości 45 984 tysięcy złotych, w 2007 roku nastąpiło zmniejszenie kapitału własnego z tego tytułu o (17 590) tysiące złotych.

Rezerwa netto na podatek odroczony na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku składa się z następujących pozycji:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Aktywa z tytułu podatku odroczonego:		
Rezerwa na rekultywację	68 399	75 293
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową a podatkową środków trwałych	111 002	94 918
Odpisy aktualizujące wartość należności	25 780	16 285
Koszty nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i niewykorzystanych urlopów	64 423	54 199
Koszty nagród w programie lojalnościowym	13 726	14 299
Utrata wartości środków trwałych i wartości niematerialnych	514 211	28 644
Wycena instrumentów finansowych	16 693	-
Odpisy aktualizujące finansowy majątek trwały	5 208	1 519
Odpis aktualizujący wartość zapasów	112 648	16 426
Koszty z tytułu likwidacji środków trwałych i wartości niematerialnych	-	7 546
Pozostałe rezerwy	43 007	46 870
Niezrealizowane ujemne różnice kursowe	233 785	(7 577)
Wycena obligacji	1 833	16 256
Należności z tytułu dotacji	2 660	-
Pozostałe koszty wynagrodzeń	27 902	17 182
Zarachowane przyszłe koszty	6 656	50 771
Strata podatkowa	220 708	-
Pozostałe	31 555	38 373
Aktywa z tytułu podatku odroczonego - razem	1 500 196	471 004
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego:		
Ulga inwestycyjna	82 064	167 367
Różnica pomiędzy bieżącą wartością księgową a podatkową środków trwałych	1 982 632	1 519 709
Nadwyżka aportu nad wartością objętych akcji	48 197	44 639
Leasing finansowy traktowany jako operacyjny w prawie podatkowym	30 433	21 412
Wycena instrumentów finansowych	-	29 587
Pozostałe	6 194	3 906
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego - razem	2 149 520	1 786 620
Podatek odroczony – rezerwa, netto (Rezerwa na podatek odroczony - aktywa z tytułu podatku odroczonego)	649 324	1 315 616

Na 31 grudnia 2008 roku Grupa posiadała nierozliczone straty podatkowe w wysokości 102 031 tysięcy złotych, w związku z którymi nie ujęto w bilansie składnika aktywów z tytułu podatku dochodowego.

15. Leasing

a) Grupa Kapitałowa jako leasingobiorca

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingobiorca na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku nie posiadała nieodwoływalnych umów leasingu operacyjnego. Umowy leasingowe o charakterze operacyjnym (dzierżawa, najem) dotyczą głównie zbiorników, stacji paliw, środków transportu i sprzętu komputerowego. Przedmiotowe umowy nie zawierają żadnych klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych. W zawartych umowach obowiązują ogólne warunki leasingu operacyjnego, nie ma szczególnych ograniczeń oraz dodatkowych warunków. W większości przypadków istnieje możliwość przedłużenia umowy. Opłaty leasingowe, wynikające głównie z umów dzierżawy i najmu, ujęte jako koszt okresu wynosiły 203 531 tysięcy złotych w 2008 roku i odpowiednio 238 388 tysięcy złotych w 2007 roku.

Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca na 31 grudnia 2008 roku posiada umowy leasingowe o charakterze finansowym. Dotyczą one głównie budynków, urządzeń technicznych i maszyn oraz środków transportu.

W zawartych umowach leasingowych obowiązują ogólne warunki leasingu finansowego, nie ma szczególnych ograniczeń oraz dodatkowych warunków. Umowy leasingu finansowego nie zawierają żadnych klauzul dotyczących warunkowych zobowiązań z tytułu opłat leasingowych. W większości przypadku istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Suma przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu wyżej wymienionych umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Do jednego roku	64 789	34 971
Od 1 roku do 5 lat	55 515	59 888
Powyżej 5 lat	21 968	18 225
Razem minimalne opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu:	142 272	113 084

Wartość bieżąca przyszłych minimalnych opłat leasingowych z tytułu wyżej wymienionych umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Do jednego roku	52 636	29 087
Od 1 roku do 5 lat	50 631	49 406
Powyżej 5 lat	15 418	12 874
Razem bieżące minimalne opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu:	118 685	91 367

Różnica pomiędzy łączną kwotą przyszłych minimalnych opłat leasingowych a ich wartością bieżącą wynika z dyskontowania opłat leasingowych stopą procentową wynikającą z umowy.

Wartość bilansowa netto na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku dla każdej grupy aktywów przedstawiała się następująco:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Wartości niematerialne	1 267	4
Oprogramowanie komputerowe	1 267	4
Rzeczowe aktywa trwałe	185 244	182 903
budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	16 763	15 551
urządzenia techniczne i maszyny	55 405	54 932
środki transportu	83 896	112 218
inne środki trwałe	29 180	202

b) Grupa Kapitałowa jako leasingodawca

Leasing operacyjny

Grupa jako leasingodawca na dzień 31 grudnia 2008 roku i na dzień 31 grudnia 2007 roku nie posiadała nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego. Grupa posiadała umowy o charakterze operacyjnym dotyczące dzierżawy, najmu maszyn, urządzeń i budynków oraz gruntów należących do Grupy. Większość umów zawarta jest na czas nieokreślony.

Leasing finansowy

Grupa jako leasingodawca na 31 grudnia 2008 roku posiada umowy leasingu o charakterze finansowym dotyczące dzierżawy dystrybutorów. Umowy te zawarte były na czas określony.

Inwestycje leasingowe brutto należne na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Do jednego roku	17	29
Od 1 roku do 5 lat	-	17
Inwestycje leasingowe brutto z tytułu umów leasingu	17	46

Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych należnych z tytułu wyżej wymienionych umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2008 roku i 31 grudnia 2007 roku przedstawiały się następująco:

	31 grudnia 2008	31 grudnia 2007
Do jednego roku	17	26
Od 1 roku do 5 lat	-	16
Razem bieżące minimalne opłaty leasingowe z tytułu umów leasingu	17	42

Na dzień 31 grudnia 2008 roku Grupa nie posiadała niezrealizowanych przychodów finansowych. Na dzień 31 grudnia 2007 roku niezrealizowane przychody finansowe wynosiły 4 tysiące złotych.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku spółki Grupy Kapitałowej nie posiadały warunkowych opłat leasingowych ujętych w rachunku zysków i strat oraz rezerw na nieściągalne należności z tytułu minimalnych opłat leasingowych. Z tytułu leasingu finansowego nie występowały również niegwarantowane wartości końcowe przypadające Grupie.

Ujawnienia wynikające z MSSF 7 dotyczące leasingu finansowego ujęte są w nocie 9 i prezentowane są łącznie z innymi instrumentami finansowymi.

16. Poniesione i planowane nakłady inwestycyjne oraz przyszłe zobowiązania z tytułu podpisanych kontraktów inwestycyjnych

Wartość nakładów inwestycyjnych w 2008 roku wynosi 3 962 928 tysięcy złotych, w tym nakłady na inwestycje związane z ochroną środowiska 515 062 tysięcy złotych. Na dzień 31 grudnia 2008 roku wartość przyszłych zobowiązań z tytułu podpisanych do tego dnia kontraktów wynosi 1 969 908 tysięcy złotych.

17. Transakcje ze stronami powiązanymi

a) Informacje o istotnych transakcjach zawartych przez Spółki Grupy z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe

W okresie 12 miesięcy 2008 roku w Grupie Kapitałowej nie wystąpiły istotne transakcje zawarte z podmiotami powiązanymi na innych warunkach niż rynkowe.

b) Transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółek Grupy, ich małżonkami, rodzeństwem, wstępnymi, zstępnymi lub innymi bliskimi im osobami

W 2008 roku osoby nadzorujące Jednostkę Dominującą oraz osoby nadzorujące spółki Grupy Kapitałowej złożyły oświadczenia o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi w rozszerzonym zakresie zgodnie z MSR 24 „Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych”.

	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
Osoby prawne	410 911	602 876	14 890	32 266
Osoby fizyczne	-	-	-	-

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

c) Transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez osoby zarządzające Spółki oraz osoby zarządzające spółek Grupy Kapitałowej

W 2008 roku członkowie Zarządu Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy Kapitałowej złożyli oświadczenia o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi w rozszerzonym zakresie zgodnie z MSR 24 „Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych”.

	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
Osoby prawne	-	-	-	-
Osoby fizyczne	50	25	-	-

d) Transakcje członków kluczowego personelu kierowniczego Spółki oraz członków kluczowego personelu kierowniczego spółek Grupy Kapitałowej z podmiotami powiązanymi

W 2008 roku członkowie kluczowego personelu kierowniczego Jednostki Dominującej oraz spółek Grupy Kapitałowej złożyli oświadczenia o zawartych transakcjach ze stronami powiązanymi w rozszerzonym zakresie zgodnie z MSR 24 „Informacje ujawniane na temat podmiotów powiązanych”.

	Sprzedaż	Zakup	Należności	Zobowiązania
Osoby prawne	-	-	-	-
Osoby fizyczne	42	3	-	-

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN S.A.
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

e) Transakcje Jednostki Dominującej ze stronami powiązanymi w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2008 roku oraz stan rozrachunków na dzień 31 grudnia 2008 roku
Grupa Kapitałowa PKN ORLEN

	Jednostki zależne objęte konsolidacją ¹⁾	Jednostki stowarzyszone objęte konsolidacją ²⁾	Jednostki wspólnie kontrolowane objęte konsolidacją ³⁾	Jednostki zależne nie objęte konsolidacją ¹⁾	Jednostki stowarzyszone nie objęte konsolidacją ²⁾	Razem jednostki powiązane
Sprzedaż	27 545 498	17 812	2 294 044	4 506	-	29 861 860
Zakupy	3 223 907	124 357	21 008	85 560	-	3 454 832
Przychody finansowe z tytułu odsetek	5 027	6	23	108	-	5 164
Koszty finansowe z tytułu odsetek	10 612	-	-	-	-	10 612
Należności krótkoterminowe (netto)	1 228 182	2 094	512 010	478	-	1 742 764
Zobowiązania krótkoterminowe	305 394	14 421	3 001	18 429	-	341 245
Należności długoterminowe	14 721	-	-	-	-	14 721
Zobowiązania długoterminowe	25 431	-	-	-	-	25 431

¹⁾ Jednostka Dominująca poprzez wykorzystanie prawa głosów (powyżej 50% głosów) powołuje osoby do organów nadzorczych tych jednostek, a w niektórych przypadkach również członków zarządów

²⁾ Jednostka Dominująca posiada znaczący wpływ poprzez przedstawicieli w organach nadzorczych

³⁾ Jednostka Dominująca sprawuje wspólną kontrolę na podstawie umowy

Odpisy aktualizujące należności krótkoterminowe na dzień 31 grudnia 2008 roku dla jednostek zależnych objętych konsolidacją wynoszą 20 936 tysięcy złotych oraz dla jednostek zależnych nie objętych konsolidacją 195 tysięcy złotych.

Powyższe transakcje z podmiotami powiązanymi obejmują sprzedaż i zakupy produktów rafineryjnych i petrochemicznych, ropy naftowej oraz zakupy usług remontowych, transportowych i innych.

18. Zobowiązania warunkowe i ryzyka

Zobowiązania warunkowe Grupy PKN ORLEN w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2008 roku

	31 grudnia 2007	Zwiększenia/ Zmniejszenia	31 grudnia 2008
Toczące się postępowania w sprawie nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym	34 903	(34 597)	306
Postępowanie antymonopolowe UOKiK	18 500	-	18 500
Sprawy sporne dochodzone na drodze sądowej	53 338	(35 942)	17 396
Razem zobowiązania warunkowe	106 741	(70 539)	36 202

a) Ryzyko związane z utratą ulg

Ulgą inwestycyjną

Zgodnie z obowiązującymi w ubiegłych latach przepisami prawa podatkowego Jednostka Dominująca dokonała obniżenia dochodu podlegającego opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych o połowę kwoty odliczonych w 2003 roku ulg inwestycyjnych (tzw. premia inwestycyjna) w wysokości 6 923 tysiące złotych.

Mimo, iż pobrane premie inwestycyjne mają charakter warunkowy Jednostka Dominująca nie widzi ryzyka zakwestionowania przez organy podatkowe zasadności dokonanych odliczeń, jak również ryzyka utraty prawa do premii z powodu niedotrzymania warunków obligujących do zwrotu tych odliczeń.

Na Litwie w zakresie ulgi inwestycyjnej ma zastosowanie prawo podatkowe oraz indywidualne umowy między spółką a rządem Litwy. Zgodnie z tym prawem, część zysku przeznaczona na inwestycje jest opodatkowana stawką 0%. Państwowa Inspekcja Podatkowa jest upoważniona do ściągania podatku do budżetu dotyczącego kwoty wykorzystanej ulgi podatkowej, która była niepoprawnie wyliczona i nie w pełni zapłacona w ciągu 5 ostatnich lat.

Spółki z Grupy Możejki na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego skorzystały z ulgi inwestycyjnej w kwocie 26 087 tysięcy złotych.

Inne ulgi podatkowe

W latach 2001-2005 Grupa Możejki skorzystała z innych ulg podatkowych. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego kwota wykorzystanych przez Grupę Możejki ulg wynosi 109 399 tysięcy złotych. Okres przedawnienia potencjalnego zwrotu tych ulg jeszcze nie minął, jednak w ocenie Grupy ryzyko konieczności ich zwrotu jest niskie.

b) Postępowania podatkowe w Rafinerii Trzebinia S.A.

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2008 roku w Rafinerii Trzebinia S.A. toczą się następujące postępowania i kontrole podatkowe:

- **Postępowanie podatkowe w sprawie określenia wysokości zobowiązania podatkowego w podatku akcyzowym za okres maj – wrzesień 2004 roku.**

W wyniku przeprowadzonego przez Urząd Celny postępowania, ustalono zobowiązanie podatkowe z tytułu podatku akcyzowego za okres maj - wrzesień 2004 roku w kwocie 100 milionów złotych. Zarząd Spółki złożył odwołanie od przedmiotowych decyzji. W grudniu 2005 roku Dyrektor Izby Celnej w Krakowie (Dyrektor IC) utrzymał w mocy decyzje organu pierwszej instancji. W lutym 2006 roku, na wniosek Rafinerii Trzebinia, Dyrektor IC wstrzymał wykonanie zaskarżonych decyzji do czasu rozpoznania skarg przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie (WSA).

Wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 roku WSA przychylił się do skargi wniesionej przez Rafinerię Trzebinia, uchylając decyzje Dyrektora IC. W dniu 16 stycznia 2009 roku Dyrektor Izby Celnej w Krakowie wniósł skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie.

- **Postępowanie kontrolne w zakresie prawidłowości obliczania i wpłacania podatku akcyzowego oraz podatku od towarów i usług za lata 2002, 2003 oraz okres styczeń – kwiecień 2004 roku.**

W styczniu 2005 roku Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie („UKS”) wszczął wobec Rafinerii Trzebinia postępowanie kontrolne w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku akcyzowego oraz podatku od towarów i usług za rok 2002 i 2003. W maju 2006 roku wszczęte zostało również postępowanie kontrolne, dotyczące okresu styczeń – kwiecień 2004 roku.

W dniu 5 grudnia 2007 roku Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Krakowie wydał wynik kontroli skarbowej w zakresie podatku akcyzowego za 2002 rok uznając rozliczenia dokonane przez Rafinerię Trzebinia za prawidłowe.

W lipcu 2008 roku do Rafinerii Trzebinia wpłynął protokół sporządzony przez UKS, dotyczący badania ksiąg rachunkowych Spółki za rok podatkowy 2003 określający potencjalne dodatkowe zobowiązanie akcyzowe w wysokości 73 408 tysięcy złotych oraz protokół z badania ksiąg rachunkowych za okres od stycznia do kwietnia 2004 roku, określający potencjalne dodatkowe zobowiązanie akcyzowe w wysokości 126 150 tysięcy złotych. Spółka złożyła do ww. protokołów zastrzeżenia i dodatkowe wyjaśnienia.

W dniu 27 listopada 2008 wydany został wynik kontroli skarbowej w zakresie rzetelności deklarowania podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczania i wpłacania podatku akcyzowego i podatku od towarów i usług za 2003 rok, a w dniu 5 grudnia 2008 roku za okres styczeń – kwiecień 2004 roku.

Organ kontroli w wydanych wynikach uznał, że księgi podatkowe są wadliwe w części w jakiej ujęto w deklaracji za sierpień 2003 roku odliczenie podatku akcyzowego w kwocie 1 585 tysięcy złotych.

Rafineria Trzebinia S.A. odwołała się od tej decyzji i kwotę spornego zobowiązania uregulowała wraz z odsetkami. W dniu 30 stycznia 2009 roku Dyrektor Izby Skarbowej w Krakowie uchylił zaskarżoną przez Rafinerię Trzebinia S.A. decyzję przekazując sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

W dniu 9 marca 2009 roku Rafineria Trzebinia S.A. wniosła skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Krakowie na wyżej wymienioną decyzję Dyrektora Izby Skarbowej w zakresie wadliwego sformułowania jej uzasadnienia prawnego.

– **Postępowanie podatkowe w sprawie określenia kwoty podatku od towarów i usług za okres styczeń - sierpień 2005 roku.**

W październiku 2006 roku Naczelnik Małopolskiego Urzędu Skarbowego (dalej: MUS) wszczął postępowanie podatkowe w sprawie określenia kwoty podatku od towarów i usług za okres styczeń, luty, kwiecień - sierpień 2005 roku. W lutym 2007 roku Naczelnik MUS w Krakowie wszczął również postępowanie podatkowe, dotyczące miesiąca marca 2005 roku.

W dniu 12 stycznia 2009 roku Naczelnik Małopolskiego Urzędu Skarbowego w Krakowie wydał decyzję o umorzeniu postępowania podatkowego z tytułu podatku od towarów i usług za w/w okres.

Kwoty podane w niniejszej notce obejmują zobowiązania podatkowe podstawowe. Ostateczny rezultat wynikający z powyższych postępowań kontrolnych, jak również potencjalny wpływ rozszerzenia postępowań na inne okresy na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego nie jest znany.

Zarząd na podstawie posiadanych opinii uznanych doradców podatkowych uważa, iż wyżej wymienione toczące się postępowania z dużym prawdopodobieństwem zakończą się wynikiem pozytywnym dla Rafinerii Trzebinia S.A. W związku z powyższym, w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2008 rok nie utworzono rezerw na pokrycie ewentualnych zobowiązań.

Wartość skonsolidowanych aktywów netto Rafinerii Trzebinia na dzień 31 grudnia 2008 roku wynosi 431 659 tysięcy złotych. Udział PKN ORLEN w ogólnej liczbie głosów na walnym zgromadzeniu Rafinerii Trzebinia wynosi 77,15 %.

c) Postępowanie Urzędu Regulacji Energetyki („URE”) w Rafinerii Trzebinia S.A.

W marcu 2006 roku Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wszczął z urzędu postępowanie w sprawie wymierzenia kary pieniężnej w związku z naruszeniem warunków koncesji na wytwarzanie paliw ciekłych. Istota postępowania dotyczy możliwości bezpośredniego stosowania przepisów dyrektyw unijnych, w sytuacji kiedy, z jednej strony po 1 maja 2004 roku Polska stała się członkiem Unii Europejskiej, a z drugiej brak było rozporządzeń Ministra Gospodarki w sprawie norm jakościowych dla biopaliw.

We wrześniu 2006 roku Prezes URE nałożył karę pieniężną na Rafinerię Trzebinia w wysokości 1 miliona złotych. Decyzja Prezesa URE została uchylona w kwietniu 2007 roku wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie. W listopadzie 2007 roku Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację Prezesa URE i zasądził zwrot kosztów postępowania na rzecz Rafinerii Trzebinia. Wyrok jest prawomocny.

W marcu 2008 roku Przedstawiciel Prezesa URE wniósł skargę kasacyjną, która 4 września 2008 roku została przyjęta przez Sąd Najwyższy do rozpoznania. Wyrokiem z dnia 5 listopada 2008 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz przekazał sprawę do ponownego rozpoznania do powyższego Sądu. W ocenie Sądu Najwyższego konieczne jest przeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie norm jakościowych właściwych dla produkowanego w spornym okresie biopaliwa. Równocześnie Sąd Najwyższy stwierdził, iż posiadana przez Rafinerię Trzebinia S.A. koncesja upoważniała do produkcji oraz wprowadzania do obrotu biopaliwa. W dniu 25 marca 2009 roku Sąd Apelacyjny wykonując decyzję Sądu Najwyższego dotyczącą konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego uchylił wyrok Sądu Okręgowego SOKiK i przekazał mu sprawę do ponownego rozpatrzenia.

d) Opłata przesyłowa w rozliczeniach z ENERGA – OPERATOR S.A. (następcą prawnym Zakładu Energetycznego Płock S.A.)

Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego PKN ORLEN uczestniczy w dwóch postępowaniach sądowych dotyczących rozliczenia opłaty systemowej z ENERGA Operator S.A. Kwestię będącą przedmiotem postępowań sądowych, reguluje Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 14 grudnia 2000 roku w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz zasad rozliczeń w obrocie energią elektryczną. Powyższe rozporządzenie zgodnie z § 36 zmieniło sposób rozliczania opłaty systemowej stanowiącej składnik opłaty przesyłowej wprowadzając zgodnie z § 37 możliwość innego sposobu ustalenia tej opłaty.

– Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest stroną pozwaną

Przedmiotem postępowania sądowego jest rozliczenie spornej opłaty systemowej, za okres od dnia 5 lipca 2001 roku do dnia 30 czerwca 2002 roku. Obowiązek rozliczenia opłaty przesyłowej wynika z umowy pomiędzy ENERGA – OPERATOR a PKN ORLEN w sprawie sprzedaży energii elektrycznej, która zawarta została bez rozstrzygnięcia kwestii rozliczeń spornych, dotyczących opłaty systemowej. Strony uznały, iż ma ona charakter cywilnoprawny w związku z czym kwestia spornej opłaty powinna zostać rozstrzygnięta przez właściwy sąd powszechny.

W roku 2003 ENERGA - OPERATOR S.A. zaważwał PKN ORLEN do próby ugodowej w trybie pojednawczym, a następnie pozwał PKN ORLEN. W 2004 roku Sąd wydał nakaz zapłaty należności z tytułu tak zwanej opłaty systemowej przez PKN ORLEN na rzecz ENERGA - OPERATOR w wysokości 46 232 tysiące złotych. W sprzeciwie od nakazu zapłaty PKN ORLEN wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 25 czerwca 2008 roku Sąd Okręgowy wydał w przedmiotowej sprawie wyrok i oddalił powództwo ENERGA - Operator S.A. w całości oraz zasądził na rzecz PKN ORLEN kwotę 31 tysięcy złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania. We wrześniu 2008 roku ENERGA - Operator S.A. złożyła apelację od powyższego wyroku. PKN ORLEN złożył odpowiedź na apelację. W kwietniu 2009 roku Sąd Apelacyjny zobowiązał pozwanego do złożenia dodatkowych dokumentów. Termin następnej rozprawy nie został wyznaczony.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zawiera rezerwę utworzoną na pokrycie ewentualnych negatywnych skutków związanych z tym postępowaniem.

– Postępowanie sądowe, w którym PKN ORLEN jest interwenientem ubocznym

W 2004 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wezwał PKN ORLEN jako przypozywanego w sprawie PSE – Operator S.A. (następcy prawnego PGE Polska Grupa Energetyczna S.A., działającej uprzednio pod nazwą Polskie Sieci Elektroenergetyczne) przeciwko ENERGA – OPERATOR S.A.

W marcu 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok zasądzający od ENERGA – Operator S.A. na rzecz PSE kwotę 62 514 tysięcy złotych wraz z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 143 tysięcy złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania. Spółka ENERGA – Operator S.A. złożyła apelację od powyższego wyroku. Na podstawie opinii prawnej niezależnego eksperta PKN ORLEN nie wniósł apelacji. Sąd Apelacyjny wyrokiem z 19 marca 2009 roku oddalił apelację Energa-Operator S.A. od wyroku Sądu pierwszej instancji zasądzającego wymienioną kwotę. Wyrok w tej sprawie jest już prawomocny, może być jednak zaskarżony skargą kasacyjną przez Energa-Operator S.A. do Sądu Najwyższego.

Orzeczenie w tej sprawie nie będzie skutkowało powstaniem zobowiązań bezpośrednio dla PKN ORLEN, który jest jedynie interwenientem ubocznym.

e) Postępowania antymonopolowe

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego Grupa jest uczestnikiem postępowań antymonopolowych:

- Postępowanie w związku z podejrzeniem zawarcia przez PKN ORLEN i Grupę Lotos S.A. porozumienia ograniczającego konkurencję na krajowym rynku sprzedaży benzyny uniwersalnej U95, wszczęte w marcu 2005 roku. W grudniu 2007 roku Prezes UOKiK nałożył na PKN ORLEN oraz Grupę LOTOS kary pieniężne za udział w ww. porozumieniu. Kara nałożona na PKN ORLEN wyniosła 4 500 tysięcy złotych. PKN ORLEN złożył odwołanie od powyższej decyzji do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Termin rozprawy sądowej nie został wyznaczony.
- Postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez PKN ORLEN w latach 2000 - 2004, praktyki ograniczającej konkurencję na krajowym rynku glikolu, poprzez ustalenie ceny płynu do chłodziw "Petrygo" w sposób nieadekwatny do wzrostu cen glikolu, wszczęte w marcu 2005 roku. W grudniu 2006 roku Prezes UOKiK nałożył na PKN ORLEN karę pieniężną w wysokości 14 000 tysięcy złotych. PKN ORLEN wniósł odwołanie od powyższej decyzji. Według niezależnych opinii prawnych obciążenie Spółki obowiązkiem zapłaty kary pieniężnej jest mało prawdopodobne, jednak w związku z aktualnym statusem sprawy w sprawozdaniu

finansowym rozpoznane zostało zobowiązanie warunkowe. Trwa postępowanie przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie.

- Postępowanie w związku z podejrzeniem stosowania przez PKN ORLEN, Stację Paliw Kogut Sp.j. oraz Spółkę MAGPOL B. Kułakowski i Wspólnicy Sp. j. praktyki ograniczającej konkurencję na krajowym rynku płynnych paliw silnikowych, wszczęte w lipcu 2008 roku. PKN ORLEN przekazał odpowiedź na zarzuty postawione przez Prezesa UOKiK oraz przedstawił wniosek o wydanie decyzji zobowiązaniowej w trybie art. 12 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. W razie uwzględnienia wniosku Prezes UOKiK nie będzie mógł nałożyć na strony postępowania kary pieniężnej.

f) Ryzyko związane ze zbyciem aktywów i wierzytelności w związku z nabyciem akcji UNIPETROL a.s.

W latach 2003-2004 ówczesny Zarząd PKN ORLEN zawarł umowy z Agrofert Holding a.s. i ConocoPhillips Central and Eastern Europe Holdings B.V. dotyczące zbycia części aktywów i wierzytelności spółek Grupy UNIPETROL.

W 2005 roku ówczesny Zarząd, po przeanalizowaniu wszystkich możliwych konsekwencji powyższych umów oraz opinii renomowanych niezależnych ekspertów, przyjął i przedstawił Radzie Nadzorczej strategię postępowania w zakresie tych umów mając na celu najlepszy interes Spółki i jej akcjonariuszy.

Agrofert Holding a.s. wyraził zgodę na ujawnienie przez PKN ORLEN jedynie części umów. Część umów objęta zgodą została ujawniona przez sam Agrofert Holding a.s. na konferencji prasowej w dniu 13 września 2005 roku.

Na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego przed Sądem Arbitrażowym przy Czeskiej Izbie Gospodarczej i Czeskiej Izbie Rolnej w Pradze, toczą się następujące postępowania wszczęte przez spółkę Agrofert Holding a.s. przeciwko PKN ORLEN:

- Postępowanie arbitrażowe zainicjowane w styczniu 2006 roku, w którym Spółka Agrofert Holding a.s. domaga się od PKN ORLEN zapłaty kary umownej w wysokości 77 266 500 EUR wraz z odsetkami.
- Postępowanie arbitrażowe zainicjowane w maju 2006 roku, w którym Spółka Agrofert Holding a.s., podobnie jak w przypadku pierwszego postępowania, domaga się zapłaty kary umownej w wysokości 77 266 500 EUR wraz z odsetkami.
- Postępowanie arbitrażowe zainicjowane w lipcu 2006 roku, pozwem złożonym przez Agrofert Holding a.s. o zapłatę kary umownej w wysokości 409 102 494 CZK (ok. 14 mln EUR) wraz z odsetkami.
- Postępowanie arbitrażowe zainicjowane w grudniu 2006 roku pozwem złożonym przez Agrofert Holding a.s. o zapłatę odszkodowania z tytułu szkód będących między innymi wynikiem czynów nieuczciwej konkurencji oraz bezprawnego naruszenia dobrego imienia firmy Agrofert Holding a.s. Wartość przedmiotu sporu wynosi 17 352 550 000 CZK (ok. 700 mln EUR) wraz z odsetkami.

W dniu 2 września 2008 roku zawarta została ugoda pomiędzy PKN ORLEN a ConocoPhillips Central and Eastern Europe Holdings B.V. Postępowanie arbitrażowe w Londynie zostało zakończone.

Niniejsze sprawozdanie finansowe zawiera rezerwę utworzoną na pokrycie ewentualnych negatywnych skutków związanych z rozstrzygnięciami ww. postępowań arbitrażowych.

g) Roszczenia i spory sądowe – Tankpol Sp. z o.o.

Postępowanie sądowe zostało wszczęte przez Spółkę Tankpol Sp. z o.o. (obecnie Tankpol R. Mosio i Wspólnicy sp. j.) przeciwko PKN ORLEN. Roszczenie dotyczy zwrotu 253 z 470 udziałów w Spółce ORLEN PetroTank Sp. z o.o., które Tankpol przeniósł na rzecz PKN ORLEN tytułem przewłaszczenia na zabezpieczenie, zgodnie z umową zawartą w dniu 20 grudnia 2002 roku. Sąd Apelacyjny w Warszawie orzekł, że PKN ORLEN ma obowiązek przeniesienia na Spółkę Tankpol R. Mosio i Wspólnicy sp.j. 26 udziałów Spółki ORLEN PetroTank Sp. z o.o. W wyniku skargi kasacyjnej złożonej przez Spółkę Tankpol R. Mosio i Wspólnicy sp.j. sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Wartość kapitałów własnych przypadająca na jeden udział wynosi 53 tysiące złotych.

h) Roszczenia związane z karą nałożoną przez Komisję Europejską na UNIPETROL a.s.

W listopadzie 2006 roku w związku z domniemanym porozumieniem w obszarze produkcji ESBR (emulsji polimeryzowanego kauczuku styrenowo - butadienowego) Komisja Europejska nałożyła grzywnę na spółki Shell, Dow, Eni, Unipetrol i Kaucuk. Unipetrol a.s. wspólnie z ówczesną spółką zależną Kaucuk a.s. zostały obciążone karą w wysokości 17,5 mln EUR. Unipetrol a.s. i Kaucuk a.s. wpłaciły grzywnę do Komisji Europejskiej. Jednocześnie

obydwie spółki złożyły apelację do Sądu Pierwszej Instancji w Luxemburgu. Postępowanie sądowe jest obecnie w toku.

W związku z powyższą decyzją Komisji Europejskiej do Unipetrol a.s. wpłynęło roszczenie z tytułu strat, które producenci opon wnieśli przeciwko wszystkim członkom porozumienia ESBR do Sądu Najwyższego Anglii i Walii. Powodowie domagają się odszkodowania wraz z odsetkami w ramach rekompensaty strat, które ponieśli w wyniku rzekomego porozumienia. Kwota odszkodowania nie została jeszcze oszacowana. Unipetrol a.s. zakwestionował jurysdykcję brytyjskich sądów odnośnie rozpatrywanych spraw roszczeniowych. Odwołanie Unipetrol a.s. jest obecnie rozpatrywane.

Jednocześnie włoska grupa Eni, jeden z podmiotów, na które Komisja Europejska nałożyła grzywnę, skierowała sprawę do sądu w Mediolanie, w której stara się dowieść że porozumienie ESBR nie istniało w związku z czym producenci opon nie ponieśli strat. Działanie spółki Eni zostało przedstawione spółce Unipetrol a.s., która podjęła decyzję, że będzie stroną w postępowaniu.

19. Wynagrodzenie, łącznie z wynagrodzeniem z zysku wypłacone i należne lub potencjalnie należne Zarządowi, Radzie Nadzorczej oraz członkom kluczowego personelu kierowniczego zgodnie z MSR 24

Świadczenia dla Zarządu, Rady Nadzorczej i kluczowego personelu kierowniczego obejmują krótkoterminowe świadczenia pracownicze, świadczenia po okresie zatrudnienia, pozostałe świadczenia długoterminowe oraz świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy wypłacone, należne lub potencjalnie należne w okresie.

a) Wynagrodzenia Członków Zarządu, Rady Nadzorczej i kluczowego personelu kierowniczego Spółki za 2008 rok

	2008 rok
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki	22 777
z tego: wynagrodzenia wypłacone i należne Członkom Zarządu pełniącym funkcję w 2008 roku	21 661
wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu pełniącym funkcję w latach poprzednich	1 116
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	1 094
Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Spółki	41 697
Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego spółek zależnych Grupy Kapitałowej	114 193

Wynagrodzenia wypłacone w 2008 roku oraz należne i potencjalnie należne Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w 2008 roku oraz w latach poprzednich

	wynagrodzenia i inne świadczenia, a także wypłacone i należne premie	odprawy i zakaz konkurencji	Razem
Pełniący funkcję w 2008 roku			
Cezary Filipowicz	1 016	420	1 436
Dariusz Formela	730	420	1 150
Wojciech Heydel	2 843	2 880	5 723
Sławomir Jędrzejczyk	1 288	-	1 288
Wojciech Kotłarek	863	-	863
Piotr Kownacki	1 842	1 440	3 282
Dariusz Krawiec	1 437	-	1 437
Waldemar Maj	964	1 080	2 044
Krzysztof Pater	1 775	-	1 775
Marek Serafin	1 151	-	1 151
Krzysztof Szwedowski	1 092	420	1 512
Ogółem	15 001	6 660	21 661
Pełniący funkcję w latach poprzednich			
Igor Chalupec	37	140	177
Jan Maciejewicz	127	-	127
Cezary Smorszczewski	155	220	375
Paweł Szymański	347	90	437
Ogółem	666	450	1 116

Wynagrodzenia i inne świadczenia wypłacone i należne zawierają wypłacone wynagrodzenia, inne świadczenia takie jak polisy ubezpieczeniowe, świadczenia z tytułu opieki medycznej oraz wypłacone w 2008 roku premie za 2007 rok, a także szacunkowo obliczoną potencjalnie należną premię za 2008 rok, która będzie wypłacona w 2009 roku.

Odprawy i świadczenia z tytułu zakazu konkurencji dotyczące byłych Członków Zarządu, zostały ujęte w kosztach i wypłacone w 2008 roku za wyjątkiem należnych świadczeń z tytułu zakazu konkurencji Wojciecha Heydla w kwocie 960 tysięcy złotych oraz Piotra Kownackiego w kwocie 600 tysięcy złotych, które zostaną ujęte w kosztach i wypłacone w 2009 roku.

Zasady premiowania kluczowego personelu kierowniczego (w tym Członków Zarządu)

W 2005 roku wprowadzony został system motywacyjny dla kluczowego personelu kierowniczego PKN ORLEN i Grupy Kapitałowej, system motywowania przez cele, czyli Management by Objectives (MBO). System motywacyjny dotyczy Zarządu i kluczowych stanowisk kierowniczych. Osoby objęte systemem MBO wynagradzane są za realizację zadań indywidualnych, wyznaczonych im na początku okresu rozliczanego oraz celu solidarnościowego. Rada Nadzorcza wyznacza zadania dla poszczególnych Członków Zarządu. Postawione cele mają charakter jakościowy lub ilościowy (dający się sparametryzować) i rozliczane są po zakończeniu roku, na który zostały wyznaczone, na zasadach przyjętych w Regulaminie Systemu Motywowania.

Na wysokość przyznanej premii wpływa również cel solidarnościowy. W przypadku, gdy założony poziom wyznaczonego celu solidarnościowego zostanie zrealizowany, każdemu zostaje wypłacona premia w pełnej wyliczonej wysokości. Natomiast gdy cel solidarnościowy nie zostanie wykonany wszyscy pracownicy otrzymują połowę wypracowanej premii. Wprowadzony system skłania pracowników do współpracy, w celu osiągnięcia najlepszych wyników na poziomie Koncernu.

Wynagrodzenia związane z zakazem konkurencji i rozwiązaniem umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska

Umowy zawarte pomiędzy emitentem a osobami zarządzającymi stanowią, iż osoby te zobligowane są przez okres 6 lub 12 miesięcy, licząc od dnia rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, do powstrzymania się od działalności konkurencyjnej. W okresie tym Członkowie Zarządu uprawnieni są do otrzymywania wynagrodzenia w wysokości sześć- lub dwunastokrotności miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, płatnego w równych ratach miesięcznych.

Ponadto umowy te przewidują wypłatę wynagrodzenia w przypadku rozwiązania umowy wskutek odwołania z zajmowanego stanowiska. Wynagrodzenie w takim przypadku wynosi sześć- lub dwunastokrotność miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego.

Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Radach Nadzorczych lub Zarządach spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych za 2008 rok

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w roku 2008 w Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy PKN ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem UNIPETROL, gdzie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN Dar Serca. Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadali w 2008 roku w Zarządzie Spółki Możejki.

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	2008 rok
Grzegorz Borowiec	110
Robert Czapla	13
Marek Drac-Tatoń	13
Raimondo Eggink	56
Marek Karabula	110
Krzysztof Kołach	110
Zbigniew Macioszek	13
Maciej Mataczyński	142
Grzegorz Michniewicz	70
Agata Mikołajczyk	13
Krzysztof Rajczewski	13
Jarosław Rocławski	67
Angelina Sarota	68
Ryszard Stefański	43
Małgorzata Ślepowańska	16
Piotr Wielowieyski	110
Janusz Zieliński	123
	1 090
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki w spółkach zależnych	
Małgorzata Ślepowańska	4
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki razem	1 094

Przewodnicząca Rady Nadzorczej PKN ORLEN, pełniąca funkcję do 7 lutego 2008 roku zasiadała równocześnie w Radzie Nadzorczej spółki zależnej Petrolot Sp. z o.o. jako przedstawiciel drugiego udziałowca PLL LOT S.A. i za

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

okres od 1 stycznia do 7 lutego 2008 roku pobrała z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 4 tysiące złotych. Poza tym pozostali Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN nie zasiadali w 2008 roku w Zarządach i Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy PKN ORLEN.

b) Wynagrodzenia Członków Zarządu, Rady Nadzorczej i kluczowego personelu kierowniczego Spółki za 2007 rok

	2007 rok
Wynagrodzenia Członków Zarządu Spółki	27 207
z tego: wynagrodzenia wypłacone i należne Członkom Zarządu pełniącym funkcję w 2007 roku	24 985
wynagrodzenia wypłacone i potencjalnie należne Członkom Zarządu pełniącym funkcję w latach poprzednich	2 222
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	1 031
Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego Spółki	41 136
Wynagrodzenia kluczowego personelu kierowniczego spółek zależnych Grupy Kapitałowej	116 073

Wynagrodzenia wypłacone w 2007 roku oraz należne i potencjalnie należne Członkom Zarządu Spółki pełniącym funkcję w 2007 roku oraz w latach poprzednich

	wynagrodzenia i inne świadczenia, a także wypłacone i należne premie	odprawy i zakaz konkurencji	Razem
Pełniący funkcję w 2007 roku			
Igor Chalupiec	1 426	3 360	4 786
Cezary Filipowicz	1 701	-	1 701
Dariusz Formela	527	-	527
Wojciech Heydel	3 427	-	3 427
Piotr Kownacki	2 236	-	2 236
Jan Maciejewicz	1 045	1 620	2 665
Waldemar Maj	590	-	590
Krystian Pater	1 030	-	1 030
Cezary Smorszczewski	1 080	2 640	3 720
Krzysztof Szwedowski	1 698	-	1 698
Paweł Szymański	1 525	1 080	2 605
Ogółem	16 285	8 700	24 985
Pełniący funkcję w latach poprzednich			
Zbigniew Wróbel	-	1 956	1 956
Janusz Wiśniewski	266	-	266
Ogółem	266	1 956	2 222

Wynagrodzenia i inne świadczenia wypłacone i należne za 2007 rok zawierają wypłacone wynagrodzenia, inne świadczenia takie jak polisy ubezpieczeniowe, świadczenia z tytułu opieki medycznej oraz wypłacone w 2007 roku premie za 2006 rok, a także szacunkowo obliczoną potencjalnie należną premię za 2007 rok, która została wypłacona w 2008 roku.

Odprawy i świadczenia z tytułu zakazu konkurencji dotyczące byłych Członków Zarządu, zostały ujęte w kosztach i wypłacone w 2007 roku za wyjątkiem należnych świadczeń z tytułu zakazu konkurencji Igora Chalupca w kwocie 140 tysięcy złotych, Cezarego Smorszczewskiego w kwocie 220 tysięcy złotych oraz Pawła Szymańskiego w kwocie 90 tysięcy złotych, które zostały ujęte w kosztach i wypłacone w 2008 roku.

Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki z tytułu zasiadania w Radach Nadzorczych lub Zarządach spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych za 2007 rok

Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadający w roku 2007 w Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy PKN ORLEN nie pobierali z tego tytułu wynagrodzenia, z wyłączeniem UNIPETROL, gdzie wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji przekazywane były na rzecz Fundacji ORLEN Dar Serca. Członkowie Zarządu PKN ORLEN zasiadali w 2007 roku w Zarządzie Spółki Możejki, co wynika z innej niż w polskim prawie roli zarządu w ładzie korporacyjnym spółki litewskiej. Rola Zarządu Spółki Możejki podobna jest do rady nadzorczej w polskim ustawodawstwie.

Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki	2007 rok
Konstanty Brochwicz-Donimirski	47
Robert Czapla	112
Marek Drac-Tatoń	112
Raimondo Eggink	112
Zbigniew Macioszek	124
Agata Mikołajczyk	65
Wojciech Pawlak	47
Krzysztof Rajczewski	112

POLSKI KONCERN NAFTOWY ORLEN SPÓŁKA AKCYJNA
NOTY DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO ZA 2008 ROK
(w tysiącach złotych)

Wiesław Rozłucki	47
Ryszard Sowiński	47
Małgorzata Ślepowańska	83
Jerzy Woźnicki	55
Janusz Zieliński	54
	1 017
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki w spółkach zależnych	
Małgorzata Ślepowańska	14
Wynagrodzenia Członków Rady Nadzorczej Spółki razem	1 031

Przewodnicząca Rady Nadzorczej PKN ORLEN, pełniąca funkcję od 31 maja 2007 roku zasiadała równocześnie w Radzie Nadzorczej spółki zależnej Petrolot Sp. z o.o. od 31 sierpnia 2007 roku jako przedstawiciel drugiego udziałowca PLL LOT S.A. i pobrała z tego tytułu wynagrodzenie w wysokości 14 tysięcy złotych. Poza tym pozostali Członkowie Rady Nadzorczej PKN ORLEN nie zasiadali w 2007 roku w Zarządach i Radach Nadzorczych spółek zależnych, współkontrolowanych i stowarzyszonych Grupy PKN ORLEN.

20. Wynagrodzenie, wynikające z umowy z podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, należne lub wypłacone z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem finansowym w Jednostce Dominującej Audytorem jest KPMG Audyt Sp. z o.o. Zgodnie z podpisaną umową zawartą w dniu 30 maja 2005 roku na okres 2005 – 2009 wykonuje on przeglądy śródroczne i badanie jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych począwszy od II kwartału 2005 roku.

	za rok zakończony 31 grudnia 2008	za rok zakończony 31 grudnia 2007
Wynagrodzenia z tytułu badania KPMG Audyt Sp. z o.o.* w odniesieniu do Jednostki Dominującej, z tego:	1 904	1 414
- wynagrodzenia z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	849	707
- inne usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdania finansowego	1 055	707
Wynagrodzenia za usługi pokrewne KPMG Audyt Sp. z o.o.** w odniesieniu do Jednostki Dominującej, w tym:	1 130	1 118
- usługi doradztwa podatkowego	-	94
Wynagrodzenia spółek KPMG z tytułu badania w odniesieniu do jednostek zależnych, z tego:	8 071	7 800
- wynagrodzenia z tytułu badania rocznego sprawozdania finansowego	3 816	5 450
- inne usługi poświadczające, w tym przegląd sprawozdania finansowego	4 255	2 350
Wynagrodzenia spółek KPMG za usługi pokrewne w odniesieniu do jednostek zależnych, w tym:	656	789
- usługi doradztwa podatkowego	152	-
	11 761	11 121

*Wynagrodzenia z tytułu badania obejmują kwoty brutto wypłacone podmiotowi uprawnionemu do badania za profesjonalne usługi związane z badaniem jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz przeglądami śródrocznych kwartalnych i półrocznych jednostkowych i skonsolidowanych sprawozdań finansowych.

**Wynagrodzenia za usługi pokrewne obejmują pozostałe kwoty brutto wypłacone podmiotowi uprawnionemu do badania. Obejmują one usługi związane z badaniem lub przeglądem jednostkowych lub skonsolidowanych sprawozdań finansowych, ale nieuwzględnione w pozycji „Wynagrodzenia z tytułu badania”.

W 2005 roku w Jednostce Dominującej uregulowana została procedura udzielania dodatkowych zleceń biegłemu rewidentowi i podmiotom powiązanym z biegłym rewidentem. Komitet Audytowy Rady Nadzorczej podejmuje decyzję o udzieleniu zlecenia Audytorowi na dodatkowe usługi.

21. Struktura zatrudnienia

Przeciętne zatrudnienie w osobach w podziale na grupy

	rok zakończony 31 grudnia 2008	rok zakończony 31 grudnia 2007
Pracownicy fizyczni	12 578	12 871
Pracownicy umysłowi	10 742	10 352
Razem	23 321	23 223

Stan zatrudnienia wynosił na 31 grudnia 2008 roku 22 955 osób a na 31 grudnia 2007 roku 22 927 osób.

Struktura zatrudnienia w spółkach konsolidowanych metodą proporcjonalną została zaprezentowana w 100 %.

22. Dodatkowe informacje

Polkomtel S.A.

Na dzień 31 grudnia 2008 roku PKN ORLEN S.A. posiadał 24,39% akcji w Polkomtel S.A. (Polkomtel). Pozostali akcjonariusze posiadali odpowiednio: KGHM Polska Miedź 24,39%, Polska Grupa Energetyczna 21,85%, Węglkokoks 4,98%, Vodafone Americas Inc. (Vodafone) 24,39% (w tym 4,78% przez spółkę zależną Vodafone International Holdings B.V.). Polscy akcjonariusze obecnie dysponują łącznie ponad 75% ogólnej liczby akcji Polkomtel.

W marcu 2006 roku została zawarta umowa pomiędzy polskimi akcjonariuszami Polkomtel oraz TDC Mobile International A/S (TDC) dotycząca sprzedaży pakietu akcji Polkomtel będących w posiadaniu TDC. Umowa z TDC została zawarta pod warunkiem zawieszającym uchylenia bądź wygaśnięcia zabezpieczenia sądowego zakazującego TDC sprzedaży akcji. Postanowienie o zabezpieczeniu zostało ustanowione przez Sąd Okręgowy w Warszawie na wniosek Vodafone. Na podstawie umowy z TDC PKN ORLEN mógł nabyć 980 486 akcji Polkomtel stanowiących około 4,78% kapitału zakładowego spółki za cenę nie wyższą niż 214,04 EUR za akcję. Wykonanie umowy zostało zablokowane przez Vodafone, która zaskarżyła ofertę TDC do Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Federalnej Izbie Handlowej w Wiedniu, twierdząc, że została ona złożona niezgodnie z procedurą przewidzianą w umowie akcjonariuszy, w tym w szczególności w zakresie ustalenia ceny. W marcu 2008 roku trybunał arbitrażowy wydał wyrok częściowy, a w listopadzie 2008 roku wyrok końcowy, na mocy których oddalił roszczenia Vodafone, potwierdzając m.in., ważność umowy z TDC.

W dniu 21 listopada 2008 roku Sąd Okręgowy w Warszawie, wydał postanowienie o uchyleniu postanowienia tegoż sądu z dnia 24 lutego 2006 roku zakazującego zbywania należących do TDC akcji Polkomtel. Niniejsze postanowienie uprawomocniło się dnia 3 grudnia 2008 roku. Tym samym spełnił się warunek zawieszający umowy z TDC.

Rozliczenie transakcji zakupu akcji Polkomtel od TDC zostało przeprowadzone w dniu 18 grudnia 2008 roku. PKN ORLEN nabył 980 486 akcji za cenę 180,50 EUR za 1 akcję, tj. za łączną kwotę 176 977 723 EUR. Umowa z TDC przewidywała, że kwota 214,04 EUR za 1 akcję zostanie pomniejszona o różnicę pomiędzy sumą wartości brutto wszystkich wypłacanych dywidend na rzecz akcjonariuszy w okresie od podpisania umowy z TDC do daty rozliczenia transakcji a odsetkami naliczonymi od kwoty 214,04 EUR. Na podstawie tego rozliczenia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym rozpoznano w pozycji akcje i udziały w jednostkach wycenianych metodą praw własności, wartość firmy w wysokości 537 920 tysięcy złotych.

W marcu 2006 roku zawarto również umowę pomiędzy KGHM Polska Miedź S.A., PKN ORLEN S.A., Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A.) oraz WĘGŁOKOKS S.A., na podstawie której strony umowy zobowiązały się do podjęcia działań w zakresie opracowania trybu sprzedaży posiadanych przez siebie akcji Polkomtel S.A. Celem PKN ORLEN S.A. jest zbycie całego posiadanego przez siebie pakietu akcji Polkomtel S.A.

O wyżej wymienionych umowach PKN ORLEN S.A. informował w raportach bieżących: nr 17/2006 z 10 marca 2006 roku, nr 102/2008 z 21 listopada 2008 roku oraz nr 114/2008 z 18 grudnia 2008 roku.

Roszczenia PKN ORLEN S.A. wobec Yukos International UK B.V.

W dniu 3 grudnia 2008 roku Zarząd PKN ORLEN S.A. dostarczył spółce Yukos International UK B.V. zawiadomienie o roszczeniach PKN ORLEN S.A. wobec Yukos International z tytułu niezgodności ze stanem faktycznym oświadczeń Yukos International dotyczących sytuacji spółki Możejki Nafta na dzień 14 grudnia 2006 roku.

Roszczenia PKN ORLEN S.A. wynikają z przeprowadzonych przez niego, po zamknięciu transakcji, badań sytuacji spółki Możejki Nafta w kontekście złożonych przez Yukos International oświadczeń. Yukos International, zgodnie z Umową rachunku Zastrzeżonego, może w ciągu 30 dni zakwestionować roszczenia zgłoszone przez PKN ORLEN S.A.

23. Wydarzenia po dacie bilansowej

Po dacie bilansowej wystąpiły następujące istotne wydarzenia mogące mieć wpływ na przyszłe wyniki finansowe:

W dniu 26 marca 2009 roku Zarząd Polskiego Koncernu Naftowego ORLEN S.A. podpisał z Rządem Republiki Litewskiej list określający warunki wykonania Umowy opcji sprzedaży akcji Możejki Nafta na podstawie umowy z dnia 9 czerwca 2006 roku.

Zgodnie z postanowieniami Listu, PKN ORLEN S.A. niezwłocznie dokona przelewu 20% ceny za akcje AB Mazeikiu Nafta, czyli 56 890 075 USD na rachunek zastrzeżony. Pozostała część kwoty należnej za akcje AB Mazeikiu Nafta zostanie zapłacona do 30 kwietnia 2009 roku i zostanie powiększona o odsetki przewidziane w Umowie opcji sprzedaży w wysokości USD 6M LIBOR liczone od 20 marca 2009 roku. W rezultacie do 30 kwietnia 2009 roku nastąpi zamknięcie transakcji i przeniesienie własności akcji AB Mazeikiu Nafta na rzecz PKN ORLEN S.A., co spowoduje wygaśnięcie Umowy sprzedaży tych akcji.

Wyżej wymieniona opcja zakupu akcji została zaprezentowana w Pozostałych zobowiązaniach finansowych, nota numer 7.21.

24. Podpisy Członków Zarządu

Niniejsze skonsolidowane sprawozdania finansowe zostały autoryzowane przez Zarząd Jednostki Dominującej w Warszawie w dniu 27 kwietnia 2009 roku.

.....
Sławomir Jędrzejczyk
Wiceprezes Zarządu

.....
Wojciech Kotlesek
Członek Zarządu

.....
Dariusz Krawiec
Prezes Zarządu

.....
Krystian Pater
Członek Zarządu

.....
Marek Serafin
Członek Zarządu

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2009 roku